Återremissyrkande Moderaterna, Demokraterna, Liberalerna, Kristdemokraterna

2025-01-31 **20, SLK-2024-01012**

Återremissyrkande angående Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Ärendet återremitteras till exploateringsnämnden som får i uppdrag att justera förslaget till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026 enligt följande
    a. tydliggöra Socialtjänstlagens princip om att ansvaret för att ordna bostad först och främst ligger på individen,
    b. grundligt i planen beakta och hantera att Västra Götalandsregionen lagt ner det mobila fältteamet och att stadsledningskontoret här har ett ansvar,
    c. tydligare lyfta att oförmågan att betala hyran inte bara är ett ekonomiskt problem utan kan vara ett tecken på djupare sociala problem,
    d. lyfta att kunna ordna ett boende för sina barn är en grundläggande föräldraförmåga tydligare och beskriva hur socialtjänsten ska arbeta med att identifiera och stödja dessa familjer,
    e. inkludera ett bredare perspektiv på Bostad Först med en större mångfald av lösningar, exempelvis: sammanhållna bostäder, mixade modeller och kooperativa boenden,
    f. ta bort skrivningarna om förstahandskontrakt hos privata aktörer för personer i genomgångsbostad med anledning av att exploateringsnämnden nyligen beslutat att endast erbjuda andrahandskontrakt,
    g. ta bort skrivningarna om att erbjuda boendelösningar i primärområden med högst socioekonomisk status och i stället införa skrivningar om att undvika ytterligare boendelösningar i utsatta områden.

Yrkandet

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026 behöver justeras i ett antal avseende för att kunna ge ökad effekt och måluppfyllelse.

Planen uttrycker inte tydligt att ansvaret för att ordna bostad först och främst ligger på individen. Det är föräldrarns ansvar att ordna ett stabilt boende för sig själv och sitt barn. Detta kräver inte bara aktivt sökande utan även att man långsiktigt tar ansvar för sin livssituation. Först när detta ansvar, tillsammans med stöd från vänner, familj och civilsamhället, är uttömt, bör kommunens insatser träda in. Det är vad det yttersta ansvaret betyder i Socialtjänstlagen, även om det ofta misstolkas det som att det primärt är kommunen som ska lösa problemen. Denna princip bör lyftas tydligare i planen.

Att Västra Götalandsregionen lagt ner det mobila fältteamet är en stor brist, särskilt för det avhysningsförebyggande arbetet. I planen står: *“Mobila fältteamet är nedlagt sedan*

2023. Behovet av samverkan med sjukvården i det avhysningsförebyggande arbetet kvarstår dock och nya kontaktvägar behöver etableras från socialtjänstens sida." Detta behöver beaktas mer grundligt i planen. Det är viktigt att stadsledningskontoret får ett tydligt ansvar att ta fram nya arbetsformer för samverkan med regionen för att förebygga hemlöshet.

Planen missar att lyfta att oförmågan att betala hyran inte bara är ett ekonomiskt problem utan ofta ett tecken på djupare sociala problem. Det kan handla om psykisk ohälsa, funktionsnedsättningar eller bristande förmåga att hantera sin vardag. Här behövs tydligare skrivningar om att behandling, stödinsatser eller en god man kan vara avgörande för att förhindra att problemen återkommer.

Föräldrar har ett långtgående ansvar för vilken situation de skapar för sina barn. Att barnfamiljer hamnar i hemlöshet kan tyda på bristande föräldraförmåga. Att kunna ordna ett boende för sina barn är en grundläggande föräldraförmåga. Om den saknas kan det finnas fler brister som kräver utredning och insatser. Planen bör lyfta detta tydligare och beskriva hur socialtjänsten ska arbeta med att identifiera och stödja dessa familjer.

Det behövs ett bredare perspektiv på Bostad Först. Göteborgs tillämpning av Bostad Först är snäv med fokus på insprängda lägenheter. Internationellt finns en större mångfald av lösningar, exempelvis: sammanhållna bostäder, mixade modeller och kooperativa boenden. Det är ett stort steg att gå från gatan till att bli granne med en barnfamilj i en insprängd lägenhet. För Jordabalken krav på hyresgästen gäller även för Bostad först boende. För vissa kan sammanhållna lösningar eller andra modeller vara bättre anpassade. Kungälv är ett exempel där sammanhållna bostäder används framgångsrikt. Det viktiga är att personen får en bostad som den kan bo i så länge den följer hyreslagen, inte att det är en insprängd lägenhet. Idag är alla sammanhållna lösningar tillfälliga boenden, men det finns egentligen inte någon anledning till detta, utan man kan få hyreskontrakt där med. Planen bör resonera mer kring olika typer av Bostad Först-lösningar och sträva efter en större mångfald i erbjudna boenden.

Under *"Insats: Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder"* anges att *"För de barnfamiljer som inte ordnat egen bostad efter boendetiden ska fastighetsägare kunna erbjuda övertagande av hyresavtalet för genomgångsbostaden inom ramen för samarbetsavtalet, i de fall det är möjligt."* Den lösning som exploateringsnämnden beslutat om strax innan jul är att under ytterligare 5 år erbjuda andrahandskontrakt för de som inte lyckats med att ordna eget boende. För att få andrahandskontraktet ställs bland annat krav på inkomst samt att bostad söks i hela Göteborgsregionen. Det är olyckligt om hemlöshetsplanen förespråkar en lösning med förstahandskontrakt för en delmängd av barnfamiljerna i genomgångsbostad. Det skapar orättvisa.

I planen nämns även att man i största möjliga mån ska erbjudas boendelösningar i primärområden med högst socioekonomisk status. För bättre effekt ska fokus i stället sättas på att i görligast mån undvika ytterligare boendelösningar i utsatta områden (utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden). Planen ska uppdateras enligt detta.

Tilläggsyrkande
2025-01-31

Nr 20 (SLK-2024-01012)

Tilläggsyrkande angående – Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att införa skärpta krav på drogfrihet för hyresgäster inom Bostad först. Rutinen ska innehålla klara riktlinjer och konsekvenser för de hyresgäster som bryter mot drogfrihetskraven.

2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att intensifiera arbetet gällande bostöd för denna målgrupp, vilket innefattar utökade resurser för individuellt stöd till hyresgäster, exempelvis genom tätare uppföljningar, förstärkt socialt stöd och ökade insatser för att tillgodose de boendes behov av vård och behandling.

3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att regelbundet följa upp och utvärdera hur de skärpta drogfrihetskraven efterlevs.

Yrkandet

Vi föreslår att Kommunstyrelsen beslutar att genomföra nedanstående åtgärder i syfte att förstärka och förbättra Bostad först-modellen i Göteborg.

Skärpning av Krav på Drogfrihet

För att säkerställa en trygg och stabil boendemiljö för alla hyresgäster inom Bostad först krävs skärpta krav på drogfrihet. Detta innebär att de individer som tar del av Bostad först-programmet på sikt inte ska tillåtas att fortsätta använda droger i sitt hem, vilket främjar hyresgästens möjlighet till återhämtning och social integration. Det minimerar också risken för störningar som påverkar andra boende och samhället i stort. En trygg och stabil boendemiljö är en förutsättning för att kunna ge de boende möjligheten att ta sig ur en utsatt livssituation och leva ett självständigt liv.

Förbud mot Drogrelaterade Gäster

Hyresgäster inom Bostad först ska inte heller få bjuda in gäster som hanterar eller använder droger i bostaden. Genom att införa detta förbud skapas en säker och stödjande miljö som underlättar hyresgästens återhämtning och minskar risken för att problematiken förvärras.

Skärpta krav och intensifierade bostödinsatser integreras i genomförandet av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026.

Detta innefattar utökade resurser för individuellt stöd till hyresgäster, exempelvis genom tätare uppföljningar, förstärkt socialt stöd och ökade insatser för att tillgodose de boendes behov av vård och behandling.

Sverigedemokraterna vill också understryka att utan kontinuerlig insats med bostöd för utsatta människor föreligger en risk att bostäder förfaller, vilket i förlängningen kan bli en kostsam affär för samhället. Genom att säkerställa ett balanserat bostöd utefter individens behov, kan fastigheterna hållas i gott skick, vilket gynnar såväl de boende som samhället i stort.

Regelbunden uppföljning och utvärdering av hur de skärpta drogfrihetskraven efterlevs ska genomföras.

Årlig uppföljning av dessa åtgärder behöver ske för att säkerställa att de leder till önskade effekter, både i form av minskad hemlöshet och förbättrad livskvalitet för de boende. Fokus ska ligga på att säkerställa att de nya riktlinjerna bidrar till att skapa en tryggare och mer stabil boendemiljö som främjar hyresgästens möjlighet till återhämtning.

Tilläggsyrkande
2025-01-30

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet
Särskilt yttrande: Centerpartiet

Nr 20

Tilläggsyrkande – Uppdatering av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Att på sida 23, efter meningen ”Projektet barnfamilj med korttidskontrakt är förlängt till och med 2024.” lägga till meningarna: I december 2024 beslutade exploateringsnämnden att inrätta tidsbegränsade kommunala kontrakt på maximalt fem år som är riktade till barnfamiljer som riskerar akut hemlöshet. Nomineringarna av barnfamiljer sker från socialförvaltningarna och utgår från de målgruppsbeskrivningar och avgränsningar som gällt i projekt korttidskontrakt barnfamilj.
2. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet

Yrkandet

Vi ställer oss positiva till förslaget om Göteborgs Stads plan mot hemlöshet. Parallellt med planens framtagande har exploateringsnämnden tagit beslut om en modell av andrahandskontrakt som riktar sig till barnfamiljer som riskerar akut hemlöshet. Vi vill därför att Göteborgs Stads plan mot hemlöshet uppdateras med dessa skrivningar.

Göteborgs Stad

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2024-12-02
Ärendenummer SLK-2024-01012

Handläggare
Lena Risfelt
Telefon: 031-368 03 61
E-post: lena.risfelt@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.
2. Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020-2022, antagen i kommunfullmäktige 2020-04-16 § 24, upphör att gälla.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2023-09-20 § 615 att godkänna exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet. Kommunstyrelsen ställde sig även bakom att den kommande planen mot hemlöshet bör utgå från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet, som är beslutad för åren 2022-2026.

Exploateringsnämnden har i bred samverkan med stadens berörda verksamheter och externa aktörer arbetat fram förslag på plan mot hemlöshet 2025-2026. Förslaget har skickats på remiss till 19 remissinstanser och samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget. Nämnden har 2024-10-21 § 248 godkänt och därefter översänt förslaget till plan mot hemlöshet för antagande av kommunfullmäktige.

Förslaget till plan mot hemlöshet 2025-2026 omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska antalet personer i hemlöshet under planperioden. Av planen framgår vem som är ansvarig och vilka som är medverkande parter i genomförandet. Arbetsprocessen i framtagande av planen har säkerställt en bred förankring och genomförts i enlighet med ställningstagandet vid igångsättningsbeslut. Stadsledningskontoret delar exploateringsnämndens bedömning i vad som framkommer i ärendet och föreslår att kommunfullmäktige antar förslaget till plan mot hemlöshet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är en stor personlig tragedi när människor och ibland familjer med barn ställs utan varaktigt boende och hamnar på sidan om samhällssystem vilket också har en samhällsekonomisk aspekt. Det ligger inom en kommuns rådighet och ansvar att finansiera olika boendeformer och andra insatser för att motverka hemlöshet. Uppföljning som stadens gjort visar bland annat att ett strukturerat och långsiktigt arbete är effektivt och kan hålla nere kostnader på sikt. Insatser har gett nya livschanser och möjlighet att som individ få kunna bidra till samhället när situationen vänt.

Exploateringsnämnden redovisar att arbete utifrån innevarande plan mot hemlöshet har minskat kostnaderna för socialnämnderna för socialt boende och nödbistånd med 113 miljoner kronor under planperioden. Planen som nu ligger som förslag har sin utgångspunkt i att insatserna ska finansieras inom nämndernas och styrelsers befintliga budgetramar med ambitionen att fortsatt minska kostnaderna där det går. De föreslagna åtgärderna fokuserar på att effektivisera metoder och arbetssätt. Exploateringsnämnden gör utifrån detta bedömningen att hemlöshetsplanens insatser inte medför ökade kostnader för berörda bolag och förvaltningar som inte kan hanteras inom befintlig ram eller via statsbidrag. Kostnader kan dock tillkomma för samordning, utveckling och genomförande av insatser inom idéburet offentligt partnerskap (IOP) som kan omfatta insatser i form av träffpunkt, nattvila eller andra boendelösningar för individer i hemlöshet.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Rätten till bostad är stadgad i lag och konventioner. Nationellt och lokalt arbete mot hemlöshet har utgångspunkt i strategi och insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet. Enligt lag om kommunernas bostadsförsörjning ska kommunerna skapa förutsättningar för att alla i kommunen ges tillgång till att leva i goda bostäder. Kommunen ska i sin planering ha sikte på en bostadsförsörjning som är socialt hållbar och att säkerställa tillgången till olika typer av bostäder. Förutsättningar för att det offentliga ska lyckas med arbetet mot hemlöshet bygger bland annat på en bred samverkan med civilsamhällets organisationer och privata fastighetsaktörer.

Barn och unga drabbas hårt när familjen står utan permanent bostadslösning. Det påverkar skolgång och möjligheten att bibehålla sitt sociala sammanhang. Förlusten av ett stabilt och permanent boende har en stark påverkan på barns och ungas chanser i livet. Verksamheterna fokuserar på att ha ett tydligt barnperspektiv i sitt arbete och jobbar utifrån målsättningen att inga barnfamiljer ska vräkas. Stödinsatser ska vara intensiva om problem uppstår och att det så långt det är möjligt motverka avhysningar av barnfamiljer.

Personer i hemlöshet är en grupp som är marginaliserad och sällan blir hörda i frågor om hur stadens ska utvecklas. Socialförvaltningen Sydväst har nyligen slutredovisat ett projekt (Mutual Benefits, vars huvudfinansiering kommit från Vinnova) för att utveckla nya arbetssätt för att skapa plats i staden för social utsatta. Resultat från projektet är exempelvis en rapport, till stöd för tjänstepersoner som arbetar med att utveckla staden, som belyser flera perspektiv och förslag för att bryta exkludering av socialt utsatta. Vidare har ett funktionsprogram tagits fram som ska öka kvaliteten på de byggnader som ger tak över huvudet åt personer i hemlöshet. Den nu föreslagna planen mot hemlöshet 2025-2026 har som ett av sina fokusområden att det sociala perspektivet i samhällsplanering ska stärkas.

Bilagor

1. Exploateringsnämndens handlingar, 2024-10-21 § 248
2. Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Ärendet

Exploateringsnämnden har i samverkan arbetat fram förslag på plan mot hemlöshet 2025–2026. Nämnden har 2024-10-21 § 248 godkänt förslaget och har översänt planen för antagande av kommunfullmäktige.

Beskrivning av ärendet

Exploateringsnämnden genomförde under 2023 en uppföljning av arbetet med genomförandet av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020-2022. Resultat av uppföljningen godkändes i nämnden och översändes till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-09-20 § 615, utifrån yrkande av V, MP och S, att godkänna exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet utifrån tjänsteutlåtandets inriktning och med målet att hemlösheten ska upphöra, samt inriktning att barnfamiljer inte ska vräkas. Kommunstyrelsen ställde sig även bakom att den kommande planen mot hemlöshet bör utgå från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet, som är beslutad för åren 2022-2026.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-12 § 14 att anteckna exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020-2022. Vidare förlängdes Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020-2022 i avvaktan på att en ny plan antagits, som längst till 2024 års utgång.

Exploateringsnämnden beslutade 2024-04-22 § 99 att skicka ut det framtagna förslaget till ny plan mot hemlöshet på remiss till berörda nämnder, bolagsstyrelser, idéburna organisationer och statliga myndigheter. Efter remissomgången har förslaget till plan justerats utifrån inkomna remissyttranden. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget.

Nationell strategi mot hemlöshet och stöd till kommuner

Regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026 omfattar fyra mål:

- Hemlöshet ska förebyggas,
- Ingen ska bo eller leva på gatan,
- Metoden Bostad först bör införas nationellt,
- Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Inom ramen för strategin ger regeringen Länsstyrelserna i uppdrag att under hela strategiperioden 2022-2026 stödja kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet. Vidare har Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga och analysera hur kommuner använder akuta boendelösningar. Socialstyrelsen ska också utlysa medel genom ett riktat flerårigt statsbidrag till kommunerna under strategiperioden 2022-2026 för att förstärka eller implementera metoden Bostad först. Göteborgs Stads nämnder har arbetat med modellen sedan mitten av 2010-talet. Initialt tillförde regeringen 30 miljoner kronor i statsbidrag som fördelas ut till kommunerna.

Stadens arbetsprocess för framtagande av plan mot hemlöshet 2025-2026

Exploateringsnämnden har varit samordnare av arbetet med framtagande av förslag till plan mot hemlöshet. Arbetsmöten har genomförts med personer i hemlöshet, representanter för berörda förvaltningar, bolag, idéburna organisationer och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026 skickades på remiss till 19 remissinstanser under perioden 26 april-31 augusti 2024. Remissinstanserna var Boplats Göteborg AB, Famna Göteborg, Fastighetsägarna GFR, Förvaltnings AB Framtiden, Göteborgs Räddningsmission, Kronofogdemyndigheten i Göteborg, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning. nämnden för funktionsstöd, nämnden för konsument- och medborgarservice. Skyddsvärnet i Göteborg, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, stadsbyggnadsnämnden, stadsmiljönämnden, Stadsmissionen i Göteborg, äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Av de 19 remissinstanserna inkom svar från 18. Utöver svaren från remissinstanserna inkom synpunkter från institutionen Stadsbyggnad-, Arkitektur- och Samhällsbyggnadsteknik vid Chalmers Tekniska Högskola samt Institutionen för socialt arbete på Göteborgs Universitet. Dessa synpunkter har behandlats på samma sätt som övriga svar från remissinstanserna.

Samtliga remissinstanser tillstyrkte planen. Sammantaget har remissinstanserna varit positiva till planens utformning och dess utgångspunkt i regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022-2026. Inkomna synpunkter har omhändertagits och ett mål har justerats för att kvalitetssäkra uppföljning och för att kunna göra jämförelser över tid. Utöver detta har vissa mindre justeringar gjorts i planen för att stärka läsvänligheten och öka tydligheten. En sammanfattning av remissinstansers synpunkter finns i exploateringsnämndens handlingar.

Utformningen av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025-2026

Planen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska antalet personer i hemlöshet under planperioden. I planen anges vem som är ansvarig och vilka som är medverkande parter. Planen har i inledning och under respektive delar också tillförts ett fördjupat kunskapsunderlag som stöd till genomförandet.

Det övergripande syftet med planen är att tydliggöra mål, fokusområden och insatser för det fortsatta arbetet mot hemlöshet under planperioden. Den övergripande målsättningen är att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet i Göteborg och att hemlösheten ska upphöra på sikt.

Planens mål är:

1. Antalet personer i hemlöshet ska minska.
2. Antalet barnfamiljer som lever i hemlöshet ska minska.
3. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Särskilt prioriterat är att inga barnfamiljer ska avhysas.
4. Antalet personer i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
5. Antalet hushåll i hemlöshet och där det förekommer omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska.

Planen har fyra fokusområden:

1. Hemslöheten ska förebyggas.
2. Ingen ska leva eller bo på gatan.
3. Bostad först ska utökas.
4. Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

I planen finns under respektive fokusområden ett antal insatser.

Insatser för fokusområde 1: Förstärka avhysningsförebyggande arbete. Förstärka boenderådgivningen samt Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder.

Insatser för fokusområde 2: Förstärka uppsökande arbete, Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden, Förebygga att personer i hemlöshet sover ute under vintern samt Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet.

Insatser för fokusområde 3: Tilldela 200 lägenheter till bostad först, Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen bostad först, Öka tillgången till sysselsättning eller arbete, Öka kunskapen om metoden bostad först

Insatser för fokusområde 4: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden, Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden, Genomföra årliga kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling samt Säkra tillgången till bostäder för hemlösa.

Genomförande och uppföljning

För genomförandet av planen anges en ansvarsfördelning mellan nämnder och styrelser i staden. I planen understryks även vikten av en nära samverkan med idéburna organisationer, statliga myndigheter och fastighetsägare. Arbetet som genomförs kommer, utöver planens inriktning, utgå från den överenskommelse som finns i staden för arbetet mot hemlöshet. Planen kommer att följas upp under 2025 som del av exploateringsnämndens årsrapportering. Planen för 2025-2026 vilar på den nationella strategin för hemlöshet och därför behöver staden invänta vad en ny nationell strategi anger för inriktning. Det innebär att för planens andra år kan det behövas en annan rapporteringsfrekvens där redovisning sker tidigare än vid årsrapporten. Detta för att hinna se på behovet av framtagandet av en ny plan och utifrån detta hinna lyfta en hemställan om igångsättningsbeslut innan 2026 års utgång för att undvika eventuellt tidsglapp. Slutrapportering för planen beräknas ske senast kvartal 1 2027.

Styrmiljöbild

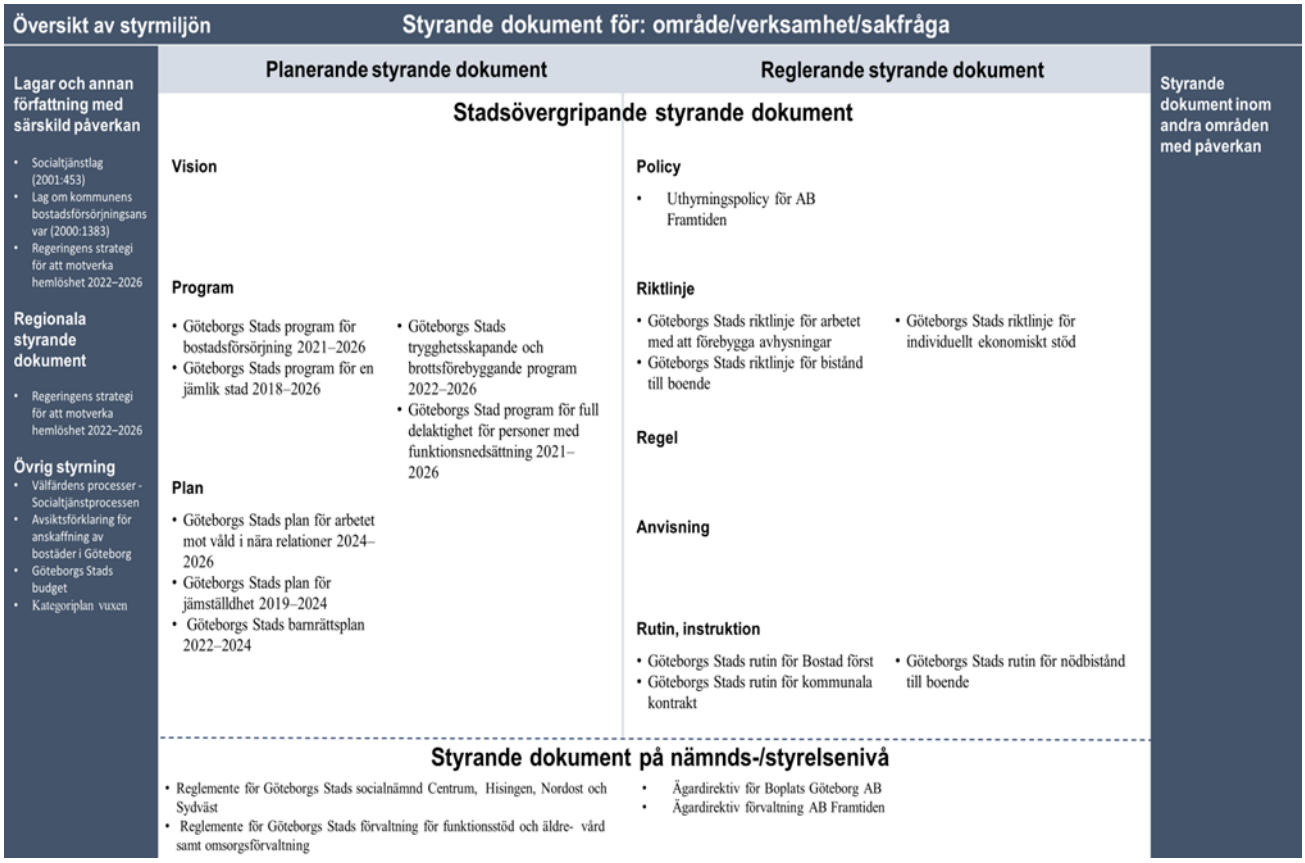

Exploateringsnämndens bedömning

Exploateringsförvaltningen har utarbetat en plan mot hemlöshet för perioden 2025-2026, som bygger på regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet under perioden 2022-2026. Genom att anpassa sig till den nationella strategin bedöms staden kunna ta del av det stöd som regeringen har avsatt för genomförande av strategin.

Syftet med en plan mot hemlöshet är att tydliggöra inriktningen för kommunens insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet samt insatser för att förebygga att människor blir hemlösa.

Den nya planen mot hemlöshet har utvecklats i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra organisationer. Detta gör att nämnden bedömer att det finns goda förutsägningar för att fortsatt minska hemlösheten i Göteborg. Ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser betonas, liksom vikten av samarbete med andra aktörer, så som idéburna organisationer, myndigheter och privata fastighetsbolag. Samverkan som fortsatt kommer vara avgörande för genomförandet av den nya planen.

Hemlöshet är en komplex och svårfångad problematik med orsakssamband på flera nivåer, från individperspektiv till samhällsstruktur. De personer som hamnar i hemlöshet utgör en heterogen grupp med varierande behov av olika stöd för att nå ett eget boende. För att möta varierande behov hos personer i hemlöshet krävs olika typer av åtgärder, både individuella insatser utifrån socialtjänstlagen och strukturella förändringar inom den generella bostadsförsörjningen. Planen bedöms svara upp mot målsättningen att minska hemlösheten i Göteborg under planperioden 2025-2026.

Stadsledningskontorets bedömning

Förslaget till hemlöshetsplan för 2025-2026 bedöms möta behoven av mål, fokusområden och insatser för att minska hemlösheten i Göteborg. Arbetsprocessen i framtagande av planen har säkerställt en bred förankring och genomförts i enlighet med kommunstyrelsens ställningstagande vid igångsättningsbeslutet. Det är en fortsättning på det framgångsrika arbete som påbörjats i staden genom tidigare planer. Det finns en tydlig struktur för ett genomförande. med utpekande av ansvariga nämnder och styrelser samt identifierande av viktiga samverkansparter, för att nå planens mål.
Stadsledningskontoret delar exploateringsnämndens bedömning i vad som framkommer i ärendet och föreslår att förslaget till plan mot hemlöshet antas.

Jonas Kinnander	Eva Hessman
Direktör Ärende och utredning	Stadsdirektör

Protokollsutdrag
Sammanträdesdatum: 2024-10-21

§ 248 Ärendenummer EXF-2023-03412

Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026

Beslut

Enligt exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande:

Exploateringsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026.

Handling

Exploateringsförvaltningens tjänsteutlåtande 2024-09-23

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Tjänsteutlåtande
Utfärdat 2024-09-23
Ärendenummer EXF-2023-03412
EXN 2024-10-21

Handläggare
Emma Bittone, telefon: 031-368 13 57
E-post: emma.bittone@exploatering.goteborg.se
Jenny Martinsson, telefon: 031-367 97 22
E-post: jenny.2.martinsson@exploatering.goteborg.se
Mikael Chrona, telefon: 031-368 10 44
E-post: mikael.chrona@exploatering.goteborg.se

Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026

Förslag till beslut

Exploateringsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026.

Sammanfattning

Göteborgs Stads tidigare plan mot hemlöshet för perioden 2020–2022 antogs av kommunfullmäktige den 16 april 2020. Målsättningen var att hemlösheten under planperioden skulle minska med 20 procent. Uppföljning av planen visade att hemlösheten i staden minskat med 36 procent. Kommunstyrelsen godkände den 20 september 2023 exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet.

Den nya planen mot hemlöshet har utvecklats i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra organisationer. I planen beskrivs mål, fokusområden och insatser för det fortsatta arbetet mot hemlöshet. Ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser betonas, liksom vikten av samarbete med andra aktörer, så som idéburna organisationer, myndigheter och privata fastighetsbolag.

Den 22 april 2024 (EXF-2023-03412) beslutade nämnden att skicka ut förslaget till ny plan på remiss till berörda förvaltningar, bolag, idéburna organisationer och statliga myndigheter, med svar senast den 31 augusti 2024. Planen har därefter justerats utifrån inkomna remissvar.

Sammantaget har remissinstanserna varit positiva till planens utformning och dess utgångspunkt i regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Inkomna synpunkter har omhändertagits och ett mål har justerats för att kvalitetssäkra uppföljning och kunna göra jämförelser över tid. Inga fokusområden eller insatser har lagts till eller tagits bort. För några insatser har ansvariga och medverkande nämnder förtydligats. Dessutom har vissa mindre justeringar gjorts i planen för att göra den mer läsvänlig och tydlig.

Exploateringsförvaltningen bedömer att förslaget till hemlöshetsplan för 2025–2026 möter behoven av mål, fokusområden och insatser för att minska hemlösheten i Göteborg. Samtidigt understryks att stadens arbete mot hemlöshet behöver kompletteras med fortsatt kraftfulla åtgärder för den generella bostadsförsörjningen.

Exploateringsnämnden har att fatta beslut om att godkänna förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 och därefter översända planen till kommunfullmäktige för beslut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Det är en personlig tragedi för de människor som befinner sig i hemlöshet och behöver samhällets stöd för att hitta en trygg bostadslösning. Hemlöshet har också betydande samhällsekonomiska konsekvenser och påverkar möjligheterna för de som står utanför den ordinarie bostadsmarknaden att leva självständigt. Utöver negativa effekter för personerna och kostnader för boendelösningar ger hemlöshet upphov till en rad samhällsekonomiska effekter vilka är svåra att kvantifiera.

Exploateringsförvaltningen har bedömt att förslaget till hemlöshetsplan för 2025–2026 kommer att minska kostnaderna för hemlöshet. Enligt uppföljningen av hemlöshetsplanen 2020–2022 har socialnämndernas kostnader för socialt boende och nödbistånd minskat med 113 miljoner kronor (19 procent) och uppgick till 475 miljoner kronor år 2022.

För 2023 uppgick socialnämndernas nettokostnad för socialt boende inklusive nödbistånd till 533 miljoner kronor. Kostnadsökningen förklaras främst av ett underskott på 35 miljoner kronor inom socialförvaltning Sydväst som bland annat beror på tomgångskostnader för lägenheter och rum som inte har varit belagda. I kostnaden ingår även socialförvaltningarnas köp av korttidsboende vilka har en hög dygnskostnad. Från och med 2024 kommer dessa boenden att kunna särskiljas. Ytterligare en förklaring är en hög indexhöjning på grund av inflationen. Att identifiera specifika områden där kostnaderna ökar och vidta åtgärder är avgörande för att hantera resurserna på ett hållbart sätt.

Utgångspunkten är att insatserna i planen ska finansieras inom befintliga budgetramar. De föreslagna åtgärderna fokuserar på att effektivisera metoder och arbetssätt. Åtgärderna innebär till stora delar att det avsätts personella resurser för utveckling och förbättring av arbetssätt i samverkan med berörda parter.

För att stärka kommunernas arbete med att motverka hemlöshet har regeringen riktat ett flerårigt statsbidrag till kommunerna under den nationella strategiperioden 2022–2026. Syftet är att förbereda, starta, utöka eller förbättra verksamheten enligt metoden Bostad först.

Det är viktigt att notera att hemlöshetsplanens insatser inte medför ökade kostnader för berörda bolag och förvaltningar som inte kan hanteras inom befintlig ram eller via stadsbidrag. Kostnader kan dock tillkomma för samordning, utveckling och genomförande av insatser inom idéburet offentligt partnerskap (IOP). Exploateringsförvaltningen har ansvarat för arbetet och samordningen med att ta fram den nya hemlöshetsplanen, och detta har finansierats inom befintlig ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Hemlöshet är en av de mest extrema formerna av utanförskap och fattigdom. Rätten till bostad är stadgad både i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna och i den svenska grundlagen. I regeringsformen (1 kap. 2 § första stycket) fastställs det att det

allmänna särskilt ska trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet. Vid arbetet mot hemlöshet är det viktigt att ha ett perspektivmedvetet tillvägagångssätt, som tar hänsyn till individens sociala och ekonomiska förutsättningar, kön, ålder, funktionsnedsättning och HBTQI-identitet.

Regeringen har utarbetat en nationell strategi för att motverka hemlöshet under perioden 2022–2026. Strategin inkluderar mål där det offentliga bland annat ska arbeta för att förebygga hemlöshet och se till att ingen behöver bo eller leva på gatan. Människor som befinner sig i en situation där de behöver stöd för att undvika hemlöshet utgör en heterogen grupp. Detta framgår tydligt i den definition som Socialstyrelsen har fastställt och som Göteborgs Stad utgår ifrån. En särskilt utsatt och skyddsvärd grupp är barn.

Hemlöshet är en allvarlig situation, särskilt för barn, eftersom de inte har samma möjlighet att påverka sin egen situation. När barnkonventionen blev svensk lag blev det viktigt att skapa en gemensam förståelse för hur detta påverkar arbetet med barnfamiljer som riskerar att avhysas från sina bostäder och hamna i hemlöshet. Konventionen betonar att barn är egna individer med egna rättigheter.

Regeringen och kommunfullmäktige i Göteborg har tydligt uttryckt en ambition att förhindra avhysningar av barnfamiljer. Staden fokuserar på att ha ett tydligt barnperspektiv i sitt arbete med hemlösa familjer. Den nya planen har särskilt fokus på att motverka avhysningar av barnfamiljer och den akuta hemlösheten bland barnfamiljer.

För att minska och motverka antalet barn i akut hemlöshet har staden genomfört flertalet satsningar riktade till målgruppen bostadslösa barnfamiljer. Här ingår strukturellt hemlösa barnfamiljer som befunnit sig i akut hemlöshet och kommunanvisade barnfamiljer enligt bosättningslagen som avflyttat från genomgångsbostaden efter fem år men som inte har ordnat annan bostad och därmed riskerade att hamna i akut hemlöshet.

Nödbiståndsboenden som erbjuds strukturellt hemlösa barnfamiljer är av värdig kvalitet. Staden har successivt ersatt rum i kollektiva miljöer med lägenheter. Boendecoachning utförs veckovis med syfte att hjälpa familjerna att komma vidare till ett eget boende så snart som möjligt och på så sätt korta tiden som familjerna bor i nödbiståndsboendet. För barnfamiljer som är hemlösa på grund av sociala orsaker har staden långsiktiga boendelösningar, exempelvis socialt boende med stöd (lägenhet) och lägenhet med kommunalt kontrakt.

Våld i nära relationer behöver uppmärksammas, både generellt och med fokus på särskilt utsatta grupper. Många gånger innebär våldet att kvinnor och barn måste flytta till ett skyddat boende, vilket även kan innebära problem för barnets möjligheter till förskoleplats eller skolgång. Socialtjänsten har möjlighet att skicka remiss om lägenhet med kommunalt kontrakt för denna målgrupp.

Stadens satsning på modellen Bostad först har medfört en minskning av antalet hemlösa personer med missbruk eller psykisk ohälsa. Det pågår ett utvecklingsarbete inom Bostad först utifrån riktade statliga medel enligt regeringens nationella hemlöshetsstrategi.

Sannolikt har de insatser som staden genomfört med lägenheter med egna kontrakt, boendecoachning i samband med nödbistånd och genomgångsbostäder för nyanlända samt ett ökat bostadsbyggande medfört en minskning av personer i strukturell hemlöshet. Personer i social hemlöshet kräver andra typer av insatser, såsom Bostad först,

en bostad och ett omfattande stöd för att kunna bo kvar och för att kunna ta itu med andra problem.

Ett lägre mottagande av nyanlända flyktingar bedöms också ha påverkat hemlöshetens utveckling i Göteborg. Nyanlända har generellt sett sämre förankring och mer begränsade ekonomiska resurser, vilket påverkar möjligheterna att ordna med boende och därmed hemlösheten.

Att kartlägga hemlöshet är ett viktigt steg för att skapa en mer inkluderande och rättvis stad. Genom att analysera resultaten kan man identifiera mönster och behov, vilket i sin tur hjälper till att utforma effektiva åtgärder för att stödja människor som saknar ett tryggt boende.

Samverkan

Förvaltningen har bedömt att facklig samverkan inte är aktuellt i detta ärende.

Bilagor

1. Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026
2. Sammanställning av remissynpunkter och exploateringsförvaltningens åtgärder
3. Remissvar och eventuella protokollsutdrag av nämnd-/styrelsebeslut

Protokollsutdrag skickas till

Kommunfullmäktige

Ärendet

Exploateringsnämnden har att fatta beslut om att godkänna förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 och därefter översända planen till kommunfullmäktige för beslut.

Beskrivning av ärendet

Hemlöshet är en komplex fråga som berör flera områden, inklusive bostadspolitik, socialpolitik, integration, arbetsmarknad och hälso- och sjukvård. Göteborgs Stad har ett ansvar för planering och genomförande av bostadsförsörjningen för alla göteborgare, och socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Orsakerna till hemlöshet är många, och för att bekämpa hemlöshet krävs framför allt ett kraftigt ökat bostadsbyggande.

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 antogs av kommunfullmäktige den 16 april 2020. Den planen omfattade ett övergripande mål, fem mål, fyra fokusområden och 15 åtgärder för att minska hemlösheten. Det övergripande målet var att minska antalet personer i hemlöshet med 20 procent under planperioden.

Exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 visar att hemlösheten har minskat med 36 procent (vilket motsvarar 1 794 personer), när det gäller antalet vuxna och barn i hemlöshet. Tre av sex mål har uppnåtts och alla 15 åtgärder har genomförts men det återstår att fortsätta implementera vissa åtgärder.

Kommunstyrelsen godkände den 20 september 2023 exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet. Den nya planen ska baseras på regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026, med målet att hemlösheten ska upphöra 2028 och med inriktningen att barnfamiljer inte ska vräkas (0497/23).

Kommunfullmäktige godkände den 12 oktober 2023 exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 samt att den befintliga planen förlängs till 2024 års utgång i avvaktan på att en ny plan antas.

Förvaltningen genomförde en workshop den 26 januari 2024 med cirka 30 representanter från berörda förvaltningar och bolag samt Länsstyrelsen Västra Götaland. Därefter lämnade brukarrådet, som representerar stadens hemlösa, sina synpunkter. Dessa aktiviteter genomfördes för att samla in inspel till den nya planen.

Den 22 april 2024 (EXF-2023-03412) beslutade nämnden att skicka ut planen på remiss till berörda förvaltningar, bolag, idéburna organisationer och statliga myndigheter, med svar senast den 31 augusti 2024. Samtliga svarande har tillstyrkt förslaget till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 och planen har justerats utifrån inkomna remissvar.

Planen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska antalet personer i hemlöshet under planperioden. Respektive fokusområde och insats har i olika stor utsträckning en direkt inverkan på ett eller flera av planens mål. Här är några av de centrala delarna som planen innehåller:

Mål

1. Antalet personer i hemlöshet ska minska
2. Antalet barnfamiljer som lever i hemlöshet ska minska

3. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Särskilt prioriterat är att inga barnfamiljer ska avhysas.
4. Antalet personer i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
5. Antalet hushåll i hemlöshet och där det förekommer omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska.

Fokusområden

Fokusområde 1 – Hemlösheten ska förebyggas
Fokusområde 1, bidrar till att uppfylla samtliga mål. Detta fokusområde omfattar åtgärder som syftar till att förhindra att fler personer hamnar i hemlöshet. Det förebyggande arbetet riktar sig till individer som riskerar att bli hemlösa och som behöver olika former av stöd och insatser för att öka deras möjligheter att få eller behålla ett boende.

Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan
Fokusområde 2, som svarar mot mål 1, 2, 4 och 5, syftar till att ingen ska behöva bo eller leva på gatan. Insatserna inom detta område fokuserar på att stärka det uppsökande arbetet och minska långvariga och återkommande placeringar i akuta boendelösningar. Det finns också insatser för att skapa fler mötesplatser och förebyggande åtgärder för att säkerställa att ingen behöver sova ute under vintern.

Fokusområde 3: Bostad först ska utökas
Fokusområde 3, som svarar mot mål 1, 4 och 5, syftar till att utöka antalet lägenheter till målgruppen inom Bostad först. Förutom en ökad tilldelning av lägenheter behöver andelen personer i hemlöshet som erbjuds insatsen öka. Målgruppen behöver ökad tillgång till sysselsättning eller arbete, likväl som övriga personer som befinner sig i hemlöshet.

Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas
Fokusområde 4, som svarar mot mål 1, 2, 4 och 5, innefattar insatser som syftar till att staden ska säkra tillgången till bostäder för hemlösa. En grund för detta är stadens årliga kartläggningar om bostadsbehovet för personer som befinner sig i hemlöshet. Därutöver ska socialnämnderna medverka i samhällsplaneringen för att påverka utformningen av bostadsområden och skapa en god samhällsmiljö för utsatta grupper.

Remisshantering

Förslag till Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026 skickades på remiss till 19 remissinstanser under perioden 26 april – 31 augusti 2024. Av dessa inkom svar från 18 remissinstanser och en, Kronofogdemyndigheten, har inte besvarat remissförfrågan. Idéburna organisationer har valt att svara gemensamt genom Famna. Stadsmissionen i Göteborg har svarat både genom Famna och i ett separat remissvar.

Stadsmiljöförvaltningen har lämnat remissvar som inte nämndbehandlats vid remisstidens slut. Svaret har behandlats på samma sätt som övriga remissvar.

Utöver svaren från remissinstanserna inkom synpunkter från Stadsbyggnad, Arkitektur och Samhällsbyggnadsteknik på Chalmers Tekniska Högskola samt Institutionen för socialt arbete på Göteborgs Universitet. Dessa synpunkter har behandlats på samma sätt som övriga svar från remissinstanserna.

Förteckning över remissinstanser	
Boplats Göteborg AB	Skyddsvärnet i Göteborg
Famna Göteborg	Socialnämnden Centrum
Fastighetsägarna GFR	Socialnämnden Hisingen
Förvaltnings AB Framtiden	Socialnämnden Nordost
Göteborgs Räddningsmission	Socialnämnden Sydväst
Kronofogdemyndigheten i Göteborg	Stadsbyggnadsnämnden
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Stadsmiljönämnden
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Stadsmissionen i Göteborg
Nämnden för funktionsstöd	Äldre samt vård- och omsorgsnämnden
Nämnden för demokrati och medborgarservice	

Samtliga har tillstyrkt planen och nämnderna har inte antagit några politiska yrkanden gällande planen. Sammantaget har remissinstanserna varit positiva till planens utformning och dess utgångspunkt i regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Alla svar har bedömts och hanterats, vid oklarheter har remitanter kontaktats för klargörande av synpunkten.

Ändringar i planen utifrån inkomna synpunkter

Nedan följer en sammanställning över väsentliga förändringar i planen utifrån inkomna synpunkter. För en översikt av samtliga förändringar finns alla synpunkter och hur de har hanterats i bilagan "Sammanställda remissynpunkter och exploateringsförvaltningens åtgärder".

Ett mål i planen har justerats. Tidigare fanns målet "Antalet *vuxna personer i långvarig* hemlöshet med omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska." Det är nu justerat till "Antalet *hushåll i hemlöshet* där det förekommer omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska". Anledningen till förändringen är att resultatet från kartläggningar av hemlöshet som görs regelbundet i Göteborg saknar uppgifter om vem/vilka i hushållet som har omfattande problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa. Även när det handlar om "långvarig hemlöshet" är det svårt att få fram tillförlitliga siffror. I tidigare hemlöshetsplaner har "hushåll" använts som term vilket gör att ändringen i målet medför att förändring kan följas upp över tid.

Inga fokusområden är ändrade. Dock har justeringar och kompletteringar gjorts i text utifrån inkomna synpunkter.

Texten till fokusområde 1 "Hemlösheten ska förebyggas" har kompletterats med ett förstärkt kvinnoperspektiv utifrån den utsatthet som särskilt drabbar kvinnor som befinner sig i hemlöshet. Kompletteringar har också gjorts utifrån lagändringar i hyreslagen, från 1 juli 2024, som påverkar möjligheten att säga upp hyresgäster i vissa fall. Gränssnittsproblematiken mellan socialförvaltningar, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är också förtydligad utifrån dess påverkan på det avhysningsförebyggande arbetet.

I texten till fokusområde 4 "Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas har text lagts till som hänvisar till förslaget om en ny socialtjänstlag samt kompletteringar i plan- och bygglagen. Texten har också kompletterats utifrån stadsbyggnadsförvaltningens arbete med att ta fram ett nytt bostadsförsörjningsprogram. Förtydligande har gjorts kring

hur socialförvaltningarna kan ta fram underlag till de stadsutvecklande förvaltningarna. Fokusområdets koppling till mål och andra fokusområden i planen har förtydligats.

Utifrån inkomna synpunkter har förändringar gjorts av vissa insatser där ansvariga och medverkande nämnder har justerats samt text har kompletterats.

Flera synpunkter har berört den gränssnittsproblematik, mellan socialförvaltningarna, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen, som både påverkar det avhysningsförebyggande arbetet och arbetet med hemlöshet generellt. Förtydligande har gjorts avseende olika förvaltningarnas roller och ansvarsområden men också kring behovet av fortsatt samverkan och vidareutveckling av detta.

För insatsen "Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden" är nämnden för funktionsstöd tillagd som ansvarig tillsammans med de fyra socialnämnderna. Ändringen är gjord utifrån att förvaltningen för funktionsstöd numera fattar beslut om socialt boende med stöd, enligt Socialtjänstlagen.

För att förebygga och motverka hemlöshet har planen justerats utifrån inkomna synpunkter när det gäller insatserna "Förstärka boenderådgivningen" och "Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet". Tidigare skrivningar var mer inriktade på att skapa någonting nytt. I nuvarande skrivning tillvaratas stadens befintliga arbete med möjlighet att vidareutveckla det som redan finns i staden utifrån målgruppens behov.

Det har inkommit synpunkter kring de insatser som berör Bostad först kring behov av ett kontinuerligt kvalitets- och samverkansarbete för att öka andelen som kan bo kvar. Behovet av att förtydliga målgruppsdefinitionen lyfts också för att öka andelen som får insatsen Bostad först. Nämnden för funktionsstöd är tillagd som medverkande part för insatsen "Tilldela 200 lägenheter till Bostad först". För insatsen "Öka tillgången till sysselsättning eller arbete" är de fyra socialnämnderna och nämnden för funktionsstöd tillagda som medverkande part.

Avseende insatsen "Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden" har synpunkter inkommit från både stadsmiljöförvaltningen och socialnämnderna kring vilken nämnd som bör vara ansvarig och där man föreslår varandra. Ansvaret har inte justerats utifrån att Stadsmiljönämnden och socialnämnderna har olika ansvarsområden och att insatsen syftar till ökad samverkan dem emellan.

Övriga synpunkter som inte omhändertas i planen

Länsstyrelsen i Västra Götalands län föreslår att en ny hemlöshetsplan bör tas fram för varje mandatperiod likt riktlinjerna för bostadsförsörjning som ska antas av kommunfullmäktige en gång varje mandatperiod. De framhåller även att det är positivt att Socialstyrelsens definition används i kartläggningar av hemlöshet i Göteborgs Stad men att den kan utökas med ytterligare underlag, till exempel från frivilligorganisationer eller med data från Boverkets underlag om behovsbaserad bostadsbrist.

En synpunkt har inkommit från Fastighetsägarna GFR kring att de lämnar lägenheter till idéburna organisationer och socialförvaltningar. Dessa ingår inte i uppföljningen av samarbetsavtalet och omfattas därför inte heller i markanvisningar. Deras synpunkt är att alla lägenheter som lämnas till social verksamhet ska ingå i uppföljningarna.

Socialnämnd Centrum lyfter en konsekvens som kan uppkomma utifrån kommunfullmäktiges beslut att inga Bostad först-lägenheter ska tilldelas i utsatta

områden, riskområden och särskilt utsatta områden. Detta riskerar att ha en negativ påverkan på såväl förvaltningens ekonomi som likvärdigheten för stadens invånare då detta inte tas hänsyn till i nuvarande resursfördelningsmodell. De lyfter också en farhåga att utökningen av Bostad först ska ske på bekostnad av kommunala kontrakt.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning och Göteborgs Stadsmission har lämnat synpunkter kring behovet av finansiering kopplat till genomförandet av vissa insatser. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning lyfter exempel så som personella resurser och kostnader för upphandling av de delar som kan utföras av idéburen sektor.

Förvaltningens bedömning

Exploateringsförvaltningen har utarbetat en plan mot hemlöshet för perioden 2025–2026, som bygger på regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet under perioden 2022–2026. Genom att anpassa sig till den nationella strategin bedöms staden kunna ta del av det stöd som regeringen har avsatt för genomförande av strategin.

Syftet med en hemlöshetsplan är att tydliggöra inriktningen för kommunens insatser för att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet samt insatser för att förebygga att människor blir hemlösa. Planen omfattar flera insatser som syftar till att motverka hemlöshet. Insatserna är kopplade till fokusområden såsom förebyggande och uppsökande arbete, åtgärder mot akut hemlöshet och en satsning på metoden Bostad först. Planen omfattar även att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen.

Den nya planen mot hemlöshet har utvecklats i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och andra organisationer. Detta gör att förvaltningen bedömer att det finns goda förutsägningar för att fortsatt minska hemlösheten i Göteborg. I planen beskrivs mål, fokusområden och insatser för det fortsatta arbetet mot hemlöshet. Ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser betonas, liksom vikten av samarbete med andra aktörer, så som idéburna organisationer, myndigheter och privata fastighetsbolag. Denna samverkan kommer fortsatt vara avgörande för genomförandet av den nya planen.

Hemlöshet är en komplex och svårfångad problematik med orsakssamband på flera nivåer, från individperspektiv till samhällsstruktur. De personer som hamnar i hemlöshet utgör en heterogen grupp med varierande behov av olika stöd för att nå ett eget boende. För att möta varierande behov hos personer i hemlöshet krävs olika typer av åtgärder, både individuella insatser utifrån socialtjänstlagen och strukturella förändringar inom den generella bostadsförsörjningen. Planen bedöms svara upp mot målsättningen att minska hemlösheten i Göteborg under planperioden 2025–2026.

Kristina Lindfors
Direktör exploateringsförvaltningen

Marie Persson
Avdelningschef mark och boende

Bilaga 2 – Sammanställning av remissynpunkter och exploateringsförvaltningens åtgärder

Remissinstans	Område i planen	Framförda synpunkter	Åtgärd
Boplats Göteborg AB	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det angeläget att underlätta för ekonomiskt svaga hushåll att komma in på bostadsmarknaden.	Synpunkten stödjer insatsens innehåll. Texten kompletterad med att det är ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är angeläget att underlätta för ekonomiskt svaga hushåll att komma in på bostadsmarknaden.
Förvaltnings AB Framtiden	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Bolaget delar uppfattningen att samverkan måste utvecklas och att styrande dokument behöver ytterligare insatser för att implementeras. I arbetet med att utveckla samverkan bör det också framgå hur de privata hyresvärdarna ska involveras och bjudas in i det avhysningsförebyggande arbetet.	Texten är kompletterad med "Det är möjligt att förstärka det avhysningsförebyggande arbetet genom att skriva liknande samverkansavtal med privata fastighetsägare".
Förvaltnings AB Framtiden	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen för äldre vård och omsorg och förvaltningen för funktionsstöd behöver också involveras på ett tydligare sätt i arbetet. Detta eftersom det avhysningsförebyggande arbetet i många fall även berör deras brukare.	Texten är uppdaterad kring förvaltningen för funktionsstöds roll i det avhysningsförebyggande arbetet samt att insatsen har ett tydligare fokus på att avsiktsförklaringen, riktlinjen och handboken för det avhysningsförebyggande arbete ska implementeras i berörda förvaltningar (tidigare socialförvaltningarna).
Famna Göteborg	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas	Vi är positiva till ambitionen att säkerställa de olika parternas samverkan, men saknar konkreta förslag kring vad som ska göras för att förstärka det förebyggande arbetet inom det avhysningsförebyggande området. Ett konkret förslag som vi gärna hade sett är att skapa en	Förslaget om en central enhet för det avhysningsförebyggandet arbetet kommer inte att skrivas in i planen. Uppdraget ligger på berörda förvaltningar och avsiktsförklaringen, riktlinjen

	Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	central enhet som har till uppgift att arbeta avhysningsförebyggande. Exempel på städer som har den typ av verksamhet som vi efterlyser är Wien och Stockholm.	samt handboken för det avhysningsförebyggande ska fortsatt implementeras.
Famna Göteborg	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Allmän synpunkt	Vi saknar insatsförslag i planen som riktar sig till att hitta lösningar på bristen på bostäder som faktor för att minska andel strukturellt hemlösa, vilket i sin tur minskar risken att fler hamnar i akut hemlöshet. Vi önskar se ett särskilt insatsförslag som lyfter utveckling av andra långsiktiga boendealternativ. Exempel på sådana finns beskrivna i den föreslagna planen: ”som drivs av idéburna organisationer och vänder sig till de som befinner sig i strukturell hemlöshet. Exempel på sådana är verksamheter som ger privatpersoner och fastighetsägare möjlighet att hyra ut bostäder till de som har svårigheter att ta sig in på bostadsmarknaden. Den idéburna organisationen står på kontraktet och fungerar som en mellanhand. Syftet är att kunna erbjuda trygga boendevillkor under tiden som hushållen söker egna förstahandskontrakt.”	Planen innehåller skrivningar om bostadsförsörjning och även om detta är ett arbete där resultat kan ses på lång sikt är det där bristen på bostäder kan omhändertas. Detta är även något som återkommer i fokusområde 4 där kunskapen som finns inom socialförvaltningarna bättre ska tillvaratas i samhällsutvecklingsfrågor där bostadsförsörjning är en av dessa samt vikten av att fortsätta göra kartläggningar för att få ett underlag kring behovet av bostäder för personer som befinner sig i hemlöshet. De idéburna initiativen lyfts upp som exempel i texten. Det finns också insatser som är riktade mot personer i strukturell hemlöshet så som "Förstärka boenderådgivningen" samt "Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder". Ingen ny insats utifrån förslaget kommer att skrivas in i planen.
Famna Göteborg	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	I texten står: ”Att tidigt kunna få kontakt med sjukvård är många gånger en förutsättning för att kunna ta sig vidare mot en mer långsiktig boendelösning.” Detta instämmer vi i, men ser också att det finns en strukturell svårighet kring det utifrån att beroendevården och psykiatrivården är belastade, vilket gör det svårt att få den kontakten för personer i missbruk och/eller psykisk ohälsa. Vi efterfrågar en separat insats med fokus på att skapa	Det finns etablerad och formaliserad samverkan mellan Göteborgs Stad och regionen inom både somatisk och psykisk vård. Aktuella avtal finns på www.vardsamverkan.se. På individnivå finns SIP som verktyg (Samordnad individuell plan). Ingen separat insats skrivs in i planen. Förtydligande om SIP som verktyg inskrivet i planen.

		bättre möjligheter för att få kontakten med sjukvården att fungera på individnivå. I Socialstyrelsens analys och förslag för att minska hemlöshet, som togs fram på uppdrag av regeringen, anges överenskommelser med bland annat hälso- och sjukvård som ett av sju förslag på fungerande arbetssätt.	
Famna Göteborg	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Skapa fler mötesplatser	Vi ställer oss tveksamma till nyttan med att skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet. Vår uppfattning är att Center mot hemlöshet inte används fullt ut av målgruppen idag. Vår erfarenhet är också att det är svårt för Uppsökarenheten att hinna närvara på andra befintliga mötesplatser, som till exempel Räddningsmissionens verksamhet Frukostcafé Vasa, där målgruppen befinner sig. Vi delar bedömningen att mötesplatser är viktiga, men ser att det går att få bättre effekter genom att satsa på bättre samordning och organisation mellan Göteborgs stads och civilsamhällets befintliga mötesplatser.	Insatsen "Skapa fler mötesplatser" är justerad för att även inkludera möjligheten att vidareutveckla redan befintliga mötesplatser bedrivna av kommun eller idéburna organisationer för att skapa fler tillgängliga mötesplatser utanför kontorstid för personer som befinner sig i hemlöshet.
Famna Göteborg	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Vi står bakom bilden av att Bostad först är en effektiv metod att arbeta mot hemlöshet för de grupper som behöver det mest. Vi vill betona att vi ser att det är oerhört viktigt med en mångfald av olika lösningar. För en del personer fungerar det inte att bo i insprängda lägenheter, för andra personer är det inte möjligt att dela boende med andra, och ytterligare andra behöver ha stöd nära till hands. En nyckel som vi ser det är att	I bakgrunden till Fokusområde 3: Bostad först ska utökas finns en skrivelse om detta: "Bostad först är en metod som ska utökas men det är fortsatt viktigt att det finns olika alternativ för personer i behov av boende med stöd där insatserna kan finnas i akutboenden, kollektiva boenden eller lägenhetsboenden utifrån individens förutsättningar”. Ingen åtgärd.

		Göteborgs stad även i framtiden möjliggör individuella lösningar.	
Fastighetsägarna GFR	Inledning Genomförande av denna plan	Det framgår av dokumentet att exploateringsförvaltningen har ett samordningsansvar för genomförandet av planen. Genomförandet av de 15 aktiviteterna utgår dock från en samverkansrelation mellan ett flertal olika, kommunala aktörer. Ingen av dessa har ett utpekat samordningsansvar. Möjligen skulle förutsättningarna för ett medvetet genomförande gynnas av tydligare uttryckta samordnings- och ledningsförhållanden.	Texten under rubriken "Genomförande av denna plan" är kompletterad med texten "I insatser med fler ansvariga förvaltningar ska en huvudansvarig utses.
Fastighetsägarna GFR	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Nya regler från 1 juli 2024 gör det lättare att säga upp hyreskontrakt vid störningar eller otillåten andrahandsuthyrning, vilket kan leda till fler avhysningar. En hyresrätt kan nu i fler fall förverkas utan att föregås av underrättelse till socialnämnd. Sannolikt kommer antalet avhysningar, som syftar till att motverka olika former av kriminalitet, att öka som en konsekvens av den nya lagskärpningen.	Texten är kompletterad enl. synpunktslämnarens förslag.
Fastighetsägarna GFR	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Säkra tillgången till bostäder för hemlösa	Det finns emellertid samarbete mellan idéburna organisationer och privata fastighetsägare. Det är därför angeläget att Göteborgs Stad utvecklar och upprätthåller en helhetsbild över den samverkan som sammantaget sker med fastighetsägare för att motverka och minska hemlöshet. En sådan uppföljning ska inte avgränsas till att omfatta de	När det gäller synpunkten om uppföljningen av de lägenheter som lämnats till annan än exploateringsförvaltningen behöver frågan lyftas i andra forum och skrivelser om detta görs i tjänsteutlåtande. Ingen åtgärd i planen.

		samverkansavtal som Staden har för den verksamhet som den bedriver i sin egen regi, utan vidgas till att omfatta även dem som bedrivs av de idéburna organisationerna. Uppföljningen och redovisningen bör inte heller avgränsas till att omfatta de bostadssociala insatser som sorterar under exploateringsförvaltningen, utan bör även omhänderta de lägenheter som fastighetsägare upplåter i samverkan med socialförvaltningarna.	
Fastighetsägarna GFR	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Planen föreskriver att ”socialnämnderna i samverkan med stadsmiljönämnden ska stärka utvecklingen av den befintliga staden […]”. Det handlar om sociala insatser och åtgärder i den fysiska miljön. Enligt Göteborgsregionen (GR) finns det ”70 olika platssamverkanstrukturer bara i Göteborgs Stad, med olika grad av formaliserade samverkansöverenskommelser, alla med olika inriktningar och prioriterade samverkansområden”. Inom dessa strukturer samverkar fastighetsägare och andra civila aktörer med intresse för platsen. Ofta är förbättrad trygghet ett viktigt syfte med samarbetet. Stadens och myndigheters medverkan och engagemang i sådan lokal platssamverkan är avgörande för att framgång ska kunna nås. Planen bör omhänderta och betona betydelsen av denna värdefulla samverkan. Strukturerna, vars associationsform varierar, bör betraktas som medverkande part. Flera av Stadens åtgärder och insatser bör ske i eller i samråd med dessa	Texten är kompletterad med beskrivning av platssamverkan och hur den kan användas.

		strukturer för att ge mest och bäst utväxling i det lokala området.	
Förvaltnings AB Framtiden	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	En utökning av verksamheten i den omfattning som föreslås kräver ett fortsatt gemensamt arbete mellan staden och koncernens bostadsbolag i syfte att minimera störningar och situationer som påverkar grannar på ett negativt sätt. Metoden Bostad först riskerar annars att kunna få en negativ stämpel.	Texten är kompletterad med en skrivning: "Det fordras också ett fortsatt gemensamt arbete mellan staden och Förvaltning AB Framtiden i syfte att minimera störningar och situationer som påverkar grannar på ett negativt sätt."
Förvaltnings AB Framtiden	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka kunskapen om metoden Bostad först	Bolaget delar bedömningen om vikten av en handlingsplan med aktiviteter som stödjer utökandet av Bostad först och aktiviteter som stödjer ett ökat kvarboende.	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i planen. Ingen åtgärd.
Förvaltnings AB Framtiden	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Säkra tillgången till bostäder för hemlösa	Bolaget efterfrågar en ökad tydlighet kring hur privata fastighetsägare ska involveras i arbetet med att säkra tillgången till bostäder för hemlösa.	Text om detta finns beskrivet i planen. ingen åtgärd.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Bilaga 1 Indikatorer	Planen skulle kunna innehålla en tydligare koppling till Boverkets mått på behovsbaserad bostadsbrist och kommunens arbete med nya riktlinjer för bostadsförsörjningen. Tillsammans skulle dessa kunna formulera åtgärder som har bäring på den strukturella hemlösheten.	Synpunktslämnarens förslag omhändertas i Bostadsförsörjningsprogrammet. Ingen åtgärd.
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Övergripande	Länsstyrelsen anser att en plan för att motverka hemlöshet bör tas fram under varje mandatperiod, likt riktlinjer för bostadsförsörjning som ska antas av kommunfullmäktige en gång varje mandatperiod.	Synpunkten omhändertas i tjänsteutlåtande. Ingen åtgärd i planen.
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Inledning Koppling till andra styrande dokument	Länsstyrelsen saknar dock en koppling till Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026 i vilken rätten till fungerande bostad är ett utpekat målområde.	Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning är tillagt under rubriken "Koppling till andra styrande dokument".
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Inledning Stödjande dokument	På sida sju står ”under planens genomförande kan det komma att skapas ytterligare stadengemensamma stödjande dokument”. Länsstyrelsen anser att det här finns en möjlighet att koppla planen mot hemlöshet med kommunens nya riktlinjer för bostadsförsörjningen och specifikt i samband med den analys som ska göras över bostadsbehov som inte kan tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.	Texten under rubriken "Stödjande dokument" är kompletterad med exemplet från synpunktslämnaren.
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Inledning Genomförande av denna plan	Planen skulle kunna utvecklas genom ett sammanhållet stöd och samordning i planens genomförande.	Texten under rubriken "Genomförande av denna plan" är kompletterad med texten "I insatser med fler ansvariga förvaltningar ska en huvudansvarig utses."

Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Generellt skulle planen tydligare kunna beskriva hur privata fastighetsägare kan bidra till arbetet med att motverka hemlöshet. Till exempel i det vräkningsförebyggande arbetet och genom att skriva avsiktsförklaringar på samma sätt som det har gjorts med kommunala bostadsbolag.	Texten är kompletterad med "Det är möjligt att förstärka det avhysningsförebyggande arbetet genom att skriva liknande samverkansavtal med privata fastighetsägare".
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Bilaga 1 Indikatorer	Det är positivt att Socialstyrelsens definition används i kartläggningar av hemlöshet i Göteborgs Stad men den skulle också kunna utökas med ytterligare underlag, till exempel från frivilligorganisationer eller med data från Boverkets underlag om behovsbaserad bostadsbrist.	Göteborgs Stad har ett samarbete med idéburna organisationer och tar del av underlaget. Boverkets underlag om behovsbaserad bostadsbrist omhändertas i bostadsförsörjningsprogrammet. Ingen åtgärd.
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Planen Kommunens ansvar – bostadsförsörjning och socialtjänst	På sidorna nio och tio belyser kommunen den strukturella hemlösheten och de utmaningar som finns kopplat till den. Länsstyrelsen delar kommunens bild av att lösningen inte står att finna inom socialtjänstens arbete utan att de behöver ta sin utgångspunkt i den generella bostadsförsörjningen.	Synpunktslämnaren stödjer planens innehåll. Ingen åtgärd.
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Under fokusområde 1: ”Hemlösheten ska förebyggas” så är en av insatserna ”Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder” särskilt utpekad. Detta är positivt och Länsstyrelsen delar kommunens bild av att avsaknaden av en bostad är en försvårande omständighet för nyanländas möjlighet till integration.	Synpunktslämnaren stödjer planens innehåll. Ingen åtgärd.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Inledning	Gruppen ukrainare omnämns inte i planen. Länsstyrelsen vill lyfta att dessa blir en stor andel av de nyanlända i kommunen när de anvisas, enligt förlängning av massflyktdirektivet samt förändring i bosättningsförordningen.	Text är kompletterad i insatsen "Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder".
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har fått ett utredningsuppdrag från Kommunfullmäktige i budgeten för 2024, som ligger i linje med hemlöshetsplanen. Uppdraget, som ska genomföras tillsammans med civilsamhället, innebär att utreda hur personer i hemlöshet och/eller med beroendeproblematik kan erbjudas meningsfull sysselsättning och vägar tillbaka till arbete. Målgruppen är de som tillhör situation 1 eller 2 enligt Socialstyrelsens definition och är aktuella för Bostad först.	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete” är kompletterad med tydligare beskrivning av uppdraget och dess målgrupp.
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Socialförvaltningen Sydväst och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har skapat en styrgrupp och en utredningsgrupp för att samla in underlag och ta fram en genomförandeplan. Uppdraget ska slutredovisas i slutet av november. Socialförvaltningen Sydväst ansvarar för boendeverksamheten för hela staden, och detta uppdrag kopplas ihop med arbetet med den gemensamma styrmodellen för arbetsrehabiliteringens hemvist.	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete” är kompletterad.
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Det har identifierats behov av att tydliggöra ansvarsområden för socialförvaltningarna, arbetsmarknad och vuxenutbildning samt förvaltningen för Funktionsstöd. En utredning kring aktivitetshusens organisatoriska hemvist har	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete” är kompletterad.

		också genomförts, med slutsatsen att samordning för vuxna med socialpsykiatriska problem eller beroendeproblematik behöver beaktas.	
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Förvaltningen har ett pågående samarbete med Sydväst i mindre skala för att ge individer med missbruksproblematik möjlighet till OSA-anställning.	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete" är kompletterad med beskrivning av uppdraget och dess målgrupp.
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Insatsen som förvaltningen ansvarar för tillsammans med socialförvaltning Sydväst ligger i linje med utredningsuppdraget och det pågående arbete som nu bedrivs för att se över vad som behöver göras för att öka antalet inom målgruppen som kan erhålla utvecklande sysselsättning i syfte att öka graden av livskvalitet och självförsörjning. Slutrapport ska vara klar 30 november 2024.	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i texten kring insatsen "Öka tillgången till sysselsättning eller arbete". Ingen åtgärd.
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Förvaltningar som berörs av de olika utredningarna är arbetsmarknad och vuxenutbildning, förvaltningen för Funktionsstöd och socialförvaltningarna. Det är sex förvaltningar i Staden som behöver få samsyn i de olika uppdragen. Det kan också handla om att samplanera med andra myndigheter och aktörer.	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete" är kompletterad samt socialnämnderna och nämnden för funktionsstöd är tillagda som medverkande part.
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Målgruppen för de olika områden är överlappande. Många inom socialpsykiatrin respektive missbruksområdet har dessutom samsjuklighet. Staden behöver koppla ihop arbetet inom förvaltningen för Funktionsstöd med det arbete som gjorts mellan arbetsmarknad och	Texten i Fokusområde 3, insats: "Öka tillgången till sysselsättning och arbete" är kompletterad samt socialnämnderna och nämnden för funktionsstöd är tillagda som medverkande part.

		vuxenutbildning och de fyra socialförvaltningarna (med stöd av Finsam).	
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Samverkan med idéburen sektor kommer innebära att förvaltningen behöver upphandla vissa delar som förvaltningen ser kan utföras hos den idéburna sektorn. För att säkerställa insatsen behöver medel riktas till målgruppen. Målgruppen är i behov av mycket stöd så det kommer även att krävas personella resurser från de involverade förvaltningarna och när det är aktuellt hos idéburen sektor eller annan upphandlad leverantör.	Synpunkt lyfts i tjänsteutlåtande. Ingen åtgärd i planen.
Nämnden för funktionsstöd	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	Förvaltningen ser positivt på att Bostad först lyfts fram som en insats som behöver utvidgas ytterligare och kunna erbjudas fler personer. Förvaltningen noterar att nämnden för funktionsstöd inte omnämns som samverkanspartner för denna insats i den föreslagna planen mot hemlöshet. Inom förvaltningen pågår ett arbete för att utreda möjligheten att kunna fatta beslut om Bostad först inom funktionsstöd. Även om förvaltningen inte har det huvudsakliga ansvaret för den brukargrupp som Bostad först främst riktar sig mot, är insatsen är ett viktigt verktyg för förvaltningens bidrag till minskad hemlöshet. Detta är särskilt viktigt utifrån de personer förvaltningen möter inom socialpsykiatrin. Förvaltningen ser därför att nämnden för funktionsstöd bör finnas med som samverkanspartner i insatsen att utvidga Bostad först. Detta ligger även i linje med nämndens roll	Nämnden för funktionsstöd är tillagda som medverkande part för insatsen "Tilldela 200 lägenheter till Bostad först"

		som samverkanspartner för insatsen att minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden.	
Nämnden för funktionsstöd	Planen Inledning	Förvaltningen ser även att en viktig del av detta arbete är att stärka tillgängligheten utifrån funktionsnedsättning. Detta gäller både fysisk tillgänglighet genom fler tillgänglighetsanpassade skyddade boenden, och tillgänglighet i form av bättre kompetens för att kunna möta och stötta våldsutsatta kvinnor i hemlöshet med funktionsnedsättning.	Texten är kompletterad enl. synpunktslämnarens förslag.
Nämnden för funktionsstöd	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Individ och familjeomsorgen (IFO) har det övergripande ansvaret för arbetet med att motverka hemlöshet. Sedan bildandet av de nya fackförvaltningarna har nya gränssnitt mellan stadens sex socialförvaltningar och dess ansvarsområden uppstått. Inom ramen för arbetet med att stärka samverkan och tydliggöra ansvar i de nya förvaltningarna, har förvaltningen för funktionsstöd tagit flera steg mot att kunna bättre möta och stötta personer i hemlöshet. Bland annat har förvaltningen sedan 2023 fattat beslut om socialt boende med stöd, en akut och kortvarig insats som tidigare enbart kunnat beslutas av IFO.	Förtydligat stödinsatser inom funktionsstöd och äldreomsorgen. Text ändrad kring gränssnittsproblematiken. Text justerad kring olika förvaltningars ansvar och insatser.

Nämnden för funktionsstöd	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen har ett antal insatser som verkar avhysningsförebyggande. Exempel på detta är boendestöd, där förvaltningens nystartade samlarteam ingår. Samlarteamet är ett specialiserat boendestöd som särskilt arbetar med personer med samlarproblematik. Förvaltningen ser, liksom planen, att fortsatt utveckling av samverkan mellan socialförvaltningarna behövs för att stärka arbetet med att förebygga avhysningar.	Innehållet i texten till insatsen "Förstärka avhysningsförebyggande arbetet" är kompletterad enl. synpunktslämnarens förslag.
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen vill betona vikten av att planen har ett stort fokus på det främjande och förebyggande arbetet. Att antalet avhysningar successivt ökar är oroväckande. Förvaltningen delar därför bilden av att det avhysningsförebyggande arbetet behöver förstärkas.	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i texten till insatsen "Förstärka avhysningsförebyggande arbetet". Ingen åtgärd.
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Ett av nämnden för demokrati och medborgarservice uppdrag är att bedriva budget- och skuldrådgivning utifrån socialtjänstlagens regler. Ett fokusområde i detta uppdrag är att förebygga att människor hamnar i överskuldsättning som i sig kan utgöra grund för hemlöshet. Budget- och skuldverksamheten lägger därför om resurser för att öka detta viktiga arbete. Detta förebyggande arbete omfattar även att förhindra avhysningar. Att inte budget- och skuldverksamheten omnämns i planen ser förvaltningen förvisso inte som problematiskt. Det är av stor vikt att verksamheten fortsatt är med som aktör i Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med att förebygga avhysningar eftersom budget- och	Innehållet i texten till insatsen "Förstärka avhysningsförebyggande arbetet" är kompletterad enl. synpunktslämnares förslag.

		skuldrådgivning är en viktig komponent i detta arbete.	
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen ser mycket positivt på stärkt samverkan mellan socialtjänsten och de kommunala bostadsbolagen. Utifrån budget- och skuldverksamheten kan konstateras ett tydligt behov av att denna samverkan sker, för att tidigt kunna identifiera risker och förebygga avhysningar. Det finns till exempel stora fördelar av samverkan redan vid sent inbetalda hyror eller elräkningar då det är en indikation på problem i privatekonomin. En viktig del i samverkan är att så tidigt som möjligt få information om att det finns möjlighet att få stöd genom Göteborgs Stads budget- och skuldrådgivning för att förhindra fördjupad skuldsättning.	Innehållet i texten till insatsen "Förstärka avhysningsförebyggande arbetet" är kompletterad med exempel på avhysningsförebyggande insatser.

Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	Förvaltningen konstaterar vidare att det samarbete som skett mellan socialtjänsten nordost och medborgarkontoret i Angered har fungerat på ett mycket bra sätt och har medverkat till att göra boenderådgivningen i aktuellt område mer tillgänglig, särskilt för dem som tidigare inte har haft kontakt med socialtjänsten. Samarbetet har även kunna ske inom befintliga budgetresurser för medborgarkontoret. I enlighet med planen bedömer förvaltningen därför att det vore positivt att utöka samarbetet mellan socialtjänster i andra stadsområden där förvaltningen driver medborgarkontor i syfte att ge fler personer bättre tillgång till information och vägledning i boendefrågor. Inom förvaltningens verksamheter finns även andra arenor som skulle kunna nyttjas för liknande samverkan, till exempel Romano Center i Väst eller Regnbågshuset.	Texten till insatsen "Förstärka boenderådgivningen" är kompletterad enligt synpunktslämnarens erfarenheter.
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	Inom fokusområde 3 nämns insatsen F100. Förvaltningen ser ett behov av det arbetas mer aktivt med F100 och att det blir tydligare integrerat i hemlöshetsarbetet och föreslår därför att F100 lyfts in i insatserna om Bostad först, både vad gäller tilldelning av lägenheter och ökad kunskap om själva insatsen.	Målgruppsdefinitionen ska förtydligas och planen avser inte att föregå detta arbete. Ingen åtgärd.
Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Förvaltningen bedömer att denna insats behöver ett tydligare funktionsrättsperspektiv och att insatsen även inkluderar verksamheter inom funktionsstödsförvaltningen såsom till exempel daglig verksamhet och aktivitetshus.	Texten till insatsen "Öka tillgången till sysselsättning eller arbete" är kompletterad utifrån synpunktslämnarens inspel. Nämnden för funktionsstöd är tillagd som medverkande part.

Nämnden för demokrati- och medborgarservice	Planen Inledning	Inom förvaltningens budget- och skuldrådgivning möter rådgivarna många personer som har väldigt låga inkomster. De låga inkomsterna kan bero på sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder, men även på grund av låga lönenivåer. Den senare gruppen kallas ibland för arbetande fattiga och många inom gruppen saknar kontakt med socialtjänst. Långt ifrån alla inom gruppen har någon form av kontakt med socialtjänst och förvaltningen bedömer därför att det finns ett stort behov av planering för bostäder för denna grupp.	Inledningen är justerad med ett förtydligande rörande gruppen i strukturell hemlöshet.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen skulle vilja se att även nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg omnämns som ansvariga istället för som medverkande parter för arbetet för att minska antalet vräkningar då även dessa nämnder har ett ansvar för hemlöshet utifrån sina respektive målgrupper. Dessa två nämnder förfogar även över viktiga insatser i det avhysningsförebyggande arbetet, såsom exempelvis boendestöd.	Synpunktslämnaren lyfter nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg och deras roll i det avhysningsförebyggande arbetet. Texten är kompletterad med skrivningar om dessa nämnders insatser och roller. I insatsen är ovanstående nämnder medverkande parter då socialförvaltningarna har en särskild roll i Göteborgs Stads riktlinje för det avhysningsförebyggande arbetet.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att arbeta fram fungerande rutiner för att lösa de hinder som berör sekretess mellan de olika socialförvaltningarna.	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i texten till insatsen "Förstärka avhysningsförebyggande arbetet". Ingen åtgärd.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan	Förvaltningen skulle vilja se att även nämnden för funktionsstöd omnämns som ansvarig istället för som medverkande part då även de har ett ansvar	Nämnden för funktionsstöd är tillagd som ansvarig för insatsen "Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden".

	Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	för hemlöshet utifrån sin målgrupp och den målgruppen är aktuell för denna insats. De har en avgörande roll i att få till långsiktiga boendeplaceringar för personer i hemlöshet med funktionsnedsättningar och/eller samsjuklighet.	
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Förstärka uppsökande arbete	Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas till att stärka det uppsökande arbetet. I förslaget nämns projektet uppsökande socialsekreterare och vinsterna med en flexibel handläggning för individer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet, samt funktionsnedsättningar. Ett uppsökande arbete mot personer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet kräver både resurser och förutsättningar inom den egna organisationen som möjliggör för socialsekreterare att arbeta mer uppsökande. Förvaltningen önskar få ett förtydligande gällande vad som menas med flexibel handläggning då uppfattningen är att vi redan arbetar på detta sätt idag. Vid ett förtydligande av flexibel handläggning behöver man ta hänsyn till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 2025.	Begreppet flexibel handläggning är förtydligat i planen.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	Förvaltningen instämmer helt i att personer som behöver tak över huvudet bör erbjudas en akut boendelösning för att lösa en akut uppkommen situation. Det finns inga hinder att överväga och bevilja långsiktiga boendelösningar för dem som långvarigt befinner sig i akut hemlöshet för att minska antalet flyttar för individen. Förvaltningen vill dock betona utmaningen som finns i att många	Texten till insatsen "Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden" är kompletterad med synpunktslämnarens problemformulering.

		skrivs ut från långsiktiga boenden då de av olika anledningar har ”straffat” ut sig. Då alla möjligheter att placera i långsiktiga boenden är uttömda så återstår endast akuta boendelösningar som möjliga alternativ.	
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka kunskapen om metoden Bostad först	Förvaltningen är positiv till insatsen Bostad först, men vill lyfta de ekonomiska riskerna som följer med sammanbrott av insatsen och som idag helt hamnar hos socialförvaltningarna. Arbetsprocessen behöver utvecklas för att minimera sammanbrott och hanteringen av kostnaderna som uppstår vid ett sammanbrott kan fördelas annorlunda. Förvaltningen vill också lyfta att det är viktigt att tilldelningen inte sker på bekostnad av antalet kommunala kontrakt och andra likande kontrakt som erbjuds. Det är viktigt att det finns flera olika insatser för personer med olika behov.	Texten är förtydligad med att det finns andra insatser än Bostad först.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Förvaltningen anser att det är viktigt att sysselsättning är en insats som är tillgänglig för alla som är i behov av det. Det finns risk för inlåsningseffekter när boende och sysselsättning knyts samman i en insats i stället för att anpassas efter individuella behov. När sysselsättning knyts till enbart en boendeinsats, så riskerar också sysselsättningen att förloras vid en uppsägning av boendeplatsen eller ett sammanbrott. Det kan också bli kostnadsdrivande när vi har paketlösningar i stället för individanpassade insatser.	Sysselsättning bör inte enbart kopplas till insatsen Bostad först. Ingen åtgärd.

Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Förvaltningen efterfrågar tydligare beskrivning av hur planens mål hänger ihop med planens fokusområde fyra. De fem målen är kvantitativa mål medan aktiviteterna i fokusområde fyra till stor del handlar om att olika socialt utsatta grupper ska kunna göra sin röst hörd i utvecklingen av den befintliga staden och i utvecklingen av nya områden vilket inte nödvändigtvis påverkar exempelvis antalet akut hemlösa utan snarare livskvalitet hos den akut hemlösa individen.	Texten till fokusområde 4 är kompletterad med förtydligad om syfte och koppling till övriga fokusområde samt hur insatserna kan följas upp. Sid. 36. Ett tillägg i planen är gjort för att förtydliga respektive fokusområdes koppling till mål.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Förvaltningen saknar beskrivning av uppföljning kring insatserna Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden samt Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden. Insatserna förutsätter ett gemensamt utvecklingsarbete kring samverkansmetoder eller arbetssätt för att överföra socialförvaltningarnas kunskap kring levnadsförhållanden till ordinarie processer för utveckling av den befintliga staden och nya områden.	Text är kompletterad med skrivningar för att förtydliga behovet av ett gemensamt utvecklingsarbete. Uppföljningen av insatserna kommer att handla om att kvalitativt följa den stärkta samverkan mellan socialtjänst och stadsutvecklande förvaltningar och följa upp deras arbete med framtagna mål inom insatsen.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Förvaltningen ställer sig positivt till fortsatt samarbete och gemensamma insatser för att främja social hållbarhet och minska utanförskapet. Förvaltningen efterfrågar däremot tydligare beskrivning av aktivitetens syfte.	Texten till fokusområde 4 är kompletterad med syfte och koppling till övriga fokusområde samt hur insatserna kan följas upp. Ett tillägg i planen är gjort för att förtydliga respektive fokusområdes koppling till mål.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas	Förvaltningen vill också skicka med att det finns inbyggda målkonflikter i ”skapa övergripande strategier för att säkerställa tryggheten i det offentliga rummet” när man inte utvecklar	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

	Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	resonemanget kring vad som läggs i begreppet trygghet och vems trygghet som åsyftas. Förvaltningen vill skicka med att Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026 omhändertar styrningen inom trygghetsperspektivet. Göteborgs Stads plan mot hemlöshet skulle kunna fokusera på att lyfta in behovet av att socialt utsatta personer inkluderas i utvecklingen av den befintliga staden.	
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	I insatsen pekas de fyra socialnämnderna ut tillsammans med stadsmiljönämnden som ansvariga. För tydlighetens skull föreslår förvaltningen att en nämnd står som ansvarig, Stadsmiljönämnden, och att socialnämnd Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst står som medverkande parter.	Det finns flera insatser som har mer än en ansvarig nämnd. Det är förtydligat under "Genomförande av denna plan" hur detta ska hanteras. Utifrån att Stadsmiljönämnden och socialnämnderna har olika ansvarsområden och olika delar i den ökade samverkan som insatsen syftar till står Stadsmiljönämnden och de fyra socialnämnderna som ansvariga för insatsen.
Socialnämnden Centrum	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Säkra tillgången till bostäder för hemlösa	Förvaltningen är positivt inställd till aktiviteten att säkra tillgång till bostäder för hemlösa, men vill åter lyfta vikten av att detta inte sker på bekostnad av kommunala kontrakt då det finns ett stort behov även av denna insats. Förvaltningen vill även här påtala att målsättningen om tilldelning av bostäder utanför utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden riskerar att ha en negativ påverkan på såväl förvaltningens ekonomi som likvärdigheten för stadens invånare då detta inte tas hänsyn till i nuvarande resursfördelningsmodell.	När det gäller resursfördelningsmodellen samt ekonomiska konsekvenser behöver frågan lyftas i andra forum och skrivelser om detta görs i tjänsteutlåtande. Ingen åtgärd i planen.

Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Förvaltningen skulle vilja se att även Nämnden Förvaltningen för Funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen omfattas av avsiktsförklaringen och på så sätt även anses som ansvariga för samarbetet för att minska antalet vräkningar. Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är två viktiga parter i arbetet med att förebygga avhysningar då de Förvaltningen skulle vilja se att även Nämnden Förvaltningen för Funktionsstöd och Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen omfattas av avsiktsförklaringen och på så sätt även anses som ansvariga för samarbetet för att minska antalet vräkningar. Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är två viktiga parter i arbetet med att förebygga avhysningar då de förfogar över insatser1 som kan anses vara viktiga verktyg i det avhysningsförebyggande arbetet, samt bör i större utsträckning anses tillsammans med socialförvaltningarna vara ansvariga för hemlöshetsproblematiken. Genom att samtliga förvaltningar skriver under avsiktsförklaringen kan det gemensamma avhysningsförebyggande arbetet och samverkan mellan parterna underlättas.	Synpunktslämnaren lyfter nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg och deras roll i det avhysningsförebyggande arbetet. Texten är kompletterad med skrivningar om dessa nämnders insatser och roller. I insatsen är ovanstående nämnder medverkande parter då socialförvaltningarna har en särskild roll i Göteborgs Stads riktlinje för det avhysningsförebyggande arbetet.
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas att tillsammans med Boplats utreda förutsättningarna för att samla boenderådgivningen centralt i staden i syfte att ge fler individer tillgång till information och vägledning. I dag erbjuder socialtjänsten	Demokrati och Medborgarservice står som medverkande part i "Förstärka boenderådgivningen". Ingen åtgärd.

		boenderådgivning till personer som befinner sig i osäkra boendeförhållanden. Förvaltningen skulle vilja se att Demokrati och Medborgarservice utses som ansvariga för aktiviteten då de erbjuder likvärdig boenderådgivning som socialtjänsten men möter stadsområdets invånare i en större och bredare skala.	
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	I förslaget till ny hemlöshetsplan benämns nätverket för boenderådgivning, ett nätverk som leds av Boplats och processledare för boendesociala frågor. Förvaltningen skulle vilja påpeka att nätverket inte är aktivt idag då man från socialförvaltningen inväntar återkoppling om vidare styrning från Boplats	Texten är justerad utifrån synpunkt.
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	Nämnden för funktionsstöd och nämnden för äldre samt vård- och omsorg står som samverkande parter. Förvaltningen skulle vilja se nämnden för funktionsstöd som ansvarig för aktiviteten tillsammans med socialnämnderna utifrån deras avgörande roll i att få till långsiktiga boendeplaceringar för personer i hemlöshet med funktionsnedsättningar och/eller samsjuklighet.	Nämnden för funktionsstöd är tillagd i insatsen eftersom de fattar beslut om socialt boende med stöd enl. SoL.
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Bakgrund	Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas att tillsammans med idéburna organisationer utveckla arbetssätt för att möta och etablera kontakt med personer som befinner sig i akut hemlöshet och saknar förmågan att ansöka enligt ordinarie rutiner hos myndighetsutövande socialtjänst. Förvaltningen vill belysa att en handlingsplan för det gemensamma arbetet med akut hemlöshet är framtagen inom vuxenområdet.	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

		Handlingsplanen innehåller aktiviteter som har koppling till den föreslagna insatsen och ska bidra till att förstärka socialförvaltningarnas arbete med att förebygga och minska den akuta hemlösheten.	
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Förstärka uppsökande arbete	Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas till att stärka det uppsökande arbetet. I förslaget nämns projektet uppsökande socialsekreterare och vinsterna med en flexibel handläggning för individer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet, samt funktionsnedsättningar. Ett uppsökande arbete mot personer med skadligt bruk och/och eller samsjuklighet kräver både resurser och förutsättningar inom den egna organisationen som möjliggör för socialsekreterare att arbeta mer uppsökande. Förvaltningen önskar få ett förtydligande gällande vad som menas med flexibel handläggning då uppfattningen är att man i stor mån redan arbetar på detta sätt idag. Vid ett förtydligande av flexibel handläggning behöver man ta hänsyn till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 2025.	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	Förvaltningens möjligheter för att öka andelen individer som får insatsen Bostad först påverkas i stor utsträckning av tillgången till Bostad först-lägenheter. Förvaltningen kan konstatera att behovet av lägenheter är större än andelen som fördelas idag, vilket påverkar myndighetsutövande socialtjänst möjligheter att bevilja en Bostad först-insats. Ett utökande av insatsen kan komma att kräva ett kontinuerligt kvalitetsarbete både internt	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

		inom respektive socialförvaltning och gemensamt över staden för att säkerställa att insatserna håller god kvalitet, samt öka andelen som erhåller och behåller första handskontraktet på lång sikt efter avslutad insats.	
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Även om förvaltningen inte har ett uttalat ansvar för arbetet med aktiviteten öka tillgången till sysselsättning/arbete vill förvaltningen belysa att det inom socialförvaltning Hisingen finns en arbetsmarknadsenhet som tillhandahåller IPS-insatser för personer med skadligt bruk och beroende och/eller psykisk ohälsa. Det är av vikt att förvaltningen noggrant följer arbetet med insatsen samt ses som en viktig samverkanspart i arbetet med aktiviteten.	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag. Socialnämnderna är tillagda som medverkade part i insatsen.
Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Förvaltningen ser positivt på insatsens innehåll och syfte. En sådan samverkan har bäring på flera aspekter i stadsmiljön och berör fler grupper än hemlösa. Materialet Kvalitetskriterier för trygga offentliga platser (2022) kan vara en grund att utveckla detta arbete ifrån för att inkludera flera gruppers behov och delaktighet i utformningen av stadens fysiska miljö. Arbetet behöver vara rättighetsbaserat och utgå ifrån ett normkritiskt perspektiv	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

Socialnämnden Hisingen	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	I beskrivningen av fokusområde 4 finns följande stycke: Socialtjänstens kunskapsinhämtning och förmedling av kunskap kring personer med beroendeproblematik i stadsutvecklingsskeden behöver förstärkas då de stadsutvecklande nämnderna saknar särskild styrning mot att arbeta med personer i hemlöshet och socialt utsatta utan ska fokusera på alla invånare i staden där många grupper ingår. Förvaltningen kan konstatera att ovan kommer att kräva ett utvecklingsarbete inom socialnämnderna. Socialnämnderna behöver utveckla arbetssätt för hur den lokala sociala problematiken beskrivs och förmedlas utifrån de stadsutvecklande processerna. Detta försvåras dock oftast av att de stadsutvecklande processerna är geografisk avgränsade av tex detaljplanegränser och inte ser till ett områdets hela sociala komplexitet. Hur hemlöshetens lokala karaktär och omfattning ser ut behöver tydligare sammanställas för att vara ett underlag i stadsutvecklingsprocesserna, vilket kommer kräva ett ökat samarbete mellan socialtjänsten och de funktioner som har kännedom om medborgarnas behov och de lokala förhållandena.	Texten är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Nordost	Planen Hemlöshet i Sverige	Gällande målgrupperna som inte ingår i planens definition av hemlöshet, önskar förvaltningen ett förtydligande gällande EU-medborgare som saknas uppehållsrätt. Nuvarande skrivning bedöms inte tillräckligt tydlig.	En målgrupps beskrivning finns i planen. Socialstyrelsens definition används. Ingen åtgärd.

Socialnämnden Nordost	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Bakgrund	Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med att förebygga avhysningar tydliggör att socialförvaltningarna ska arbeta för att förhindra avhysning av personer som bor i en bostad för vilken de har förstahandskontrakt. I uppföljningen av ny hemlöshetsplan föreslås att statistik kring avhysning tas ut från Kronofogden. Kronofogdens statistik omfattar avhysningar från förstahandskontrakt, andrahandskontrakt, inneboende och olovlig andrahandsuthyrning. Förvaltningen föreslår att socialförvaltningarna istället prioriterar att få till en jämförelsebar statistik i enlighet med målgruppen som pekas ut i riktlinjen vilket skulle vara mer ändamålsenligt för att följa utvecklingen.	Text tillagd utifrån pågående arbete inom Göteborgs stad med mer tillförlitlig statistik kring det avhysningsförebyggande arbete genom Treserva.
Socialnämnden Nordost	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Bakgrund	Förvaltningen konstaterar att socialförvaltningarna uppmanas att etablera nya kontaktvägar med sjukvården med anledning av att Mobila fältteamet inte längre finns att tillgå. Ett uppsökande vräkningsförebyggande arbete mot personer med psykisk ohälsa kräver både resurser och kunskap och förvaltningen ser ett bekymmer med att det saknas någon insats eller konkretisering kring hur detta ska gå till.	Text om konkretisering genom användandet av verktyget SIP (samordnad individuell plan) har tillförts i planen.
Socialnämnden Nordost	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Minska långvariga och återkommande	Förvaltningen skulle vilja se att även nämnden för funktionsstöd är ansvarig för aktiviteten tillsammans med socialnämnderna utifrån deras avgörande roll i att få till långsiktiga boendeplaceringar för personer i hemlöshet med funktionsnedsättningar och/eller samsjuklighet.	Nämnden för funktionsstöd är tillagd i insatsen eftersom de fattar beslut om socialt boende med stöd enl SoL.

	placeringar på akuta boenden		
Socialnämnden Nordost	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	För att kunna följa upp att 200 lägenheter tilldelas Bostad först föreslår förvaltningen att en indikator läggs till.	Text har lagts till om att antalet tilldelade lägenheter följs upp i samband med planens kontinuerliga uppföljning.
Socialnämnden Nordost	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	För insatsen ”Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden” pekas de fyra socialnämnderna ihop med stadsmiljönämnden ut som ansvariga. Förvaltningen ser hellre att det är stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden står som ansvariga och socialnämnderna som medverkande parter i likhet med ansvarsfördelningen på insatsen ”Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden”. En delad ansvarsfördelning ökar risken för otydlighet vilket kan försvåra genomförandet av insatsen.	Det finns flera insatser som har mer än en ansvarig nämnd. Det är förtydligat under "Genomförande av denna plan" hur detta ska hanteras. Utifrån att stadsmiljönämnden och socialnämnderna har olika ansvarsområden och olika delar i den ökade samverkan som insatsen syftar till står stadsmiljönämnden och de fyra socialnämnderna som ansvariga för insatsen.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Bakgrund	Förvaltningen anser att kvinnoperspektivet behöver framgå tydligare i hemlöshetsplanen, då kvinnor ofta är mer utsatta i en hemlöshetssituation, utifrån trygghet och säkerhet. Det kan då röra sig om insatser som individuella handlingsplaner, personlarm, boendeplacering i fastigheter (exempelvis inte markplan) samt skapande av ett strukturerat system för var i staden man erbjuder lägenheter.	Texten är kompletterad utifrån synpunktslämnarens exempel i texten till fokusområde 1.

Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Utifrån de delar av planen som benämner våld i nära relationer bör det skapas mer konkreta insatser för att förebygga hemlöshet. Ett exempel på en förebyggande insats skulle kunna vara att den våldsutsatta personen prioriteras i det vräkningsförebyggande arbetet.	I stadens budget 2024 och i stadens riktlinje för det avhysningsförebyggande arbetet lyfts barnfamiljer fram som en prioriterad grupp. Ingen åtgärd.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	Förvaltningen föreslår att Boplats ska vara huvudansvarig för insatsen Förstärkt boenderådgivning, i likhet med tidigare hemlöshetsplan.	Det finns flera insatser som har mer än en ansvarig nämnd. Det är förtydligat under "Genomförande av denna plan" hur detta ska hanteras. Socialförvaltningarna och Boplats står som ansvariga. Ingen åtgärd.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Förstärka uppsökande arbete	Det uppsökande arbetet bör innebära ökad tillgänglighet både utifrån utförar- och myndighetsperspektiv samt ha ett mer uttalat fokus på förebyggande arbete för medborgarna. Förvaltningen anser att handlingsplanen för akut hemlöshet som tagits fram inom avdelningschefsnätverket bör lyftas fram.	Texten till insatsen "Förstärka uppsökande arbete" är kompletterad med text om nya socialtjänstlagen samt handlingsplan akut hemlöshet.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Förstärka uppsökande arbete	Utifrån förvaltningens perspektiv är det viktigt att de uppsökande verksamheterna främjar kompetens kring målgruppens behov utifrån levnadsförhållanden och dokumenterar kunskapen på ett strukturerat sätt. Syftet är att utgöra ett betydelsefullt underlag till det sociala perspektivet i samhällsplaneringen.	Uppsökarenheten är inlagd som ett exempel i texten till fokusområde 4 när det gäller att bidra med underlag till det sociala perspektivet i samhällsplaneringen.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan	Förvaltningen anser att Insatsen att Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden bör också ha ett utökat fokus på myndighetsutövningens rutiner och arbetssätt för	Insatsens skrivelse är justerad för att bättre syfta till att det är både arbetssätt inom socialtjänstens myndighetsutövning och utförande som åsyftas.

	Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	att minska återkommande placeringar på akutboenden.	
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet	Förvaltningen bedömer att det är bra att lyfta frågan om att utöka tillgänglighet av mötesplatser. I skapande av sådana platser är det angeläget att anlägga ett trygghet- och tillgänglighetsperspektiv. För att främja ökad tillgänglighet för personer i akut hemlöshet, kan ett alternativ vara att se över möjligheten att ha öppettider även efter kontorstid i befintliga verksamheter, med särskilt fokus på kvinnor.	I insatsen "Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet" är texten förtydligat enligt synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Förvaltningen anser att det bör tydliggöras att utförandet av stödet sker av Göteborgs Stad genom boende och hemlöshet och upphandlade ramavtalsaktörer för Bostad först (idéburna organisationer).	Texten är kompletterad utifrån synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först	Det är viktigt att studera hur de Bostad först-lägenheter som levereras ska fördelas geografiskt i staden. Detta bör ske både utifrån den enskilde brukarens behov och utifrån ett samhällsperspektiv, där socialtjänst bidrar med kunskapsbaserade erfarenheter.	Tilldelningen ska i huvudsak ske utanför utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden. Den geografiska fördelningen av tilldelade lägenheter följs upp i samband med planens kontinuerliga uppföljning. Ingen åtgärd.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas	Förvaltningen anser att det är viktigt att tydliggöra att de privata bostadsbolagen har möjlighet att lämna lägenheter till Bostad först via exploateringsförvaltningen, vilket görs för andra lägenheter som tilldelas.	Texten är kompletterad med text enl. synpunktslämnarens förslag.

	Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först		
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Förvaltningen rekommenderar att ändra benämningen av olika former av sociala boenden med stöd utifrån förändringar som kommer börja gälla den 1:e april 2025. Beteckningarna ”kortsiktiga” och ”långsiktiga” sociala boenden kommer inte längre vara aktuella, utan indelningen blir akutboende, kollektivt boende och lägenhetsboende.	Texten är ändrad enl. synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Insats: Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen Bostad först	I Forskning- och utveckling i Västs utvärdering av Bostad först samt i uppdraget att se över placeringsprocessen bedöms det vara viktigt att förtydliga målgruppen för Bostad först i Göteborgs Stad. Förvaltningens förslag är att det skrivs ut tydligare som en del i utvecklingsarbetet i syfte att öka andelen personer i hemlöshet som får ta del av insatsen Bostad först.	Insatsen "Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen Bostad först" är kompletterad enl. synpunktslämnarens förslag.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Förvaltningen anser att det behövs ökad kunskap inom de planerande förvaltningarna gällande sociala perspektiv för att göra väl avvägda bedömningar i stadsutvecklingen. Det bör finnas ytterligare skrivningar och förtydligande kring de stadsutvecklande förvaltningarnas ansvar att främja "jämlika och goda sociala levnadsförhållanden” i enlighet med Plan- och bygglagen.	Förtydligande inskrivet i text till fokusområde 4.

Socialnämnden Sydväst	Planen Kommunens ansvar – bostadsförsörjning och socialtjänst	Förvaltningen anser att det vore önskvärt att belysa de kommunala fastighetsbolagens roll utifrån hemlöshetsplanens målsättningar och stadsutveckling.	De kommunala bostadsbolagen (Förvaltnings AB Framtiden) förekommer som ansvarig för insatsen "Tilldela 200 lägenheter till Bostad först" samt som medverkande part i flera av insatserna; "Förstärka det avhysningsförebyggande arbetet", "Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen Bostad först" samt "Säkra tillgången till bostäder för hemlösa". De omnämns också i text i planens innehåll. Ingen åtgärd.
Socialnämnden Sydväst	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Förvaltningen föreslår att ändra så att stadsmiljönämnden är ansvarig för insatsen Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden, samt att socialförvaltningarna i stället blir medverkande parter. Detta då ansvaret för den fysiska miljön ligger på stadsmiljöförvaltningen och att socialförvaltningarna bjuds in och bidrar utifrån fackkunskap.	Det finns flera insatser som har mer än en ansvarig nämnd. Det är förtydligat under "Genomförande av denna plan" hur detta ska hanteras. Utifrån att stadsmiljönämnden och socialnämnderna har olika ansvarsområden och olika delar i den ökade samverkan som insatsen syftar till står stadsmiljönämnden och de fyra socialnämnderna som ansvariga för insatsen.
Socialnämnden Sydväst	Bilaga 1 Indikatorer	Flera indikatorer som återfinns i bilaga 1 är sådana som förvaltningen anser bör finnas med som en viktig del i planens huvuddelar. Det är önskvärt att tydliggöra indikatorer som rör antal personer som kommer vidare till eget ordnat boende, utifrån både intern- och extern regi.	För att få en överblick över indikatorer finns dessa med som bilaga. Vid uppföljning av planen kommer indikatorer anges inom respektive mål. Ett utvecklingsområde är att det saknas tillförlitliga data om antal personer i hemlöshet som kommer vidare till eget ordnat boende. Ingen åtgärd.

Stadsbyggnadsnämnden	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden	Förvaltningen bedömer det som positivt och viktigt att inriktningen i fokusområde fyra, stärk det sociala perspektivet i samhällsplaneringen, finns med i planen och att insatserna formulerats på ett flexibelt sätt för att möjliggöra fortsatt utvecklingsarbete. Förvaltningen anser dock att beskrivningen av insatsen "Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden" behöver kompletteras med ett förtydligande av vad socialförvaltningarnas ansvar består i när det gäller att bidra med relevanta kunskapsunderlag kring livsvillkor för människor i social utsatthet och hemlöshet.	Texten är kompletterad enl. synpunktslämnarens förslag.
Stadsbyggnadsnämnden	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Fokusområdet fångar upp andra pågående nationella initiativ som syftar till att stärka det sociala ansvaret inom samhällsplaneringen. Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ändrades den 1 oktober 2022 med tillägget att kommunernas riktlinjer ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Detta utöver den analys av den demografiska utvecklingen och marknadsförutsättningarna som kommunerna fortsatt ska göra. Regeringen har också tillsatt två utredningar som har tagit fram förslag på åtgärder som på olika sätt kan förbättra bostadsmarknadens funktion. Det handlar om Startlån till förstagångsköpare av bostad (SOU 2022:12) och Sänk tröskeln till en god bostadsmarknad (SOU 2022:14). Regeringen föreslår även en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) där socialtjänstens förebyggande perspektiv	Text är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

		betonas och plan och bygglagen föreslås kompletteras med sociala aspekter i planläggningen och att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön. Stadsbyggnadsförvaltningen har för avsikt att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning för beslut av kommunfullmäktige under 2025. Det blir viktigt med ett brett samarbete över förvaltningsgränserna för att fortsätta arbetet inom staden för en god bostadsförsörjning och mot hemlöshet.	
Stadsmiljönämnden	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Stadsmiljöförvaltningen anser med utgångspunkt från sitt uppdrag att stadsmiljönämnden inte bör stå med som ansvarig för denna insats. Stadsmiljönämnden ansvarar för stadens offentliga rum men inte för det sociala arbetet. Stadsmiljönämnden bör hellre vara en medverkande part i detta arbete som bör drivas av socialförvaltningarna som har kunskapen om målgruppen och som också har ett samordnande ansvar i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.	Det finns flera insatser som har mer än en ansvarig nämnd. Det är förtydligat under "Genomförande av denna plan" hur detta ska hanteras. Utifrån att stadsmiljönämnden och socialnämnderna har olika ansvarsområden och olika delar i den ökade samverkan som insatsen syftar till står stadsmiljönämnden och de fyra socialnämnderna som ansvariga för insatsen.
Stadsmiljönämnden	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i	Kopplingen mellan insatsen och planens mål är svag vilket gör att det kommer vara svårt att bedriva ett framåtsträvande arbete där insatsen inte på ett tydligt sätt leder mot målen. Om insatsen ska finnas med i planen anser nämnden att kopplingen mellan insatsen och målen ska förtydligas. Samverkan kring de sociala perspektiven i stadsutvecklingen omhändertas i flera andra planer och program, exempelvis Göteborgs stads program	Texten till fokusområde 4 är kompletterad med skrivningar om koppling till mål och hur insatserna ska följas upp.

	utvecklingen av den befintliga staden	för en jämlik stad och Göteborgs stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.	
Stadsmissionen i Göteborg	Inledning Genomförande av denna plan	Det behövs en sammanhållande utsedd ansvarig för hemlöshetsplanen. En hemlöshetssamordnare för Gbg som håller ihop (har mandat genom planen) genomför insatserna tillsammans med dem som omfattas av planen.	Exploateringsnämnden har ett samordningsansvar för genomförandet av planen. Ansvariga tillsammans med medverkande parter utför insatserna. Ingen åtgärd.
Stadsmissionen i Göteborg	Planen Inledning	Tydligare bostadsstrategisk inriktning för planen som tydligt pekar på en bostad som en mänsklig rättighet	Text kring bostadsledd strategi är tillagd i "Kommunens ansvar - bostadsförsörjning och socialtjänst".
Stadsmissionen i Göteborg	Planen Planens mål, fokusområden och insatser	Målen behöver bli mer tydligt mätbara samt finansierade.	Ett mål är justerat. Ev finansiering beskrivs i tjänsteutlåtandet.
Stadsmissionen i Göteborg	Planen Inledning	Hur Brukarinflytande/brukarröster ska/kan användas finns inte beskrivet	Komplettering om brukarperspektivet är gjord i "Genomförande av denna plan."
Stadsmissionen i Göteborg	Inledning Genomförande av denna plan	Samverkan med Idéburna organisationer behöver tydliggöras, helst som ett stödjande dokument. (Detta kan förtydligas i texten “att det pågår ett arbete riktade mot målgrupperna inom Göteborgs Stad och i samverkan med idéburna organisationer”).	Samverkan med idéburna organisationer finns med i planen. Ingen åtgärd.
Stadsmissionen i Göteborg	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas	Hur säkerställer planen att bostad först erhåller utlovade lägenheter, då ca 80 % av lägenhetsvolymen tidigare år har uppnåtts	Text har lagts till om att antalet tilldelade lägenheter följs upp i samband med planens kontinuerliga uppföljning.

	Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först		
Stadsmissionen i Göteborg	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Samverkan med Privata fastighetsägare kring Bostad först	Möjligheten för privata fastighetsägare att lämna till Bostad först som bedrivs av idéburna organisationer är tillagt i text som är kopplad till fokusområde 3.
Stadsmissionen i Göteborg	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Bakgrund	Var finns förslagen för de 780 barn som finns i situation 3	Text om detta finns i fokusområdet. Majoriteten av dessa barn bor med sina familjer i lägenheter och har möjlighet att överta hyresavtalet till eget avtal. Ingen åtgärd.
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Det som skulle kunna beröra hälsofrämjande och förebyggande (Hof) är insatsen Förstärka avhysningsförebyggande arbete. För förvaltningens del är det i så fall i samverkan med andra förvaltningar som detta kan bli aktuellt. Planen skulle kunna innebära att frågan om avhysningsförebyggande arbete lyfts upp i forumen för kommungemensamma frågor. Då i syfte att sprida goda exempel och samverkan mellan förvaltningarna. I dessa forum deltar medarbetare och chefer från Hof som representanter för hela äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.	Texten är kompletterad utifrån synpunktslämnarens exempel i texten till fokusområde 1.

Chalmers Tekniska Högskola	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	Vi stöder åtagandet att minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden, men vill betona att detta måste uppnås genom att aktivt erbjuda långsiktiga lösningar och inte genom åtgärder som minskar tillgängligheten eller bekvämligheten i akuta lösningar. Insatsen att minska återkommande placeringar på akuta boenden riskerar annars att leda till att personer i akut hemlöshet fortsätter skrivas ut och fortsätter rotera i ett fragmenterat system som inte för dem vidare till mer långvariga boendelösningar, och som dessutom då har blivit mer temporärt och utan hemkänsla.	Synpunktslämnaren stödjer planens innehåll. Ingen åtgärd.
Chalmers Tekniska Högskola	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka boenderådgivningen	Vi noterar att det är fortsatt mycket fokus på boendecoachning, utan att riskerna med aktiv medverkan till boende i annan kommun redovisas någonstans. Statskontorets rapport visar att 63 % av undersökta kommuner ägnar sig åt sådan aktiv medverkan till bosättning utanför kommungräns, och detta kan leda till ökad sårbarhet och social isolering för de berörda individerna. Dessa risker bör tydliggöras också i Gbg stads hemlöshetsplan.	Göteborgs stad har ingen uttalad strategi eller intention att aktivt medverka till bosättning i andra kommuner. Varje kommuninvånare har ett eget ansvar att ordna bostad. Råd och stöd om hur man söker bostad är en viktig roll för socialtjänsten. I Göteborgs Stad erbjuds boendecoachning, vilket innebär rådgivning och information om hur man söker bostad samt praktisk hjälp. Boendecoachningen utgår från att hushållet ska söka bostad brett, både vad gäller geografi och boendetyp. Boendecoachning erbjuds till alla hushåll som ansöker om hjälp med bostad men som enligt lagstiftning och rättspraxis inte har rätt till ett stadigvarande boende via socialtjänsten, så kallat strukturellt hemlösa. En uppföljning visar att majoriteten av de hushåll som ordnat eget boende med stöd av boendecoachning flyttat till eget

			boende inom Göteborgs stad. Därför kommer synpunkten inte att omhändertas i planen.
Chalmers Tekniska Högskola	Planen Definition av hemlöshet	Vi vill framhålla att Gbg stad bör synliggöra de grupper som lever i faktisk hemlöshet när staden beskriver hur hemlösheten ser ut, även om dessa grupper inte ingår i den definition av hemlöshet som styr vem som kommer ifråga för stadens riktade insatser. Även om kommunerna inte har ansvar för att tillhandahålla bostadslösningar för grupper såsom "utrikes födda personer som saknar uppehållstillstånd", är de inte heller hindrade från att göra det. Om Göteborgs stad vill arbeta mot de bredare målen i Lissabondeklarationen om den europeiska plattformen för att bekämpa hemlöshet, som medlemsstaterna enades om i juni 2021, vill vi se hur de nuvarande strategimålen återspeglas när det gäller andra grupper som lever i hemlöshet i Göteborg men faller utanför den nuvarande målgruppen, såsom så kallade ’utsatta EU medborgare’.	En målgruppsbeskrivning finns i planen. Socialstyrelsens definition används. Ingen åtgärd.
Chalmers Tekniska Högskola	Planen Inledning	Vi konstaterar att kvinnor som utsatts för våld i nära relation uppger att de haft svårt att få gehör för sitt behov av hjälp, innan de hamnat i hemlöshet. Detta trots att de vid upprepade tillfällen har sökt hjälp. Staden bör tydliggöra hur stöd skall erbjudas denna grupp innan de hamnar i hemlöshet. - ”Det är viktigt att erbjuda stöd och resurser innan människor hamnar i en situation av hemlöshet.” - ”I det fortsatta arbetet med planen är det en prioriterad fråga att kvinnor som befinner sig i	Kvinnoperspektivet är förtydligat i inledning och i fokusområde 1. Innan målgruppen hamnar i hemlöshet finns aktiviteter i Göteborgs Stads plan för arbete mot våld i nära relationer 2024–2027.

		hemlöshet möts av insatser som bygger på kunskap och förståelse om hur de drabbas av konsekvenser av hemlöshet. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska särskilt uppmärksammas.”	
Chalmers Tekniska Högskola	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Avveckla boenden i industriområden så snart lämpliga alternativ hittats. Ingen person mår bra av att inte känna sig inkluderad i samhället.	Det pågår ett arbete om detta. Ingen åtgärd.
Chalmers Tekniska Högskola	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Vi noterar att det på flera ställen är otydligt vem det är som skall samverka med Socialförvaltningarna, liksom på vem ansvaret vilar. - ”Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden” - ”de stadsutvecklande nämnderna saknar särskild styrning mot att arbeta med personer i hemlöshet och socialt utsatta” - ”en ökad samverkan mellan socialförvaltningarna och stadsmiljöförvaltningen”	Text är justerad utifrån genomförandet av planen, kring ansvarsfördelningen när det är fler ansvariga för en insats.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	Gruppen hemlösa personer som kommer från institutionsvistelse eller stödboende (situation 2) får litet utrymme i planen och det är oklart vilka insatser som riktas till gruppen.	Text är justerad enl. synpunktslämnarens förslag för att tydliggöra när det är personer tillhörande situation 2 som omfattas.

Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Avhysningsfrågan är central och det är bra att tonvikt läggs vid denna. Det saknas emellertid en analys av varför redan existerande mål och insatser inte fungerat	För att analysera behövs bättre underlag än KFM:s. Därför pågår ett arbete med socialförvaltningarnas egen statistik om avhysningar inför analys. Text kompletterad med skrivelse om detta.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder	Under de kommande åren är det många avtal om genomgångsbostäder som ska sägas upp. Mycket viktigt att hyreskontrakt kan erbjudas och att segregationsfrågan beaktas	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i texten till insatsen "Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder". Ingen åtgärd.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka uppsökande arbete	Uppsökande arbete utgör en viktig insats och det är bra att denna ges större omfattning och starkare stöd, men det framgår inte av planen vilka förstärkningar som ska genomföras.	Text om detta är förtydligad i planen.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Insatsen att öka tillgången till sysselsättning eller arbete är bra, men detta erbjudande bör inte begränsas till endast deltagarna i Bostad först, utan riktas till hela målgruppen för Bostad Först.	Text är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	Satsningen på fortsatt kunskapsinhämtning om den lokala hemlöshetssituationen och på att stärka sociala perspektiv i samhällsplanering är vällovlig och angelägen. Det är emellertid oklart hur delar av satsningen ska genomföras och andra aktörer på bostadsmarknaden, framför allt bostadsföretagen,	Insatserna syftar till att stärka samverkan mellan socialförvaltningarna och de stadsutvecklande förvaltningarna. Text är kompletterad med skrivning om koppling till mål och uppföljning av insatserna.

		borde finnas med som parter i fler av insatserna. Det vore också önskvärt med en tydligare koppling mellan insatsen om att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen och de konkreta målen som planen formulerar.	
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Det är rimligt att den lokala planen på det här sättet tar den nationella strategin som riktmärke, men det kan ändå vara skäl att understryka att det är viktigt att det är lokala förhållanden som ska vara den centrala utgångspunkten. I förhållande till Göteborgs tidigare hemlöshetsplaner har gruppen som skrivs ut från institutionsvistelser och sociala boenden (situation 2) försvunnit som explicit målgrupp, vilket överensstämmer med den nationella planen. Det är svårt att se motivet till detta, i synnerhet som gruppen särskilt nämns i EU:s Lissabonförklaring (som citeras i planförslaget).	Text är förtydligad kring insatser som omfattar personer i situation 2.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Planen Inledning	En annan grupp som får lite utrymme i planförslaget är de så kallade strukturellt hemlösa. Här sägs att lösningen för den här gruppen inte finns inom socialtjänsten, utan är knuten till den generella bostadsförsörjningen. Samtidigt är strukturell hemlöshet inte en social situation som är enkel att avgränsa eftersom individuella problem växer fram utifrån såväl mikro- som makroförhållanden, något som också påpekas i förslaget. En aktiv medverkan i bostadsplaneringen från socialtjänstens sida kan vara en viktig insats för att motverka strukturell hemlöshet, men den har en långsiktig karaktär. Här borde parallellt ske ett	Synpunkten hänvisas till arbetet med det nya bostadsförsörjningsprogrammet.

		arbete för att mer direkt påverka tillgången på bostäder för den här gruppen.	
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Bland de förebyggande insatserna får frågan om att minska avhysningar prioritet. Detta är bra och det finns också en rad förslag till insatser. Flera av dessa är redan pågående och en fråga är då varför dessa inte haft den önskade effekten på avhysningar vare sig generellt eller i förhållande till antalet berörda barn? Här skulle det varit bra med en analys av de situationer som leder fram till avhysningar och vad det är som gör att de motverkande insatserna inte fungerar.	För att analysera behövs bättre underlag än KFM:s. Därför pågår ett arbete med socialförvaltningarnas egen statistik om avhysningar inför analys.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas Insats: Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder	Det är också tydligt att det är många avtal om genomgångsbostäder som ska sägas upp under de närmaste åren, varav flera barnfamiljer. I planen nämns att dessa kan få egna kontrakt, vilket framstår som mycket viktigt. Centralt är att familjer kan överta kontrakt och att det görs insatser för att stötta övriga boende. Risken är annars att personer/familjer hamnar i återkommande tillfälliga lösningar (situation 4). Som nämns i texten är det viktigt att beakta segregationsaspekter när lägenheter tilldelas de här grupperna.	Synpunktslämnaren stödjer innehållet i texten till insatsen "Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder". Ingen åtgärd.

Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Förstärka uppsökande arbete	Gruppen i akut hemlöshet (situation 1) får mycket utrymme i planförslaget och det är angeläget. Uppsökande arbete är i det sammanhanget en insats som ska förstärkas enligt planförslaget, men det saknas konkreta förslag på hur arbetet ska stödjas och utvecklas. Ett par försök med uppsökande arbete som numera upphört beskrivs positivt. Är det dessa som ska inrättas på nytt eller är tanken att Uppsökarenheten ska utökas och få mer kapacitet? Det är bra att det uppsökande arbetet ges en förstärkt funktion, men det skulle vara önskvärt att planen innehöll mer konkreta förslag.	Text är förtydligad ang. uppsökande och flexibel handläggning.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan Insats: Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet	Ett ökat antal mötesplatser framstår som önskvärt, men även här är det oklart vad det är för slag av mötesplatser som ska tillskapas?	Text och insats är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.
Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 3: Bostad först ska utökas Bakgrund	Det är mycket bra att Bostad först utvecklas och att ett mål om ytterligare 200 lägenheter är klart uttryckt. Viktigt också att rikta det till den nämnda målgruppen. Tanken att arbeta med kopplingen till arbete/sysselsättning för den här gruppen är god, men en sådan bör inte begränsas till endast de som deltar i Bostad först. Här bör hela målgruppen vara med.	Text är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

Göteborgs universitet Institutionen för socialt arbete	Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas Bakgrund	En förstärkning av det sociala perspektivet i samhällsplaneringen är både viktigt och ambitiöst. Det vore dock önskvärt med en tydligare koppling mellan insatsen om att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen och de konkreta mål planen formulerar. Det måste sägas att det här är ett fält som varit föremål för olika försök under flera decennier och att det ofta visat sig svårt att hitta vägar för socialtjänstens medverkan och inflytande (vilket också planen påpekar). Ibland har föreslagits att socialtjänsten bör gå in i planeringssammanhang enbart utifrån specifika frågor där det finns mycket social verksamhet och kunskap och kanske kan hemlöshetsfrågan vara en sådan utgångspunkt. Men det handlar då ofta om ett mycket långsiktigt arbete. Ett arbete med platssamverkan kan då leda till snabbare resultat och här skulle ett arbete med offentliga platser kunna vara en möjlighet. Utöver detta bör bostadsmarknadens aktörer, till exempel bostadsföretagen, blandas in i fler av de föreslagna insatserna, särskilt vad gäller utvecklingen av nya områden.	Text är justerad enl. synpunktslämnarens förslag.

Göteborgs Stad

Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► **Plan**

Göteborgs Stads styrsystem

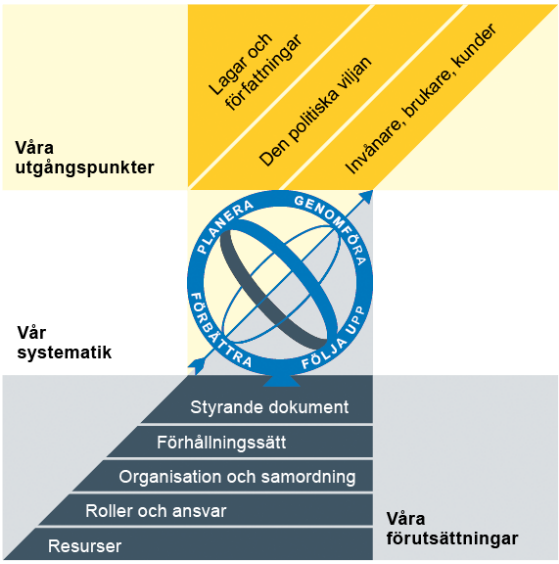

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

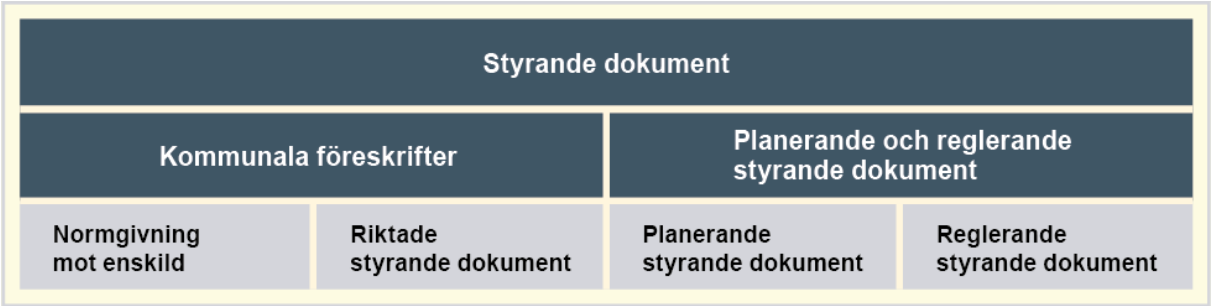

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2025–2026

Beslutad av:	Gäller för:	Diarienummer:	Datum och paragraf för beslutet:
[Nämnd/styrelse/befattning]	Berörda nämnder och styrelser	[Nummer]	[Text]
Dokumentsort:	**Giltighetstid:**	**Senast reviderad:**	**Dokumentansvarig:**
Plan	2025–2026	[Datum]	[Funktion]

Bilagor:
2 bilagor

Inledning 5
Syftet med denna plan 5
Vem omfattas av planen 5
Giltighetstid 5
Bakgrund 5
Koppling till andra styrande dokument 6
Stödjande dokument 7
Genomförande av denna plan 8
Uppföljning av denna plan 8
Planen 9
Inledning 9
Kommunens ansvar – bostadsförsörjning och socialtjänst 9
Hemlöshet i EU 11
Hemlöshet i Sverige 11
Nationell strategi mot hemlöshet 2022–2026 11
Nationell kartläggning av hemlöshet 2023 11
Definition av hemlöshet 13
Planens mål, fokusområden och insatser 15
Mål 15
Fokusområden 15
Insatser 16
Fokusområden och insatser 17
Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas 17
Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete 20
Insats: Förstärka boenderådgivningen 21
Insats: Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder 22
Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan 24
Insats: Förstärka uppsökande arbete 26
Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden 27

Insats: Förebygga att personer i hemlöshet sover ute under vintern 28
Insats: Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet 29
Fokusområde 3: Bostad först ska utökas 29
Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först 31
Insats: Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen Bostad först 32
Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete 33
Insats: Öka kunskapen om metoden Bostad först 33
Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas 34
Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden 36
Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden 37
Insats: Genomföra årliga kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling 38
Insats: Säkra tillgången till bostäder för hemlösa 38
Bilaga 1 – Indikatorer för uppföljning av planen 40
Bilaga 2 – Stödjande dokument 41

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med planen är att tydliggöra mål, fokusområden och insatser för det fortsatta arbetet mot hemlöshet under planperioden. Den övergripande målsättningen är att minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet i Göteborg och på sikt att hemlösheten ska upphöra. Det sker genom flera insatser som ska motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden såsom förebyggande och uppsökande arbete, insatser mot akut hemlöshet och en satsning på metoden Bostad först.

Planen omfattar även att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen. Det kan ske genom att öka socialtjänstens medverkan och delaktighet i planeringen för bostadsförsörjningen och på så vis ge socialnämndens kunskap om levnadsförhållanden i kommunen större utrymme. Insatserna i planen bör kunna genomföras oberoende av hur bostadsmarknaden utvecklas under perioden och förutsätter inte några lagändringar.

Planen syftar också till att tydliggöra ansvarsfördelningen mellan nämnder och styrelser, samt vikten av samarbete med andra aktörer, exempelvis civilsamhälle, myndigheter och privata fastighetsbolag.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden, stadsbyggnadsnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, styrelsen för Förvaltnings AB Framtiden och styrelsen för Boplats Göteborg AB.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2025–2026.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog den 16 april 2020 Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022[1]. Den planen omfattade ett övergripande mål, fem mål, fyra fokusområden och 15 åtgärder för att minska hemlösheten. Den övergripande målsättningen var att minska antalet personer i hemlöshet med 20 procent.

Exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022[2] visar att hemlösheten har minskat med 36 procent eller med 1 794 personer, vad gäller antalet vuxna och barn i hemlöshet. Tre av sex mål har uppnåtts och samtliga 15 åtgärder har genomförts, men att det återstår fortsatt implementering av vissa åtgärder.

[1] Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 Dnr 1411/19
[2] § 109 EXF-2023-00021

Kommunstyrelsen godkände den 20 september 2023 exploateringsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en ny plan mot hemlöshet utifrån tjänsteutlåtandets inriktning och med målet att hemlösheten ska upphöra, samt inriktning att barnfamiljer inte ska vräkas[3].

Kommande hemlöshetsplan bör enligt kommunstyrelsens igångsättningsbeslut utgå från regeringens nationella strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026. Strategin har fyra mål: hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, metoden Bostad först bör införas nationellt och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas. I Göteborgs Stads budget för 2023 anges att hemlösheten i Göteborg ska upphöra till och med 2028.

Kommunfullmäktige godkände den 12 oktober 2023 exploateringsnämndens uppföljning av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 samt att Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022 förlängs i avvaktan på att en ny plan antagits, som längst till 2024 års utgång.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Göteborgs Stads Budget	Göteborgs Stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Budgetens roll är att inom de ekonomiska ramarna och gällande lagstiftning ange kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar.
Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning 2021–2026	Övergripande mål- och strategidokumentet för bostadsförsörjningen i Göteborg.
Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026	Målområden som aktörer i Göteborg ska samlas kring för att tillsammans bidra till att minska skillnaderna i livsvillkor i staden. Hemlöshet, otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad boendemiljö påverkar jämlikheten, hälsan och den sociala sammanhållningen negativt.
Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026	Syftet är att förtydliga vad som förväntas av stadens nämnder och styrelser i det gemensamma arbetet för att öka tryggheten för de som lever, verkar och vistas i staden och för att minska den individuella och organiserade brottslighetens påverkan på göteborgssamhället.
Göteborgs Stad program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026	Rätten till fungerande bostad är ett utpekat målområde.
Göteborgs Stads plan för arbetet mot våld i nära relationer 2024–2026	Våld i nära relation kan vara en orsak till hemlöshet.

[3] Dnr 0497/23

Göteborgs Stads plan för jämställdhet 2019–2024	Planen är en del av och ett stöd i stadens arbete med mänskliga rättigheter, jämlikhet, folkhälsa och trygghetsfrågor. Ett utvecklingsområde fokuserar på individ- och familjeomsorgen/funktionshinders och äldreomsorgens handläggning av beslut om individuellt behovsprövade insatser enligt de regelverk som gäller inom ekonomiskt bistånd, insatser mot hemlöshet, stöd till våldsoffer, social barn- och ungdomsvård, missbruks- och beroendevård, insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning samt äldreomsorg.
Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2024	Syftet är att öka den kommungemensamma styrningen av barnrättsperspektivet samt att öka kompetensen och ambitionsnivån om barnrätt i staden. Kopplingen till hemlöshet handlar bland annat om socialt och ekonomiskt stöd, stöd till sysselsättning, boende och mot missbruk. Trångboddhet kan medföra ökad risk för våldsutsatthet, sämre hälsa och sämre skolresultat.
Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med att förebygga avhysningar	Syftet med riktlinjen är att förhindra avhysning av personer som bor i en bostad för vilken de har förstahandskontrakt.
Göteborgs Stads riktlinje för bistånd till boende	Syftet är att utgöra riktlinjer för handläggare i arbetet med en rättssäker och likvärdig utredning och behovsbedömning samt bidra till att beslut som fattas av olika handläggare och inom olika nämnder blir så enhetliga som möjligt, när förutsättningarna är lika.
Göteborgs Stads riktlinje för individuellt ekonomiskt stöd	Göteborgs Stads inriktning gällande ekonomiskt bistånd preciseras i denna riktlinje. Målgruppen är personer/hushåll som enligt socialtjänstlagen: ”...inte kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt”. De har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och för sin livsföring i övrigt.

Stödjande dokument

Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 ligger till grund för Göteborgs Stads plan mot hemlöshet. I Göteborgs Stad finns ett antal dokument som går i linje med och stödjer det arbete som behandlas i planen. Även nationella myndigheter har tagit fram råd och rekommendationer kring hur kommunens verksamheter kan arbeta med olika frågor kopplade till hemlöshet.

En förteckning över ett urval av stödjande dokument inom området finns i bilaga 2. Förteckningen innehåller också rapporter som varit ett underlag vid framtagandet av planen. Under planens genomförande kan det komma att skapas ytterligare stadengemensamma stödjande dokument. Ett sådant är kommunens nya riktlinjer för bostadsförsörjning.

Genomförande av denna plan

Planen anger en tydlig ansvarsfördelning mellan nämnder och styrelser och understryker vikten av en nära samverkan med idéburna organisationer, statliga myndigheter och fastighetsägare. I insatser med fler utsedda ansvariga förvaltningar ska en huvudansvarig utses. Planen bör även förankras hos målgruppen som befinner sig i hemlöshet och brukarinflytande bör beaktas i arbetet med insatserna för att få ett brukarperspektiv på dessa.

Exploateringsnämnden har ett samordningsansvar för genomförandet av denna plan. Det innebär att vara ett stöd för ansvariga organisationer i genomförandet av insatserna och vid uppföljningen av planen. Exploateringsnämnden kartlägger årligen hemlöshetens omfattning och utveckling tillsammans med berörda nämnder.

Berörda nämnder och styrelser ansvarar för att i sina verksamhetsplaner omsätta den antagna planen mot hemlöshet utifrån verksamhetens förutsättningar. Utgångspunkten är att genomförandet ska präglas av perspektivmedvetenhet utifrån bland annat kön, ålder, funktionsnedsättning och HBTQI. I uppföljningen av planen ska berörda nämnder och styrelser redogöra för resultaten och effekterna samt vilka fokusområden och insatser som bidragit till måluppfyllelse.

Uppföljning av denna plan

Stadens insatser för personer i hemlöshet följs upp i samband med ordinarie budget- och uppföljningsprocess. Hemlöshetsplanens mål, fokusområden och insatser följs upp i en särskild rapport i Stratsys. Exploateringsnämnden följer upp hemlöshetsplanen årligen och utvärderar planen i sin helhet efter planperiodens slut. Uppföljning av planen utgår från 2024.

De uppföljningssystem som finns i staden ska användas för att mäta antalet personer i hemlöshet, till exempel BoInvent och Treserva. Staden ska även i framtida kartläggningar använda sig av Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Planen

Inledning

Hemlöshetsplanen omfattar fem mål, fyra fokusområden och 15 insatser för att minska hemlösheten under perioden 2025–2026. Planen fokuserar särskilt på att förebygga hemlöshet, att ingen ska bo eller leva på gatan, utökning av modellen Bostad först och att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen.

Hemlöshetsplanen ska bidra till jämställdhet och likvärdiga förhållanden. Olika grupper av kvinnor och män som befinner sig i hemlöshet kan ha olika förutsättningar utifrån ålder, sexualitet, etnicitet, funktionsvariation och socioekonomi. En del i detta arbete är att stärka både den fysiska tillgängligheten i olika boendelösningar och att stärka tillgängligheten i form av bättre kompetens för att kunna möta målgruppernas behov.

I det fortsatta arbetet med planen är det en prioriterad fråga att kvinnor som befinner sig i hemlöshet möts av insatser som bygger på kunskap och förståelse om hur de drabbas av konsekvenser av hemlöshet. Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck ska särskilt uppmärksammas.

Den strukturella hemlösheten förklaras främst av situationen på bostadsmarknaden och att bostadsbyggandet inte hållit jämna steg med befolkningsutvecklingen. Samtidigt är strukturell hemlöshet inte en social situation som är enkel att avgränsa eftersom individuella problem växer fram utifrån såväl små som stora samhällsfaktorer.

Hushåll med sämre ekonomiska förutsättningar samt bristande förankring och kontaktnät hamnar ofta i olika tillfälliga boendelösningar, inte sällan i trångbodda miljöer. Avsaknad av en egen bostad är också en försvårande omständighet för nyanländas möjlighet till integration. Bostadsbristen gör det därmed svårare för kommunen att nå målen i arbetet för en mer jämlik stad.

Lösningen på den strukturella delen av hemlösheten står inte att finna inom socialtjänsten. I stället behöver lösningarna ta sin utgångspunkt i den generella bostadsförsörjningen. Dock kan en aktiv medverkan i bostadsplaneringen från socialtjänstens sida vara en viktig insats för att motverka strukturell hemlöshet på lång sikt.

Kommunens ansvar – bostadsförsörjning och socialtjänst

Hemlöshet är en samhällsutmaning och ett mångfacetterat problem som kan leda till långvarig social utestängning och personligt lidande. Därför behöver också åtgärderna för att förebygga och motverka hemlösheten vara mångfacetterade.

Hemlöshet berör allt från personer som sover i offentliga utrymmen eller utomhus till hushåll som bor i vanliga lägenheter med kommunala kontrakt med möjlighet till överlåtelse av hyreskontraktet. Personer som befinner sig i hemlöshet kan ha omfattande social problematik i form av skadligt bruk och/eller psykisk ohälsa men det finns också

barnfamiljer utan eget boende som saknar social problematik. Orsakerna till hemlöshet är både strukturella och individuella.

Kommunens ansvar i hemlöshetsfrågan befinner sig i skärningspunkten mellan bostadsförsörjning och socialtjänst. Kommunen har ett ansvar att planera för en bostadsförsörjning för alla kommuninvånare samtidigt som socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver. Det behövs både individuella insatser utifrån socialtjänstlagen och strukturella insatser inom den generella bostadsförsörjningen för att möta hemlösa personers bostadsbehov. Arbetet med att bekämpa hemlöshet är därmed både en bostadspolitisk och en socialpolitisk fråga men berör även andra områden som integration, arbetsmarknad samt hälso- och sjukvård.

Bestämmelserna kring kommunens roll i att tillgodose bostadsbehoven finns i lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar[4]. Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen och syftet med planeringen är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Det handlar dels om att öka byggtakten generellt och att utveckla bostadsförsörjningen för att fler hushåll med lägre inkomst ska få tillgång till en bostad.

Enligt socialtjänstlagen[5] har kommunen det yttersta ansvaret för att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver. Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt kan ha rätt till bistånd av socialnämnden[6]. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och stödet ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv. Kommunens ansvar kan handla om att bistå med olika former av akuta och mer långsiktiga boendelösningar utifrån individuella behov och efter biståndsbedömning.

Under planperioden kommer en ny socialtjänstlag att börja gälla[7]. I den nya socialtjänstlagen anges att socialtjänsten ska ha ett förebyggandeperspektiv och tillgänglighetsbegreppet ges en generell betydelse för socialtjänstens verksamhet. Kommunens ansvar för att planera insatser inom socialtjänsten vidgas till att avse alla enskilda och att då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser. Plan och bygglagen kompletteras med de sociala aspekterna i planläggningen och det regleras att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön.

Rätten till bostad är stadgad såväl i FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna som i svensk grundlag. I regeringsformen 1 kap. 2 § första stycket, anges följande: *Det skall särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet*. Förenta nationernas konvention för barnets rättigheter lyfter i artikel 27 barnets rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, moraliska och sociala utveckling där rätt till bostad utgör en väsentlig grund. I det som kallas för bostadsledd strategi ska rätten till bostad vara vägledande i hemlöshetsarbetet. Bostad först utgör en viktig del i den strategin.

[4] Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar (2000:1383)
[5] 2 kapitlet 1 § Socialtjänstlagen (2001:453)
[6] 4 kapitlet 1 § Socialtjänstlagen (2001:453)
[7] Slutbetänkande av Utredningen Framtidens socialtjänst SOU 2020:47

Hemlöshet i EU

Avskaffa hemlösheten till 2030

Vid en högnivåkonferens i Lissabon anordnad av det portugisiska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd den 21 juni 2021, undertecknades Lissabonförklaringen om den europeiska plattformen för bekämpning av hemlöshet (EPOCH). EU:s medlemsstater förbinder sig att arbeta målmedvetet för att avskaffa hemlösheten till 2030.

Ett program för plattformsarbetet godkändes sedan vid en högnivåkonferens som anordnades av det franska ordförandeskapet i Europeiska unionens råd den 28 februari 2022. Sverige har tillsammans med alla medlemsstater i EU åtagit sig att arbeta enligt detta program där nedanstående mål ingår.

- ingen ska sova ute på grund av brist på tillgängliga, säkra och lämpliga akutboenden,
- ingen ska bo i akutboende eller övergångsboende längre än vad som krävs för en övergång till en permanent bostadslösning,
- ingen ska skrivas ut från någon institution (till exempel fängelse, sjukhus, vårdinrättning) utan erbjudande om lämplig bostad,
- vräkningar bör förhindras när så är möjligt och ingen ska vräkas utan bistånd till lämplig bostadslösning vid behov,
- ingen ska diskrimineras på grund av sin hemlöshetssituation.

Hemlösheten skiljer sig åt mellan länderna inom EU men något som är gemensamt är bristen på bostäder med en rimlig hyresnivå. Det saknas en gemensam definition av hemlöshet mellan medlemsländerna i EU och mätningar görs på olika sätt och med olika periodicitet.

Hemlöshet i Sverige

Nationell strategi mot hemlöshet 2022–2026

I strategin[8] tydliggör regeringen för hur den vill rikta de insatser som ska minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet. Strategin presenterar också regeringens insatser i arbetet med att förebygga att människor blir hemlösa. Det sker genom flera åtgärder som ska motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden såsom förebyggande och uppsökande arbete, åtgärder mot akut hemlöshet och en satsning på metoden Bostad först. Strategin omfattar även att stärka det sociala perspektivet i samhällsplaneringen.

Nationell kartläggning av hemlöshet 2023

Socialstyrelsen har kartlagt hemlösheten i Sverige vart sjätte år sedan 1993 och den senaste kartläggningen genomfördes 2023. Resultaten visar en minskning av hemlösheten jämfört med den föregående kartläggningen 2017. Under kartläggningsperioden befann

[8] Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026

sig över 27 380 personer i någon form av hemlöshet i Sverige och utöver dessa visar kartläggningen att minst 9 400 barn är berörda av hemlöshet. Nästan 4 100 av dessa barn bodde med sin eller sina föräldrar i en långsiktig boendelösning med biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen. Av de drygt 5 300 barnen med en förälder som var i akut eller tillfällig hemlöshet under mätveckan bodde drygt 1 800 barn med sin förälder, heltid eller växelvis. Flest barn vistades under mätveckan på skyddade boenden och akutboenden med sin förälder. För Göteborgs del handlade det om cirka 780 barn som bor helt eller växelvis tillsammans med förälder som befinner sig i hemlöshet utifrån definitionen. Majoriteten av dessa barn bor i lägenheter inom projekt barnfamilj med kortidsavtal och i lägenheter med kommunala kontrakt.

Resultaten tyder på att socialtjänsten i större uträckning arbetar med personer med mer omfattande sociala problem som är i hemlöshet och i mindre utsträckning med personer som är hemlösa av strukturella orsaker. Samtidigt är det tydligt att det fortfarande finns många vuxna och barn som lever utanför den ordinarie bostadsmarknaden och har svårt att få tillgång till en bostad på egen hand. Socialstyrelsen konstaterar i rapporten att socialtjänsten inte själva kan lösa hemlösheten i landet, det behövs också ett långsiktigt arbete som drivs på flera nivåer och politikområden.

Figur 1-Fördelning av 27 383 personer i de olika hemlöshetssituationerna 1, 2, 3 och 4 under 2023

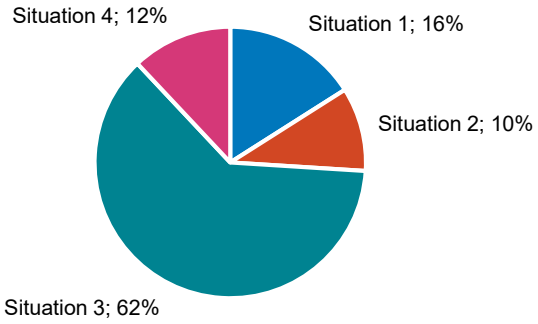

Källa: Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet 2023

Malmö och Göteborg står för stor del av förändringen

Städerna Malmö och Göteborg står tillsammans för 2 079 färre inrapporterade vuxna personer i hemlöshet 2023, jämfört med 2017. Det är främst två hemlöshetssituationer som skiljer sig från 2017. Dels är det färre personer som uppges bo i långsiktiga boendelösningar med biståndsbeslut enligt socialtjänstlagen (situation 3), dels är det färre inrapporterade personer som befinner sig i akut hemlöshet (situation 1).

Tabell 1- Vuxna personer i hemlöshet i Göteborg utifrån hemlöshetssituation 1–4

Vistelse-kommun	Hemlöshets-situation 1	Hemlöshets-situation 2	Hemlöshets-situation 3	Hemlöshets-situation 4	Totalt antal hemlösa
Göteborg	475	366	1 500	231	2 581

Källa: Kartläggning av hemlösheten 2023, www.socialstyrelsen.se, februari 2024.

Enligt uppföljningen av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022[9] beror minskningen av personer i hemlöshet på flera faktorer. Bland annat har satsningar gjorts

[9] Kommunfullmäktige, 2023-10-12, handling 2023, nr 174, ärendenr SLK-2023-00497.

på att tillhandahålla lägenheter till Bostad först och till barnfamiljer som stod utanför bostadsmarknaden. Dessutom har boenderådgivning utökats för personer i hemlöshet, särskilt för de i strukturell hemlöshet som har beviljats nödbistånd till boende av socialtjänsten. Nödbiståndsrutinen infördes 2019. Utöver detta bedöms ökat bostadsbyggande och minskat mottagande av nyanlända ha påverkat nedgången i hemlöshet.

Resultaten pekar också på att:

- fortsatta insatser behövs för att förebygga att personer hamnar i hemlöshet
- Bostad först och andra individanpassade tillsvidareboenden behöver bli fler, framför allt i de större städerna och kommunerna
- akuta lösningar ska vara just tillfälliga och mer behöver göras för att de inte ska bli återkommande
- personer hamnar i hemlöshet efter placeringar och anstaltsvistelser
- personer i hemlöshet även behöver insatser från bland annat hälso- och sjukvården
- långsiktiga boendelösningar i större utsträckning behöver bli permanenta

Läs mer om 2023 års kartläggning: Stöd för att motverka hemlöshet - Socialstyrelsen.

Definition av hemlöshet

Socialstyrelsens definition av hemlöshet omfattar fyra situationer som personer kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Definitionen är bred och rymmer en stor spännvidd av målgrupper, från personer som bor i offentliga utrymmen eller utomhus till hushåll som bor i vanliga lägenheter med kommunala kontrakt där möjlighet finns till överlåtelse av hyreskontraktet. Göteborgs Stad utgår sedan 2015 från Socialstyrelsens definition av hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden.

Situation 1 – Akut hemlöshet

Personen är hänvisad till härbärgen, akutboende, jourboende, skyddade boenden, vandrarhem eller motsvarande. Här ingår också personer som sover i offentliga lokaler, utomhus eller i trappuppgångar, tält, bilar eller liknande.

Situation 2 – Institutionsvistelse och liknande – flytt inom 3 månader utan bostad

Personer som bor i socialt boende med stöd kortsiktigt/boendekollektiv som drivs av socialtjänst, vårdas eller behandlas på SiS-institution, i hem för vård och boende (HVB) eller i familjehem, får heldygnsvård inom hälso- och sjukvården (inkl. vårdas enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, LRV och enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT) eller är intagen inom Kriminalvården (anstalt eller häkte). Personen ska friges/flytta inom 3 månader efter mätveckan, men utan egen bostad ordnad inför flytten/utskrivningen.

Situation 3 – Långsiktiga boendelösningar – boenden ordnade av socialtjänsten

Personer som bor i långsiktiga boendelösningar, med biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 och 2 §§ SoL. Det gäller personer som bor i långsiktigt socialt boende med stöd, kommunalt kontrakt (inkl. Bostad först, F100) eller motsvarande. Det är boendelösningar med någon form av hyresavtal/ kontrakt (ofta andrahandskontrakt) där boendet är förenat med tillsyn, särskilda villkor eller regler - med begränsad besittningsrätt.

Situation 4: Eget ordnat kortsiktigt boende

Personen har sökt bistånd för sin boendesituation och bor tillfälligt/kontraktslöst hos kompisar, bekanta, familj eller släktingar eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos släkt, vänner eller andra privatpersoner (max tre månader efter mätperioden).

Målgrupper som inte ingår i definitionen

- Barn och unga under 18 år som är placerade utanför hemmet enligt Socialtjänstlagen (SoL) eller Lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).
- Personer som bor i bostad med särskild service enligt SoL eller Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).
- Utrikes födda personer som saknar uppehållstillstånd.
- Ensamkommande flyktingbarn som är placerade genom socialtjänsten.
- Personer som kommit från övriga Europa och som vistas i kommunen, men saknar förankring här.
- Personer som bor i särskilda boenden/bostad med särskild service (exempelvis särskilda boenden för äldre personer med missbruksproblematik).
- Nyanlända som har anvisats till Göteborg enligt bosättningslagen och som bor i en bostad ordnad genom kommunen.

Dessa målgrupper ingår inte i definitionen för hemlöshet och därmed omfattas de inte av denna plan. Det pågår dock arbete riktat mot målgrupperna inom Göteborgs Stad och i samverkan med idéburna organisationer.

Planens mål, fokusområden och insatser

Planen omfattar fem mål, fyra fokusområden, och 15 insatser för att antalet personer som befinner sig i hemlöshet ska minska under perioden 2025–2026.

Mål

1. Antalet personer i hemlöshet ska minska
2. Antalet barnfamiljer som lever i hemlöshet ska minska
3. Antalet personer som blir avhysta från sin bostad ska minska. Särskilt prioriterat är att inga barnfamiljer ska avhysas.
4. Antalet personer i akut hemlöshet ska minska. Särskilt prioriterat är att minska antalet barn i akut hemlöshet.
5. Antalet hushåll i hemlöshet och där det förekommer omfattande social problematik i form av missbruk och/eller psykisk ohälsa ska minska.

Fokusområden

Fokusområdena har tagits fram med utgångspunkt i regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026: hemlöshet ska förebyggas, ingen ska bo eller leva på gatan, Bostad först ska utökas och det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

Fokusområde 1 – Hemlösheten ska förebyggas

Fokusområde 1, bidrar till att uppfylla samtliga mål. Detta fokusområde omfattar åtgärder som syftar till att förhindra att fler personer hamnar i hemlöshet. Det förebyggande arbetet riktar sig till individer som riskerar att bli hemlösa och som behöver olika former av stöd och insatser för att öka deras möjligheter att få eller behålla ett boende.

Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan

Fokusområde 2, som svarar mot mål 1, 2, 4 och 5, syftar till att ingen ska behöva bo eller leva på gatan. Insatserna inom detta område fokuserar på att stärka det uppsökande arbetet och minska långvariga och återkommande placeringar i akuta boendelösningar. Det finns också insatser för att skapa fler mötesplatser och förebyggande åtgärder för att säkerställa att ingen behöver sova ute under vintern.

Fokusområde 3: Bostad först ska utökas

Fokusområde 3, som svarar mot mål 1, 4 och 5, syftar till att utöka antalet lägenheter till målgruppen inom Bostad först. Förutom en ökad tilldelning av lägenheter behöver andelen personer i hemlöshet som erbjuds insatsen öka. Målgruppen behöver ökad tillgång till sysselsättning eller arbete, likväl som övriga personer som befinner sig i hemlöshet.

Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas

Fokusområde 4, som svarar mot mål 1, 2, 4 och 5, innefattar insatser som syftar till att staden ska säkra tillgången till bostäder för hemlösa. En grund för detta är stadens årliga kartläggningar om bostadsbehovet för personer som befinner sig i hemlöshet. Därutöver

ska socialnämnderna medverka i samhällsplaneringen för att påverka utformningen av bostadsområden och skapa en god samhällsmiljö för utsatta grupper.

Insatser

I planen anges vilka insatser som ska genomföras för att förverkliga planens mål. Det finns också en ansvarsfördelning för varje insats. De ansvariga organisationerna processleder och samordnar insatserna tillsammans med medverkande parter som bidrar utifrån respektive roller och ansvar.

Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas	
Insatser	**Ansvariga**
Förstärka avhysningsförebyggande arbete	Socialnämnd Centrum, Hisingen, Nordost, Sydväst
Förstärka boenderådgivningen	Socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst, Boplats
Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder	Exploateringsnämnden
Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan	
Insatser	**Ansvariga**
Förstärka uppsökande arbete	Socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst
Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden	Socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst, Nämnden för funktionsstöd
Förebygga att personer i hemlöshet sover ute under vintern	Socialnämnd Sydväst
Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet	Socialnämnd Sydväst
Fokusområde 3: Bostad först ska utökas	
Insatser	**Ansvariga**
Tilldela 200 lägenheter till bostad först	Exploateringsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden
Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen bostad först	Socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst
Öka tillgången till sysselsättning eller arbete	Socialnämnd Sydväst, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Öka kunskapen om metoden bostad först	Socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst
Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas	
Insatser	**Ansvariga**
Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden	Stadsmiljönämnden, socialnämnd Centrum, Hisingen Nordost, Sydväst
Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden	Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden
Genomföra årliga kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling	Exploateringsnämnden
Säkra tillgången till bostäder för hemlösa	Exploateringsnämnden

Fokusområden och insatser

Planens fokusområden syftar till att ge vägledning kring vilken typ av utvecklingsinsats som behöver prioriteras. Respektive fokusområde har i olika stor utsträckning en direkt inverkan på ett eller flera av planens mål.

Fokusområde 1: Hemlösheten ska förebyggas

För att antalet personer som befinner sig i hemlöshet ska bli färre är ett viktigt fokusområde att fortsatt arbeta förebyggande med insatser som motverkar att personer hamnar i en hemlöshetssituation. De individuella orsakerna bakom att någon befinner sig i hemlöshet ser olika ut. Det kan handla om arbetslöshet, att inte bli godkänd som hyresgäst, skadligt bruk och beroende av alkohol och/eller droger eller psykisk ohälsa.

För de personer som har svårt att komma in på bostadsmarknaden kan boenderådgivning vara en positiv insats genom att erbjuda kunskap, verktyg och metoder som stöd för bostadssökning.

För många kvinnor i hemlöshet är våld i en nära relation orsaken till situationen[10]. För att förebygga den akuta hemlösheten för denna grupp är långsiktiga boendelösningar nödvändiga. Det kan till exempel vara långsiktigt socialt boende med stöd, kommunalt kontrakt eller internbyte. Det behövs också ofta individuella handlingsplaner, personlarm, boendeplacering som inte är på markplan samt strategier kring var i staden man erbjuder lägenheter.

För personer som saknar bostad vid utskrivning från sjukhus, villkorlig frigivning efter avtjänat fängelsestraff eller avslutad vistelse på behandlingshem[11] är det viktigt att den enskilde får tillgång till insatser som minskar risken för återfall i skadligt bruk, psykisk ohälsa och/eller kriminalitet samt ger goda förutsättningar för att återintegreras i samhället.

Det finns en gemensam riktlinje för in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Västra Götaland[12]. Vid behov av samordnade insatser efter utskrivning, och om personen samtycker till det, ska en samordnad individuell plan (SIP) upprättas där det framgår vilken aktör som ansvarar för vilka insatser.

Den gemensamma riktlinjen för samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredningar om kontraktsvård och placeringar för vårdvistelser[13] är styrande för hur socialtjänsten och kriminalvården ska samverka vid vårdvistelse och kontraktsvård. En gemensam plan upprättas tillsammans med den enskilde. Socialtjänsten är ansvarig för fortsatt samordning och för att uppföljning sker av planen utifrån personens behov. Sjukvården kan vara en viktig part i planering av den fortsatta vården. I de fall sjukvården deltar gäller rutiner för samordnad individuell plan (SIP). Det finns ingen särskild förtur

[10] Förebygga och motverka hemlöshet, Socialstyrelsens rapport 2021
[11] Situation 2 enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet
[12] Länsgemensam riktlinje om in- och utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i Västra Götaland.
[13] Riktlinje för kontraktsvård, samverkan mellan kommun och kriminalvård vid utredningar om kontraktsvård och placeringar för vårdvistelse.

till lägenhet för personer som skrivs ut från institution men de kan få lägenhet med kommunalt kontrakt via samarbetsavtalet på samma villkor som andra förtursgrupper.

Att inte bli godkänd som hyresgäst kan bero på att hyresvärden anser att inkomsten är för låg eller att alla inkomster inte godkänns, såsom försörjningsstöd eller etableringsersättning. Även hyresskulder eller betalningsanmärkningar är vanliga skäl till att nekas hyreskontrakt. Avhysningar leder ofta till akut hemlöshet och långvarig utestängning från bostadsmarknaden[14]. Antalet avhysningar har ökat de senaste åren och trots mål om att prioritera det avhysningsförebyggande arbetet riktat mot barnfamiljer så berörs fortfarande barn av avhysningar i Göteborg.

Insatser för att förebygga och förhindra avhysningar är ett effektivt sätt att motverka att fler personer hamnar i osäkra boendeförhållanden eller hemlöshet. Den vanligaste orsaken till att en hyresrätt anses vara förverkad är att hyresgästen inte har betalt sin hyra i tid, att hyresgästen stör de som bor i omgivningen eller att hyresgästen har hyrt ut sin lägenhet otillåtet i andra hand[15].

Nya regler i hyreslagen, som trädde i kraft 1 juli 2024, gör det lättare att säga upp hyreskontrakt vid störningar eller otillåten andrahandsuthyrning. [16] En hyresrätt kan nu i fler fall förverkas utan att föregås av underrättelse till socialnämnd. Sannolikt kommer antalet avhysningar, som syftar till att motverka olika former av kriminalitet, att öka som en konsekvens av den nya lagskärpningen.

I den nationella hemlöshetsstrategin bedömer regeringen att det avhysningsförebyggande arbetet behöver stärkas och att socialtjänsten har en viktig och självklar roll när det gäller insatser för att förebygga avhysningar. Att socialtjänsten samverkar med hyresvärdar är en framgångsfaktor för att förebygga avhysningar. För att kunna arbeta aktivt med att förebygga och förhindra avhysningar är det viktigt att socialtjänstens medarbetare har kunskap om hur avhysningsprocessen går till, vilka tidsfrister som gäller och om möjligheterna att agera. Även personal från bostadsföretag och andra berörda aktörer behöver ha relevant kunskap om detta samt om aktörernas olika roller och befogenheter. Socialstyrelsen har under 2022 uppdaterat sitt stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar. [17]

I Göteborg har flera nämnder och styrelser ett ansvar att arbeta förebyggande för att motverka att hushåll blir avhysta och att säkerställa en fungerande samverkan internt och externt. Berörda nämnder och styrelser är socialnämnderna, nämnden för funktionsstöd, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, exploateringsnämnden, samtliga styrelser inom koncernen Förvaltnings AB Framtiden samt nämnden för demokrati och medborgarservice. [18]

Socialförvaltningarna, med ansvar för individ- och familjeomsorg (IFO), tillsammans med förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bedriver genom sina verksamheter ett viktigt arbete gemensamt för att förebygga

[14] Flyghed; J Nilsson A Tryggare kan ingen vara? Vräkning av barnfamiljer: Förekomst, orsaker och konsekvenser. I, Ds 2004:41 *Ekonomiskt utsatta barn*.
[15] Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar, Socialstyrelsen 2022
[16] Jordabalken kapitel 12 §25
[17] Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar, Socialstyrelsen, 2022
[18] Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med att förebygga avhysningar

avhysningar. Några exempel på sådana är boendestöd och ett samlarteam[19] inom förvaltningen för funktionsstöd samt hälsofrämjande och förebyggande inom äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Även andra förvaltningar har insatser som indirekt kan verka avhysningsförebyggande så som budget- och skuldrådgivningen inom förvaltningen för demokrati och medborgarservice.

Socialförvaltningarna (IFO) tar emot underrättelser om uppsägning/anmodan om rättelse och har huvudansvar för det uppsökande och motiverande arbetet samt en nyckelroll i att säkerställa att alla nödvändiga samarbetsparter mobiliseras. Dessa samarbetsparter finns både internt och externt i form av hyresvärdar och Kronofogdemyndigheten med flera.

I Göteborg har det tidigare funnits ett mobilt fältteam som var en del av ACT Göteborg[20]. Teamet användes bland annat i uppsökande arbete för att förebygga avhysningar när det handlade om personer med psykisk ohälsa. Mobila fältteamet är nedlagt sedan 2023. Behovet av samverkan med sjukvården i det avhysningsförebyggande arbetet kvarstår dock och nya kontaktvägar behöver etableras från socialtjänstens sida.

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet. Länsstyrelserna kan fungera som ett stöd på regional nivå och hjälpa kommuner att arbeta förebyggande mot avhysningar. De ska bistå kommunerna genom att stödja kunskaps- och metodutveckling samt främja erfarenhetsutbyte om effektiva metoder och goda exempel i arbetet med att motverka hemlöshet[21].

Sedan tidigare finns metodstödet Hemma[22], vilket är resultatet av ett samverkansarbete mellan Kronofogdemyndigheten och länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. Metodstödet har huvudsyftet att fler ska kunna bo kvar i sina hem. I metodstödet finns kunskap, inspiration och verktyg för att starta eller vidareutveckla lokal samverkan för att färre personer ska avhysas. I flera kommuner i landet samverkar socialtjänsten med lokala hyresvärdar för att nå hyresgäster redan innan meddelande om uppsägning kommer in till socialtjänsten. Ett sådant arbete förutsätter en regelbunden kommunikation mellan de olika aktörerna.

Enligt Kronofogdens statistik på riksnivå ökade antalet avhysningar 2023 med tio procent jämfört med föregående år. Under 2023 genomförde Kronofogden 2 768 avhysningar. Totalt 674 barn fick vara med om att deras familj, eller en av deras föräldrar, avhystes från sin bostad under året. Av de ansökningar om avhysning som kom in under 2023, återkallades cirka 60 procent.

Tabell 2 - Antal hushåll som blir avhysta i Göteborg 2021–2023

Indikatorer	2021	2022	2023
Antal hushåll som blir avhysta från sin bostad	170	195	210
- varav antal barnfamiljer	*12*	*12*	*11*
- antal barn berörda av avhysning	*22*	*19*	*23*

[19] Samlarteamet är ett specialiserat boendestöd som särskilt arbetar med personer med samlarproblematik.
[20] ACT Göteborg är en samverkansmottagning mellan Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen, Psykiatri psykoskliniken
[21] Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026
[22] Hemma - Ett metodstöd för vräkningsförebyggande arbete | Länsstyrelsen Västerbotten (lansstyrelsen.se)

Källa: Kronofogden

Kronofogdens statistik över avhysningar i Göteborg visar att antalet har ökat succesivt de senaste åren. Antalet avhysta barnfamiljer har minskat till elva familjer men antalet barn som är berörda av avhysning har ökat till 23 barn 2023. Av dessa barn var 18 permanentboende, ett växelvis boende och fyra umgängesbarn.

I Kronofogdens statistik ingår avhysningar av barnfamiljer med förstahandskontrakt, andrahandskontrakt eller som var inneboende vid avhysningstillfället. Även barnfamiljer med så kallade olovlig andrahandsuthyrning ingår i statistiken. Barn som berörs av avhysning kan vara permanent- eller växelvis boende eller ha rätt till umgänge med förälder som avhyses.

Tabellen nedan visar Kronofogdens statistik över verkställda avhysningar i Göteborg och åldersfördelning bland personerna som har blivit avhysta.

Tabell 3 - Åldersfördelning vid verkställda avhysningar i Göteborg 2021–2023

Åldersfördelning – verkställda avhysningar	2021	2022	2023
- varav 18–25 år (andel)	*6%*	*3%*	*4%*
- varav 26–34 år (andel)	*20%*	*26%*	*23%*
- varav 35–44 år (andel)	*25%*	*29%*	*28%*
- varav 45–54 år (andel)	*20%*	*16%*	*22%*
- varav 55–64 år (andel)	*19%*	*17%*	*12%*
- varav 65 år och äldre (andel)	*9%*	*9%*	*11%*
Totalsumma	**100%**	**100%**	**100%**

Källa: Kronofogden

Socialförvaltningarna har ett pågående arbete med mer tillförlitlig statistik kring det avhysningsförebyggande arbetet genom dokumentationssystemet Treserva. Detta innebär också en möjlighet till fördjupad analys kring vilka insatser som har störst effekt samt saknar önskad effekt i det avhysningsförebyggande arbetet.

Insats: Förstärka avhysningsförebyggande arbete

I Göteborgs Stads budget för 2024 anges att ”barnfamiljer inte ska vräkas”[23] och även den nationella strategin mot hemlöshet lyfter barnfamiljer som en särskilt prioriterad grupp i det avhysningsförebyggande arbetet. Det är av stor vikt att socialtjänsten arbetar aktivt för att förebygga avhysningar, med särskilt fokus på prioriterade grupper, i samverkan med förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen.

För att stärka samverkan mellan socialförvaltningarna och de allmännyttiga bostadsbolagen har en avsiktsförklaring för arbetet med att förebygga avhysningar tagits fram[24]. Avsiktsförklaringen gäller från och med oktober 2022 och det är Framtidenkoncernen och Göteborgs fyra socialförvaltningar som står bakom den. Det är möjligt att förstärka det avhysningsförebyggande arbetet genom att skriva liknande samverkansavtal med privata fastighetsägare.

[23] Avhysning är den juridiskt korrekta termen för ordet ”vräkning” som ofta används i vardagligt tal. Begreppet ”vräkning” togs bort ur lagstiftningen (Utsökningsbalken) 1981.
[24] Avsiktsförklaring för arbetet med att förebygga avhysningar, 2020-09-30

Det finns ett pågående samarbete mellan Länsstyrelsen Västra Götaland och Göteborgs Stad utifrån länsstyrelsernas regeringsuppdrag att stödja kommunerna i deras arbete för att motverka hemlöshet. Samarbetet handlar både om att förstärka det avhysningsförebyggande arbetet lokalt och att ge möjlighet till samverkan inom regionen och med andra storstadsregioner. Uppdraget ska bidra till målen i den nationella hemlöshetsstrategin.

Från och med februari 2022 finns en gemensam riktlinje och handbok för socialförvaltningarnas arbete med att förbygga avhysningar med kompletterande samverkansrutiner som tydliggör ansvarsfördelning, roller och struktur för samverkan mellan socialförvaltningar, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. För att göra dessa dokument kända och implementera arbetssättet samt sprida goda exempel behövs utbildning och samverkan mellan förvaltningarna.

Sedan bildandet av de nya fackförvaltningarna har nya gränssnitt mellan stadens socialförvaltningar, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen och deras ansvarsområden uppstått. Det som brukar benämnas som gränssnittsproblematik påverkar även det avhysningsförebyggande arbetet. Det handlar om behov av att arbeta fram rutiner för att tydliggöra roller, ansvar och sekretess mellan förvaltningarna.

Ansvariga*:* Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ska, tillsammans med medverkande parter, utveckla samverkan med målsättningen att antalet avhysningar ska minska och inga barnfamiljer ska avhysas. I insatsen ska det säkerställas att riktlinjen, handboken och avsiktsförklaringen för arbetet med att förebygga avhysningar blir implementerade i berörda förvaltningar.

Medverkande parter*:* Nämnden för funktionsstöd, nämnden för äldre samt vård- och omsorg, Förvaltnings AB Framtiden, Kronofogdemyndigheten i Göteborg och Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Insats: Förstärka boenderådgivningen

I Göteborg finns ett gemensamt arbete kring boenderådgivning mellan Boplats och Göteborgs Stad. Det har också funnits ett nätverk för boenderådgivning där Boplats och processledare för boendesociala frågor i Göteborgs Stad varit sammankallande. Inom nätverket har det framhållits att boenderådgivningen behöver bli tillgängligare för en bredare målgrupp för att minska risken för hemlöshet och för att erbjuda stöd och vägledning mot mer hållbara boendelösningar. Det handlar om att nå personer, såsom de som bor i andrahand eller som inneboende, som varken är berättigade till biståndsbedömd boendecoachning eller aktivt söker stöd från socialtjänsten. Även utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv är det angeläget att underlätta för ekonomiskt svaga hushåll att komma in på bostadsmarknaden.

Den biståndsbedömda boendecoachningen behöver finnas kvar på respektive socialförvaltning. Därtill har exploateringsförvaltningen i uppdrag att bedriva boendecoachning. Denna boendecoachning erbjuds vuxenhushåll och barnfamiljer som anvisats bostad i Göteborg utifrån bosättningslagen.

Den boenderådgivning som inte är biståndsbedömd riktar sig till en bredare målgrupp och att erbjuda den centralt innebär fördelar genom att samla kunskap, verktyg och resurser

för att kunna erbjuda individuell och gruppbaserad rådgivning. Ett exempel på en central boenderådgivning finns i Malmö och är ett samarbete mellan Malmö stad och Boplats Syd.

I Göteborg erbjuds olika former av icke biståndsbedömd boenderådgivning via bland annat socialtjänsten, Boplats, medborgarkontor, Center mot hemlöshet och idéburna aktörer. Det finns fördelar med att fortsatt kunna erbjuda boenderådgivning på flera platser i medborgares närområde, men då behöver likvärdig service säkerställas. Ett sätt att omhänderta behovet av likvärdig service är att vidareutveckla det nätverk som funnits för boenderådgivning. Nätverket ger också förutsättningar för samverkan och samarbete mellan olika utförare på lämpliga arenor.

I Göteborg sker ett sådant samarbete mellan socialtjänsten i socialförvaltning Nordost och medborgarkontoret Angered. Socialtjänstens personal erbjuder boenderådgivning i medborgarkontorets lokal och kan på så sätt nå en bredare målgrupp än de som söker sig till socialkontoret för stöd och på så sätt arbeta förebyggande men också länkande mot myndighetsutövande socialtjänst för de som skulle kunna ha rätt till annat bistånd.

Ansvariga: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost, Sydväst och Boplats ska, tillsammans med medverkande parter, tillgängliggöra en likvärdig boenderådgivning för en bredare målgrupp i syfte att förebygga och motverka hemlöshet.

Medverkande parter: Demokrati och medborgarservice och idéburna organisationer.

Insats: Förebygga hemlöshet bland nyanlända i genomgångsbostäder

En kommun är skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bosättning i kommunen enligt bosättningslagen[25]. Nyanlända som omfattas av en anvisning till en kommun erbjuds i vissa kommuner tidsbegränsade hyreskontrakt. När skyddsbehövande beviljats permanent uppehållstillstånd eller sådant tillfälligt uppehållstillstånd som ger rätt till folkbokföring i Sverige är det kommunerna som tar över ansvaret. De nyanlända hänvisas till den ordinarie bostadsmarknaden men är en av flera grupper som har särskilt svårt att etablera sig genom att få ett eget ordnat boende.

Avsaknad av en egen bostad är en försvårande omständighet för nyanländas möjlighet till integration. Huvudparten av de barnfamiljer som söker hjälp för sin bostadssituation hos socialtjänsten gör det på grund av att de inte har haft möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Utgångsläget är att dessa familjer oftast behöver flytta runt i olika egna kortsiktiga boendelösningar och inte sällan i trånga boendemiljöer. Dessa familjer har oftast sämre ekonomiska förutsättningar och bristande förankring i samhället.

I Göteborgs Stads budget för 2023 anges att ”exploateringsnämnden får i uppdrag att i samverkan med socialnämnderna införa riktlinjer för att nyanlända som anvisas enligt bosättningslagen i högsta möjliga mån ska erbjudas boendelösningar i de primärområden som har högst socioekonomisk status och hög andel invånare med svenska som modersmål. Barnfamiljer som anvisats genom bosättningslagen ska erbjudas mer långsiktiga bosättningsvillkor, med möjlighet till fasta kontrakt”.

[25] Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrade för bosättning

Göteborgs Stad har beslutat att nyanlända som anvisats enligt bosättningslagen ska bo i genomgångsbostäder under en tidsbegränsad period. Beslutet fattades i kommunstyrelsen 2016-04-20. Inför att de första barnfamiljerna skulle flytta från sina genomgångsbostäder efter fem års boendetid (2021), beslutade fastighetskontoret, socialförvaltningarna och AB Framtiden att starta projektet barnfamilj med korttidsavtal för att motverka och minska antalet barn i akut hemlöshet. Projektet innebär att barnfamiljer som inte löst nytt boendet efter hyrestiden under sina fem år i genomgångslägenhet kan nomineras in till projektet av socialtjänsten och erbjudas lägenhet med korttidsavtal under 18 månader. Det har visat sig att cirka 50 procent av barnfamiljshushållen inte kunnat få ett eget hyresavtal efter fem år i genomgångslägenhet utan behöver bli nominerade till korttidsavtal. Under hyrestiden med korttidsavtal har ytterligare cirka 25 procent av hushållen sagt upp sig själva då de fått eget hyresavtal. Projektet barnfamilj med korttidskontrakt är förlängt till och med 2024.

För att förebygga att barnfamiljer som omfattas av bosättningslagen ska riskera akut hemlöshet efter boendetiden har exploateringsförvaltningen huvudsakligen arbetat med informationsåtgärder i form av boendeintroduktion och boenderådgivning/ boendecoachning. Grundproblemet för de anvisade barnfamiljerna och anledningen att inte fler erhåller eget hyresavtal är bostadsbristen och kötiden för att få en bostad i Göteborg.

Under perioden 2024–2027 kommer exploateringsförvaltningen att säga upp cirka 600 hyresavtal, vilket innebär att cirka 390 vuxenhushåll och cirka 210 barnfamiljer måste lämna genomgångsbostaden. Av barnfamiljerna bor cirka 60 procent hos allmännyttan, cirka 30 procent hos privata bostadsbolag och cirka 10 procent i övriga bostäder som inte går att överta. Hittills har ett 20-tal barnfamiljer som avflyttat från genomgångsbostaden erbjudits förstahandsavtal hos privata bostadsbolag. Det innebär att vissa privata bostadsbolag redan arbetar utifrån budgetförslaget med fasta kontrakt.

Tabell 4 - Antal barnfamiljer som avflyttar från genomgångsbostaden 2024–2027

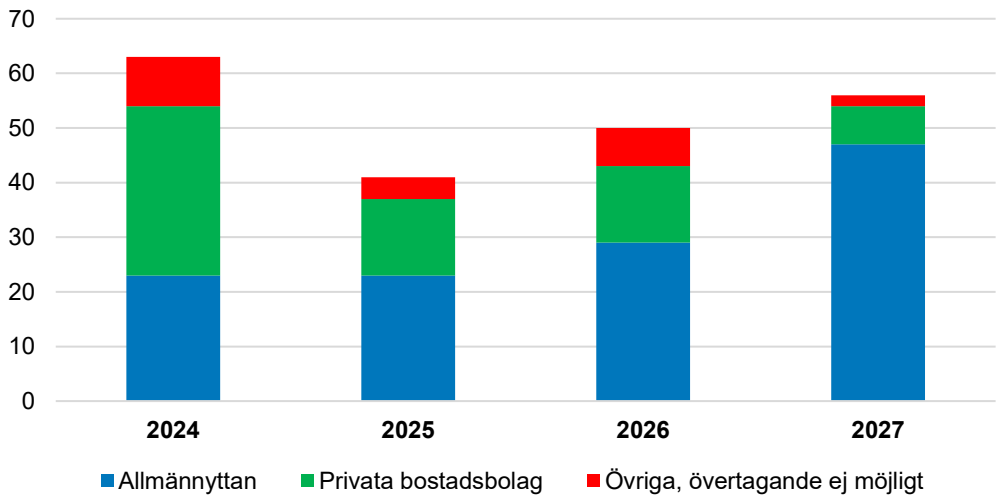

Källa: Exploateringsförvaltningen

Dock ändras antalet barnfamiljer över tid. Hushåll tillkommer i barnfamiljer då barn föds eller anländer som anknytning till sin förälder. Det förekommer också att familjer säger upp sitt avtal i förtid när de hittar en ny boendelösning.

Utifrån beslut i EU-rådet under juni 2024 så ska ukrainska hushåll som har haft uppehållstillstånd med tillfälligt skydd i två år eller längre folkbokföra sig. Då följer vissa rättigheter, bland annat inom boende. Om hushållet har haft boendelösning genom kommunen har hushållet rätt till fortsatt bostad i genomgångsbostad enligt bosättningslagen. I samarbete mellan socialförvaltning Sydväst, socialförvaltning Centrum, AB Framtiden och exploateringsförvaltningen har förberedelser för successiv övergång till lägenhetsavtal enligt bosättningslagen gjorts under sommaren 2024. Av de cirka 800 ukrainska flyktingar som i nuläget bor i boendelösningar genom socialförvaltning Sydväst så är det cirka 460 av dessa som hittills berörs av EU-beslutet.

Ansvarig: Exploateringsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta att erbjuda boenderådgivning och boendecoachning till hushållen för att minska risken för akut hemlöshet när boendetiden löper ut. Särskilt med fokus på de barn som riskerar akut hemlöshet. För de barnfamiljer som inte ordnat egen bostad efter boendetiden ska fastighetsägare kunna erbjuda övertagande av hyresavtalet för genomgångsbostaden inom ramen för samarbetsavtalet[26], i de fall det är möjligt. Detta för att i framtiden motverka kompensatoriska åtgärder i form av lägenheter riktade mot målgruppen.

Medverkande parter: Socialnämnder Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, kommunala fastighetsbolag och privata fastighetsbolag.

Fokusområde 2: Ingen ska bo eller leva på gatan

Personer i akut hemlöshet kan delas in i två grupper: de som temporärt befinner sig i akut hemlöshet och de som befinner sig i akut hemlöshet under en längre tid.

Anledningarna kan vara antingen strukturella eller bero på social problematik. Personer i strukturell hemlöshet kännetecknas av att de ofta saknar ekonomiska förutsättningar att ta sig in på den ordinarie bostadsmarknaden. Många gånger har de inte haft någon egen bostad tidigare och saknar nätverk för att kunna etablera sig på bostadsmarknaden. För dessa personer uppfylls kommunens yttersta ansvar genom nödbistånd till boende om de inte på egen hand kan lösa sin boendesituation och saknar egna medel för tillfälliga lösningar på till exempel vandrarhem.

I Göteborg finns verksamheter som drivs av idéburna organisationer och vänder sig till de som befinner sig i strukturell hemlöshet. Exempel på sådana är Räddningsmissionens Hjärterum och Stadsmissionens Bobyrån. Dessa verksamheter ger privatpersoner och fastighetsägare möjlighet att hyra ut bostäder till de som har svårigheter att ta sig in på bostadsmarknaden. Den idéburna organisationen står på kontraktet och fungerar som en mellanhand. Syftet är att kunna erbjuda trygga boendevillkor under tiden som hushållen söker egna förstahandskontrakt.

Personer som befinner sig i akut hemlöshet på grund av social problematik kan ha rätt till insatser enligt socialtjänstlagen. Akuta boendelösningar finns i form av biståndslösa övernattningsplatser, akutboenden, kvinnojourer och skyddade boenden, jourlägenheter med mera. Sådana boenden ska lösa en akut uppkommen situation med målsättningen att därefter få en så långsiktig boendelösning som möjligt med rätt nivå av stöd utifrån

[26] Avsiktsförklaring om anskaffning av bostäder i Göteborg, 2019

individens behov. Det finns trots denna målsättning en risk att personer får flytta runt bland olika akuta boenden under lång tid.

En viktig åtgärd är att utveckla arbetssätten inom myndighetsutövande enheter då dessa är avgörande för att säkerställa effektiva och hållbara lösningar. Fokus bör förflyttas från korta beslut och akutboende till att sträva efter att så långt som möjligt arbeta med långsiktiga beslut och boendelösningar. De akuta och kortsiktiga boendeinsatserna behöver under placeringstiden säkerställa att individerna får det stöd de behöver för att kunna ta steget mot mer långsiktiga boenden och på sikt lämna hemlösheten bakom sig. Detta hänger ihop med utökningen av Bostad först och att det finns andra långsiktiga boendealternativ som kan leda till egna kontrakt.

Den andra gruppen i akut hemlöshet är personer som långvarigt befinner sig i situationen. Det är personer som ofta har psykisk ohälsa och skadligt bruk av alkohol och narkotika. Det är vanligt att det också finns kognitiva nedsättningar hos dessa personer. Bland de som befinner sig i långvarig akut hemlöshet finns ofta en misstro mot myndigheter och personerna söker därför inte själva samhällets stöd. För dessa personer kan uppsökande och öppna verksamheter spela en särskilt stor roll och fungera som en länk vidare till behovsanpassade insatser inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.

Den enskilde bör om möjligt vara delaktig i sin planering. I en dom från Regeringsrätten[27] finns skrivelser kring detta. Av förarbetena till socialtjänstlagen framgår att insatserna ska utformas i samförstånd med den enskilde hjälpbehövande[28]. Den enskilde har inte någon ovillkorlig rätt till en viss begärd insats och hänsyn måste tas till vilka resurser som står till buds för socialnämnden. Socialnämnden kan dock inte enbart erbjuda en viss insats som den finner lämplig och därefter, om insatsen inte accepteras av den enskilde, vägra annat bistånd. Regeringsrätten menar i sin bedömning att en sådan hantering av biståndsfrågan innebär att den enskilde försätts i en akut tvångssituation, vilket inte är förenligt med de grundläggande principerna i socialtjänstlagen[29].

I Göteborg har det de senaste åren genomförts projekt och utredningar riktade mot personer som befinner sig i akut hemlöshet. Ett ettårigt projekt med en uppsökande socialsekreterare genomfördes mellan 2021–2022. När projektet avslutades tillsattes en utredning kring hur staden ska arbeta med personer som långsiktigt befinner sig i akut hemlöshet. I september 2023 följdes utredningen upp genom ett uppdrag från avdelningschefsnätverket Vuxen och försörjningsstöd där en analys gjordes av de personer som befinner sig i akut hemlöshet[30]. Det innefattade både personer som nyttjade stadens biståndslösa övernattningsplatser och personer som sover i gatumiljö och offentliga utrymmen. Projektet och utredningarna har resulterat i fördjupad kunskap om målgruppen som långsiktigt befinner sig i akut hemlöshet.

De flesta som nyttjar stadens biståndslösa platser för akut övernattning stannar färre än fem nätter och kommer sedan vidare till antingen mer långsiktiga lösningar via bistånd från socialtjänsten eller egna boendelösningar. De personer som sover fem nätter eller

[27] RÅ 2004:130
[28] prop. 1979/80:1 Del A s. 185
[29] prop. 1979/80:1 s. 209
[30] "Hur ska vi långsiktigt hantera personer som befinner sig i akut hemlöshet?" Återrapportering till AC-nätverket Vuxen- och försörjningsstöd, 2022-12-01. Akut hemlöshet – Återapportering av uppdrag till avdelningschefsnätverket för vuxen och försörjningsstöd, 2023-12-22.

mer är en minoritet men står för majoriteten av övernattningstillfällena. Det är ofta personer som har befunnit sig i akut hemlöshet i många år. Vissa är kända av uppsökarenheten sedan 10–15 år tillbaka.

I ovanstående utredningar om personer som befinner sig i akut hemlöshet har det framkommit anledningar till varför personerna inte ansöker om bistånd via socialtjänsten trots att majoriteten har känt skadligt bruk och beroende av alkohol och/eller droger med eller utan kombination av psykisk ohälsa och därmed skulle kunna ha rätt till bistånd till boende med stöd. Hos många som befinner sig i en långvarig akut hemlöshet finns en misstro och rädsla för myndigheter, flera med paranoida inslag, som gör att personerna inte tar sig till socialkontoren. Inom gruppen finns också personer med kognitiva nedsättningar och därmed nedsättningar i de exekutiva funktionerna. Detta påverkar till exempel förmågan att ta initiativ, tidsuppfattningen, förmågan att planera och förmågan att motivera sig själv till handlingar. Några har svårt att förstå och följa instruktioner vilket leder till att inte kommer till bokade tider på socialkontoren eller förstår varför de ska svara på frågor och lämna in handlingar. En del har svårt med affektreglering och kommer därför i konflikt med socialsekreterare.

De allra flesta som befinner sig akut hemlöshet ansöker och får bistånd för att få mer långsiktiga boendelösningar men för ett fåtal fungerar inte det ordinarie arbetssättet och det behöver därför kompletteras med individuella anpassade insatser. Goda exempel finns från projektet med en uppsökande socialsekreterarare med flexibelt arbetssätt för att kunna möta individerna där de vistades. Arbetet skedde i nära samverkan med de verksamheter som individen hade en upparbetad kontakt med.

Regeringen bedömer i den nationella strategin mot hemlöshet att det uppsökande arbetet behöver stärkas för att uppnå målet att ingen ska bo eller leva på gatan. Det finns goda förutsättningar i Göteborg med en uppsökande enhet och öppna verksamheter som drivs av kommunen och av idéburna verksamheter. Dessa möter individer som inte själva ansöker om stöd hos socialtjänsten och identifierar stödbehov hos dem. Myndighetsutövande socialtjänst har ett ansvar att möta upp dessa individer för att motivera till och etablera en kontakt för att de ska kunna lämna den akuta hemlösheten. Detta är ett långsiktigt arbete som bygger på nära samverkan och tillit mellan myndighetsutövande socialtjänst, utförande verksamheter och de berörda individerna.

Insats: Förstärka uppsökande arbete

Under 2022 utreddes på uppdrag av socialtjänstens avdelningschefsnätverk hur stadens socialtjänst långsiktigt ska hantera personer som befinner sig i akut hemlöshet. I återrapporteringen framkom att det fanns både framgångsfaktorer att värna om och utvecklingsbehov från brukarnas och socialtjänstens perspektiv.

Uppsökarenheten har arbetat fram rutiner för att arbeta med länkning mot socialkontoren och återrapportering av de som övernattar för att personer som befinner sig i en akut hemlöshetssituation ska kunna ansöka om och få bistånd till mer långsiktiga boendelösningar. Men det finns fortsatt personer som av olika skäl nyttjar biståndslösa övernattningsplatser återkommande under lång tid.

Utifrån projektet med en uppsökande socialsekreterare uppmärksammades vinsterna med en flexibel handläggning för de individer som många gånger har både ett skadligt bruk

och en psykisk ohälsa som medförde svårigheter att passa tider, ta sig till rätt socialkontor och att redogöra för hur stödbehovet ser ut. I det som kallas flexibel handläggning ingår att genomföra utredande samtal på andra arenor än socialkontoren. Det kan också vara att efter samtycke få information från andra i personens nätverk under utredningen, till exempel personal från öppna eller uppsökande verksamheter.

Det handlar om personer som utifrån nedsättningar i exekutiva funktioner saknar egna resurser att driva sin process framåt. Att ta sig från att långvarigt befinna sig i akut hemlöshet till en långsiktig boendelösning är en livsstilsförändring som ofta tar lång tid och kräver både samverkan mellan professionella runt omkring individen och ett aktivt uppsökande arbete från myndighetsutövande socialtjänst.

Socialtjänstens avdelningschefsnätverk har fattat beslut om en handlingsplan för akut hemlöshet som innehåller flera aktiviteter för ett fortsatt utvecklingsarbete av ovan nämnda identifierade behov. Flera aktiviteter har också stöd i förslaget till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 2025. Där ges tillgänglighetsbegreppet en generell betydelse för socialtjänstens verksamhet samt att socialtjänsten ska arbeta mer uppsökande.

Ansvariga*:* Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ska, tillsammans med medverkande part, utveckla arbetssätt för att möta och etablera kontakt med personer som befinner sig i en akut hemlössituation och saknar förmågan att ansöka enligt ordinarie rutiner hos myndighetsutövande socialtjänst. Arbetssättet behöver innehålla samverkan med de uppsökande och öppna verksamheterna inom kommunal och idéburen sektor.

Medverkande parter: Idéburna organisationer.

Insats: Minska långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden

Personer som behöver tak över huvudet bör vid behov erbjudas en akut boendelösning för att lösa en akut uppkommen situation. För de som långvarigt befinner sig i akut hemlöshet finns inga hinder att överväga och bevilja långsiktiga boendelösningar för att minska antalet flyttar för individen. En effektiv åtgärd för personer som befinner sig i hemlöshet är långsiktiga boendelösningar, utifrån såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vid långvariga och återkommande placeringar på boenden som är avsedda för akut uppkomna situationer finns risk för både inlåsningseffekter men också utskrivningar, framför allt för personer med omfattande social problematik, vilket riskerar att förvärra deras situation. En orsak till långvariga och återkommande placeringar på akuta boenden kan också vara oplanerade utskrivningar från långsiktiga boenden. Befintliga insatser inom socialt boende med stöd behöver utvecklas för att möta behoven hos de personer som har svårigheter att komma vidare till en mer långsiktig boendelösning.

Sedan bildandet av de nya fackförvaltningarna har nya gränssnitt mellan socialförvaltningarna, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen uppstått. Arbetet med att stärka samverkan och tydliggöra ansvar i de nya förvaltningarna pågår. Förvaltningen för funktionsstöd fattar sedan 2023 beslut om socialt boende med stöd, en insats som tidigare enbart kunnat beslutas av individ och familjeomsorgen. Detta gäller individer som befinner sig i hemlöshet och har

funktionsnedsättning och/eller samsjuklighet.

Många av de som befinner sig långvarigt i akut hemlöshet har känt skadligt bruk av alkohol och/eller narkotika samt ofta en psykisk ohälsa. Att tidigt kunna få kontakt med sjukvård är många gånger en förutsättning för att kunna ta sig vidare mot en mer långsiktig boendelösning. Samverkan med sjukvården är nödvändig och samordnade individuella planer (SIP) är ett verktyg som kan användas där behov finns av insatser från både kommun och hälso- och sjukvård.

Ansvariga*:* Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst samt nämnden för funktionsstöd ska, tillsammans med medverkande part, utveckla arbetssätt för att möta behovet för de personer som har svårigheter att komma vidare till en mer långsiktig boendelösning.

Medverkande part: Nämnden för äldre samt vård- och omsorg.

Insats: Förebygga att personer i hemlöshet sover ute under vintern

I Göteborgs Stads budget för 2024 anges att ”människor i behov av akut hjälp med mat eller tak över huvudet ska få hjälp utifrån sina individuella behov”.

Under vinterperioden när kylan gör det svårare att vistas och sova utomhus möter stadens uppsökarenhet och idéburna verksamheter fler personer som behöver komma inomhus för att få sin nattvila. Samverkan mellan socialförvaltningarna och idéburna organisationer är viktig för att säkerställa att ingen sover ute och för att öka tryggheten i staden. De senaste åren har det uppmärksammats ett behov av att öka det befintliga antalet biståndslösa övernattningsplatser under vintermånaderna för att kunna erbjuda nattvila åt de som behöver det.

När personer, som befinner sig i akut hemlöshet, nyttjar en biståndslös övernattningsplats uppstår ett tillfälle att etablera en kontakt med myndighetsutövande socialtjänst genom motiverande och länkande arbete. Detta görs i första hand genom att den enskilde erbjuds stöd och hjälp att ta kontakt med myndighetsutövande socialsekreterare. De uppsökande och öppna verksamheterna identifierar också personer med stödbehov men som av olika anledningar inte själva ansöker om stöd. Detta möjliggör för myndighetsutövande socialtjänst att identifiera arenor där de kan möta upp personer i akut hemlöshet och arbeta motiverande med att upprätta en kontakt.

Individer som befinner sig i akut hemlöshet ska få stöd och hjälp att etablera och behålla kontakt med myndighetsutövande socialtjänst för att lämna den akuta hemlösheten genom matchning till insats utifrån individens behov. I de fall som personen inte själv tar sig till socialkontoret behöver myndighetsutövande socialtjänst möta upp de som av de uppsökande och öppna verksamheterna har ett identifierat stödbehov.

Ansvarig: Socialnämnden Sydväst ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta att planera för och genomföra åtgärder under vinterperioden med målsättningen att ingen person i hemlöshet ska behöva sova utomhus.

Medverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen och Nordost, nämnden för funktionsstöd samt idéburna organisationer.

Insats: Skapa fler mötesplatser för personer i akut hemlöshet

För personer som befinner sig i akut hemlöshet och sover utomhus, i offentliga utrymmen eller på icke biståndsbedömda övernattningsplatser är det svårt att hitta trygga platser att vistas på. Det finns ett flertal mötesplatser för personer som befinner sig i hemlöshet och dessa bedrivs av antingen Göteborgs Stad eller av idéburna organisationer. De flesta är dock endast öppna under dagtid på vardagar. På kvällar och helger är utbudet av platser som är tillgängliga för målgruppen begränsat. Särskilt utsatta är kvinnor som befinner sig i hemlöshet, men även andra grupper saknar trygga mötesplatser där de vid behov kan få stöd i kontakt med myndigheter samt hälso- och sjukvård.

Idéburna och offentliga partnerskap har visat sig vara en bra modell för att utforma insatser som innehåller mervärde från de involverade organisationerna. Det kan handla om tillgång till insatser som finns inom de idéburna organisationerna eller inom kommunala verksamheter.

Inom målgruppen som befinner sig i akut hemlöshet finns individer som på grund av misstro, ofta kopplad till psykisk ohälsa, undviker kontakt med sociala myndigheter. Ibland kan ett första steg mot insatser för en mer långsiktig boendelösning och rätt stöd utifrån individens behov vara kontakt med en idéburen organisation. På sikt kan detta möjliggöra en kontakt med socialtjänsten.

Ansvarig: Socialnämnden Sydväst ska, tillsammans med medverkande parter, ha dialog om att tillskapa samlingsplatser eller vidareutveckla de mötesplatser som finns för personer i akut hemlöshet. Syftet är att erbjuda trygga mötesplatser kvällar och helger med möjlighet till länkning till socialkontoren för långsiktiga boendelösningar.

Medverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen och Nordost samt idéburna organisationer.

Fokusområde 3: Bostad först ska utökas

Ett eget hem är av central betydelse för alla människor och på många sätt en förutsättning för välmående och delaktighet i samhället. Sveriges kommuner har utvecklat olika lösningar för att möta behovet av bostäder för personer som inte själva får besittningsrätt till en lägenhet eller som behöver stöd för att kunna bo i en egen bostad.

För att hemlösheten ska minska behövs en väg ut ur hemlösheten till en egen bostad. För personer som levt i hemlöshet under en lång tid och har en social problematik, så som skadligt bruk eller psykisk ohälsa, är vägen till ett eget förstahandskontrakt på den ordinarie bostadsmarknaden många gånger väldigt svår. Ofta finns behov av olika vård- och stödinsatser utöver bostaden och det behövs utvecklade metoder och arbetssätt.

Metoden Bostad först (Housing First) är en beprövad metod för att motverka hemlöshet för personer med social problematik. Metoden utgår från att människor behöver ett tryggt boende för att kunna göra något åt sina övriga problem. Metoden innebär att personer i akut hemlöshet erbjuds en bostad på samma villkor som andra hyresgäster. Detta kombineras sedan med frivilliga och individuellt anpassade hjälpinsatser.

Bostad först är en metod som ska utökas men det är fortsatt viktigt att det finns olika alternativ för personer i behov av socialt boende med stöd där insatserna kan finnas i

akuta boenden, kollektiva boenden eller lägenhetsboenden utifrån individens förutsättningar.

Bostad först bygger på åtta grundprinciper:

- bostad är en mänsklig rättighet
- rätten till val och självbestämmande
- bostad och behandling ska vara separerade från varandra
- stöd riktas till återhämtning
- stöd baseras på skademinskning
- aktivt engagemang utan tvång och fostran
- deltagarstyrt stöd utifrån individens styrkor, behov och egna mål
- flexibelt stöd under så lång tid som personen själv vill och behöver.

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) har kommenterat en systematisk översikt kring insatser för att minska hemlöshet för personer med skadligt bruk, beroende och psykisk ohälsa. Där framgår att Bostad först möjligen är effektivare än andra vanliga insatser för att minska hemlösheten och sannolikt är effektivare än vanliga insatser för att öka stabiliteten i boendet. Socialstyrelsen rekommenderar Bostad först i de nationella riktlinjerna för missbruks- och beroendevård samt som en del i de psykosociala insatserna vid schizofreni och hemlöshet. Socialstyrelsen har också tagit fram ett kunskapsstödjande material för att stötta kommunerna i arbetet med modellen Bostad först som finns på deras hemsida[31].

Metoden Bostad först vänder sig till personer med komplexa behov av stöd. Fortbildning och kontinuerlig kompetensutveckling för de som arbetar med metoden är viktigt, inte minst för att säkerställa att modellens grundprinciper bibehålls, något som visat sig vara en framgångsfaktor enligt de utvärderingar som Socialstyrelsen tagit del av.

Under 2023 genomförde Göteborgsregionerna (GR) en utvärdering av Bostad först i Göteborg[32] och i den framkom att de flesta brukare hade goda erfarenheter av att bo inom Bostad först. Framför allt i jämförelse med andra boendeinsatser som ofta inneburit att de flyttat runt mellan tillfälliga boenden och i perioder befunnit sig i akut hemlöshet. Bostad först innebar en trygghet genom att det var en lägenhet som det fanns möjlighet att kunna stanna kvar i.

I Göteborg finns liknande insatser för boende som sker i lägenhet såsom F100[33]. Både Bostad först och F100 är arbetssätt som fokuserar på kvarboende och innebär färre flyttar för individen. Referensboende kan undvikas genom att anpassade insatser kan kompensera för det som fastighetsägarna vanligtvis önskar boendereferenser för.

En väg för att uppnå en utökning är att fler inom målgruppen får insatsen Bostad först. Det finns också grupper som inte ingår i målgruppen för Bostad först men som skulle kunna få stöd från metodens arbetssätt. Det kan röra sig om våldsutsatta som bott på skyddat boende där det i vissa fall erbjuds kommunalt kontrakt som väg ut ur

[31] Socialstyrelsen "Stöd för att motverka hemlöshet" Modellen Bostad först – stärkt arbete mot hemlöshet.
[32] "Det här är min borg och den är jag väldigt rädd om" Utvärdering av Bostad först utifrån ett brukarperspektiv, Anjelica Hammersjö, 2024
[33] Göteborgs Stad erbjuder sedan 2007 förtur till lägenheter i ordinarie bostadsbestånd för personer med psykisk, neurologisk, intellektuell eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

hemlösheten eller personer med tidigare missbruk där det ställs krav på ett års referens för ett kommunalt kontrakt. Det finns också exempel från andra länder där Bostad först erbjuds i blockförhyrda hyreshus. Här behövs utredningar för att bedöma förutsättningarna för att vidga tillämpningen av Bostad först både vad gäller olika former av boende och målgrupp.

Insats: Tilldela 200 lägenheter till Bostad först

I Göteborgs Stads budget för 2024 anges att ”modellen Bostad först ska utökas och Göteborgs Stad ska bli ledande i arbetet”. ”Exploateringsnämnden och AB Framtiden har i uppdrag att utöka tilldelningen av bostäder till Bostad först. Tilldelningen ska i huvudsak ske utanför utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden”.

Behovet av lägenheter till målgruppen är större än tilldelningen och därför ska 200 lägenheter reserveras till målgruppen under planperioden (2025–2026). Antalet tilldelade lägenheter följs upp i samband med uppföljningen av denna plan.

Exploateringsförvaltningen äskar årligen lägenheter till Bostad först från kommunala hyresvärdar. Det godkända äskandet för 2024 är 100 lägenheter till Bostad först. Sedan 2015 har det i genomsnitt avsatts cirka 40 lägenheter per år till Bostad först, dock har antalet äskade lägenheter varit högre än antalet levererade lägenheter. Tidigare har privata bostadsbolag lämnat lägenheter till Bostad först men sedan 2019 finns det inget upparbetat samarbete om detta.

Utförandet av insatsen Bostad först sker av Göteborgs Stad och upphandlade ramavtalsaktörer för Bostad först (idéburna organisationer). Idéburna organisationer har genom sina samarbeten möjlighet att få lägenheter från privata bostadsföretag till den egna Bostad först-verksamheten. Lägenheterna bör i dessa fall administreras av exploateringsförvaltningen för att hanteringen ska bli likvärdig för alla hyresavtal inom Bostad först.

En utökning kräver ett fortsatt gemensamt kvalitetsarbete mellan staden och berörda fastighetsägare i syfte att minimera störningar och situationer som påverkar såväl grannar som fastighetsägarnas medarbetare på ett negativt sätt. Under 2024 kommer beviljade statsbidrag att medverka till detta arbete.

Under perioden från juni 2013 till december 2023 har 375 lägenheter levererats till målgruppen inom Bostad först. Av dessa lägenheter hyrdes 33 procent ut till kvinnor och 67 procent hyrdes ut till män.

Tabell 5 - Antal lägenheter som tilldelats Bostad först 2013–2023

Bostad först-hushåll 2013–2023	Antal lägenheter 2013–2023
Pågående andrahandskontrakt 2023-12-31	95
Hushåll som övertagit hyreskontraktet	105
Hushåll som har blivit uppsagda	126
Egen uppsägning eller avliden	49
Totalsumma	**375**

Källa: Exploateringsförvaltningen

Ansvariga: Exploateringsnämnden och Förvaltnings AB Framtiden ska, tillsammans med medverkande parter, tilldela 200 lägenheter till målgruppen inom Bostad först.

Medverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, Nämnden för funktionsstöd samt idéburna organisationer.

Insats: Öka andelen personer i hemlöshet som får insatsen Bostad först

I Göteborg finns flera olika insatser till boende med stöd. Det är akuta boenden, kollektiva boenden och lägenhetsboenden. Det finns behov av att ha kvar flera sorters insatser med olika nivåer av stöd för att möta de behov som finns inom målgruppen. Den nationella hemlöshetstrategin förordar metoden Bostad först och målet är att den ska införas i hela Sverige.

I Göteborg har Bostad först funnits i ungefär tio år och insatsen utförs av Göteborgs Stad och upphandlade ramavtalsaktörer för Bostad först (idéburna organisationer). Utökningen av Bostad först består av att fler ska få insatsen och att andelen som får insatsen Bostad först ska öka jämfört med de som får insatser inom socialt boende med stöd. I december 2023 hade 1182 personer verkställd insats inom socialt boendemed stöd[34] och 95 personer hade andrahandskontrakt med Bostad först. Målsättningen är att den akuta hemlösheten ska minska och att fler ska få långsiktiga boendelösningar och på sikt kunna lämna hemlösheten.

Målgruppen för Bostad först finns definierad i Göteborgs Stads rutin för Bostad först[35]. Här ingår personer som tillhör situation 1 och 2 enligt Socialstyrelsens definition (akut hemlöshet eller institutionsvistelse och stödboende med utskrivning inom tre månader utan bostad) och har lång tid i hemlöshet. De ska också ha ett missbruk av alkohol/narkotika och/eller psykisk ohälsa.

En utökning av insatsen kräver ett kontinuerligt kvalitetsarbete både internt inom socialförvaltningarna och gemensamt över staden för att säkerställa att insatserna håller god kvalitet. Det fordras också ett fortsatt gemensamt arbete mellan staden och Förvaltning AB Framtiden i syfte att minimera störningar och situationer som påverkar grannar på ett negativt sätt. Det långsiktiga målet är att öka andelen personer som erhåller och behåller förstahandskontraktet på lång sikt efter avslutad insats.

En handlingsplan som bidrar till utökningen av Bostad först behöver tas fram med målsättningen att fler som tillhör Bostad först målgrupp ansöker och får insatsen men också att de som har insatsen får ökade förutsättningar att kunna bo kvar. I syfte att öka andelen personer i hemlöshet som får ta del av insatsen Bostad först behöver också målgruppsdefinitionen förtydligas.

Ansvariga: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ska, tillsammans med medverkande parter, ta fram och implementera en handlingsplan med aktiviteter som stödjer utökandet av Bostad först i Göteborg och aktiviteter för att öka kvarboende bland de som får insatsen samt förtydliga målgruppen för Bostad först.

Medverkande parter: Exploateringsnämnden och Förvaltnings AB Framtiden samt idéburna organisationer.

[34] Socialt boende med stöd omfattar här akutboenden, kollektiva boenden och lägenhetsboenden.
[35] Göteborgs Stads rutin för Bostad först, 2020-05-15

Insats: Öka tillgången till sysselsättning eller arbete

I Göteborgs Stads budget för 2024 har socialnämnden Sydväst och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning uppdraget att utreda hur personer i hemlöshet (situation 1 och 2 enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet) och med beroendeproblematik kan erbjudas meningsfull sysselsättning och vägar till arbete. Uppdraget ska genomföras i samverkan med civilsamhället[36].

Inom detta uppdrag har socialförvaltningen Sydväst och förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning skapat en styrgrupp och en utredningsgrupp för att samla in underlag och ta fram en genomförandeplan. Uppdraget ska slutredovisas i slutet av november 2024. Förvaltningen för arbetsmarknad och vuxenutbildning har ett pågående samarbete med socialförvaltningen Sydväst för att ge individer med skadligt bruk eller beroende möjlighet till OSA-anställning (offentligt skyddad anställning).

Sysselsättning lyfts ofta som en viktig faktor för att minska skadligt bruk och ett sätt att minska känslan av ensamhet. Att ha tillgång till aktivitetshus, studiecirklar, individanpassat stöd till arbete (IPS) eller andra former av sysselsättning kan öka chansen för individen att bryta gamla mönster och upparbeta positiva rutiner. Socialstyrelsen föreslår därför kommunerna att i samverkan med relevanta parter underlätta för målgruppen i Bostad först att få tillgång till arbetsmarknaden eller annan form av sysselsättning utifrån intresse och behov[37].

Möjligheten till en meningsfull vardag med sysselsättning och arbete är en fråga som berör fler personer som befinner sig i hemlöshet än de som får insatsen Bostad först men för de sistnämnda är detta något som också bidrar till möjligheten att kunna bo kvar i lägenheten.

I Stockholm erbjuds de boende inom Bostad först stöd av Peer Support som är personer med egen erfarenhet av återhämtning från psykisk ohälsa eller skadligt bruk. Peer Support är ett komplement till det stöd som behandlingsassistenter eller case manager ger och kan bidra till att bryta isolering och hitta nya sammanhang. Peer Support finns anställda även i Göteborg inom exempelvis förvaltningen för funktionsstöd och idéburna organisationer.

Ansvariga: Socialnämnd Sydväst och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska, tillsammans med medverkande part, utveckla och etablera samverkan med stödinsatser som ska skapa värde till Bostad först-deltagare och främja vidare utökning och förutsättningar för kvarboende

Medverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen och Nordost, nämnden för funktionsstöd och idéburna organisationer.

Insats: Öka kunskapen om metoden Bostad först

I Socialstyrelsens analysrapport[38] beskrivs ett antal hinder för metodens spridning. Bland dessa nämns bristande kunskap om metoden inom socialtjänsten samt attityder och föreställningar där arbetssättet kan kollidera med socialtjänstens inarbetade strukturer.

[36] Budget 2024 Göteborgs Stad
[37] Förebygga och motverka hemlöshet, Socialstyrelsen, 2021
[38] Individ- och familj – Lägesrapport 2022, Socialstyrelsen

Under 2023 genomförde Göteborgsregionerna (GR) en utvärdering av Bostad först i Göteborg[39] och i den framkom att kunskapen om Bostad först var låg både inom socialtjänsten och bland de personer i hemlöshet som tillhör målgruppen. Ett antagande som stärks av denna utvärdering är att det finns fler personer som befinner sig i akut hemlöshet och i kortsiktiga boendeinsatser som skulle kunna tillhöra målgruppen för Bostad först än de som ansöker om insatsen.

Det behöver finnas kunskap om metoden Bostad först inom socialtjänsten och den bör förmedlas vidare till brukare som tillhör målgruppen. En ökad kunskap om metoden bidrar också till förbättrade förutsättningar för samverkan mellan de parter som är berörda.

För att stärka kommunernas arbete med att motverka hemlöshet riktar regeringen ett flerårigt statsbidrag till kommunerna under den nationella strategiperioden 2022–2026 för att förbereda, starta, utöka eller förbättra verksamhet enligt metoden Bostad först.

Ansvariga: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst ska, tillsammans med medverkande parter, öka kunskapen om metoden Bostad först inom socialtjänsten och bland de personer i hemlöshet som tillhör målgruppen.

Medverkande parter: Idéburna organisationer.

Fokusområde 4: Det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas

I socialtjänstlagen står det att socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen ska bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Socialnämnden ska även i övrigt ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. [40]

De stadsutvecklande förvaltningarna har enligt plan- och bygglagen ansvar att främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer. [41]

Socialstyrelsen bedömer att socialnämndernas kunskap om levnadsförhållandena i kommunen behöver få större utrymme i kommunernas samhällsplanering. Att socialnämnden ska vara en aktiv aktör i den kommunala samhällsplaneringen har varit en uttalad inriktning sedan 1980 års socialtjänstlag trädde i kraft. Syftet är att ge socialnämnderna möjlighet att aktivt förebygga och motverka sociala problem utifrån sin särskilda kunskap. För att ta hänsyn till sociala aspekter så behövs kunskap om både orsaker till och konsekvenser av sociala problem. Exempel på sociala aspekter kan vara trygghet, segregation, brottslighet, beroendeproblematik, trångboddhet och brist på bostäder samt kunskap om hemlöshetens omfattning och karaktär.

[39] ”Det här är min borg och den är jag väldigt rädd om” Utvärdering av Bostad först utifrån ett brukarperspektiv, Anjelica Hammersjö, 2024
[40] 3 kap. 2§ Socialtjänstlagen.
[41] Plan- och bygglagen, kapitel 1, §1

Riksdagen har tagit beslut om en ändring av lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Lagändringen började gälla den 1 oktober 2022. Sedan tidigare gäller att alla kommuner ska planera för bostadsförsörjningen med riktlinjer i den egna kommunen. Det nya är att uppgifterna i riktlinjerna ska grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. Det här är utöver den analys av den demografiska utvecklingen och marknadsförutsättningarna som kommunerna ska göra. Det innebär en tydligare inriktning mot bostadsbristen i kommunen. Kommunen ska genomföra sin analys med stöd av ett underlag från Boverket men får använda ytterligare underlag som bedöms behövas. Stadsbyggnadsförvaltningen har för avsikt att ta fram nya riktlinjer för bostadsförsörjning för beslut av kommunfullmäktige under 2025. Ett brett samarbete över förvaltningsgränserna är viktigt för att fortsätta arbetet inom staden för en god bostadsförsörjning och mot hemlöshet.

Regeringen har också tillsatt två utredningar som har tagit fram förslag på åtgärder som på olika sätt förbättrar bostadsmarknadens funktionssätt, vars betänkanden därefter har remitterats. Det handlar om Startlån till förstagångsköpare av bostad (SOU 2022:12) och Sänk tröskeln till en god bostadsmarknad (SOU 2022:14).

Regeringen föreslår även en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) där socialtjänstens förebyggande perspektiv betonas och plan och bygglagen föreslås kompletteras med sociala aspekter i planläggningen och att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön.

Sociala konsekvensanalyser genomförs i nya detaljplaner men de utelämnar nästan alltid personer i hemlöshet och deras användning av de aktuella platserna. Sociala konsekvensanalyser är till hjälp för att kunna utgå från människors olika livssituationer och behov när en fysisk förändring ska genomföras. Modellen används för att få ökad kunskap om platsen och för att identifiera viktiga sociala aspekter som behöver tas om hand i planarbetet. Den används också för att ta fram åtgärder och förslag och för att konsekvensbeskriva olika förslag till förändring.

Socialtjänstens kunskapsinhämtning och förmedling av kunskap kring personer med beroendeproblematik i stadsutvecklingsskeden behöver förstärkas då de stadsutvecklande nämnderna saknar särskild styrning mot att arbeta med personer i hemlöshet och socialt utsatta utan ska fokusera på alla invånare i staden där många grupper ingår.

Hur hemlöshetens lokala karaktär och omfattning ser ut behöver tydligare sammanställas för att vara ett underlag i stadsutvecklingsprocesserna. Socialnämnderna behöver utveckla arbetssätt för ökat samarbete mellan socialtjänsten och de funktioner som har kännedom om medborgarnas behov och de lokala förhållandena. Uppsökarenheten, inom socialförvaltning Sydväst, ett exempel på en sådan funktion.

När det sociala perspektivet är svagt i stadsutvecklingen ökar risken för att personer i social utsatthet trängs ut från offentliga platser utan en stadenövergripande strategi för att omhänderta konsekvenserna. Det behövs ökad kunskap inom de planerande förvaltningarna gällande sociala perspektiv för att göra väl avvägda bedömningar i stadsutvecklingen och främja jämlika och goda levnadsförhållanden.

Det finns behov av planering för att arbeta med trygghet och säkerhet för alla som nyttjar, och kommer att nyttja, offentliga platser med särskilt fokus på personer som befinner sig i hemlöshet och social utsatthet. Exempel på exkluderande insatser är bevakning och

exkluderande design, så som avgiftsbelagda toaletter, minskat antal parkbänkar, parkbänkar som saknar ryggstöd eller som är utformade för att inte kunna ligga på eller endast sittplatser på uteserveringar som förutsätter konsumtion.

För att aktivt kunna delta i samhällsplaneringen behöver socialnämnderna aktuell kunskap om hemlöshetens omfattning och karaktär. Socialstyrelsen har haft i uppdrag att kartlägga personer i hemlöshet på nationell nivå sedan 1993 och i Göteborg genomförs också lokala kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling. Såväl metoden för kartläggningen som definitionen av hemlöshet har utvecklats genom åren. Att behålla nuvarande definitionen av hemlöshetssituationerna underlättar för att följa utvecklingen över tid. Uppgifterna kan användas i det fortsatta arbetet att förebygga och motverka hemlöshet och kommunens planering för bostadsförsörjning. Återkommande kartläggningar gör det också möjligt att följa utvecklingen och utvärdera genomförda insatser.

Insatserna kring att stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden och nya områden är inte direkt kopplade till målen kring att hemlösheten ska minska även om samband finns till bostadsförsörjning på längre sikt. Indirekt finns också samband med andra fokusområden i denna plan så som att hemlösheten ska förebyggas och att ingen ska bo och leva på gatan. I uppföljningen av planen handlar det om att kvalitativt kunna följa den stärkta samverkan mellan socialtjänst och samhällsutvecklande förvaltningar och följa upp deras arbete med framtagna mål och aktiviteter inom respektive insats.

I Göteborg har projektet Mutual Benefits pågått mellan 2022–2024. Projektet bedrevs i samverkan mellan Göteborgs Stad, Wallenstam, Stena fastigheter, Göteborgs Stadsmission och Chalmers. Projektet har arbetat med platssamverkan kring sociala boenden och socialt utsattas roll i stadsutvecklingsprocessen. Det som framkommit under arbetet med projektet är viktig kunskap för det fortsatta arbetet med att stärka det sociala perspektivet inom samhällsplaneringen.

Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av den befintliga staden

Det är viktigt att fortsätta arbeta för en stad där alla har likvärdiga möjligheter och där personer i social utsatthet inkluderas i utvecklingen av den befintliga staden. Genom samarbete och gemensamma insatser kan Göteborgs Stad fortsätta att främja social hållbarhet och minska utanförskapet.

Detta kan göras genom att fokusera på den fysiska utformningen av en plats och genom att skapa förutsättningar för att utveckla det uppsökande arbetet med socialt stöd. Platser där dessa behov uppkommer är vanligtvis det offentliga rummet med bland annat stadens torg och parker.

Ett verktyg för samverkan kring en fysisk plats eller ett område är platssamverkan. Inom dessa strukturer samverkar fastighetsägare och andra civila aktörer med intresse för platsen. Stadens och myndigheters medverkan och engagemang i sådan lokal platssamverkan är avgörande för att framgång ska kunna nås. Åtgärder och insatser bör ske i dessa strukturer eller i samråd med dessa för att öka effekten och nyttan i det lokala området.

Ett annat verktyg är materialet “Kvalitetskriterier för trygga offentliga platser” som kan användas för att inkludera flera gruppers behov och delaktighet i utformningen av stadens fysiska miljö. [42]

Socialförvaltningarna har kunskap om den fysiska miljöns påverkan på levnadsvillkoren för de som befinner sig i social utsatthet och stadsmiljöförvaltningen har ett ansvar för utformningen av stadens offentliga rum. Det handlar således om både sociala insatser och åtgärder i den fysiska miljön. Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026 beskriver att trygghetsskapande och brottsförebyggande aspekter behöver beaktas i högre utsträckning i den fysiska planeringen vid stadsutveckling.

För att det sociala perspektivet ska ges utrymme att påverka stadens fysiska utformning behövs en ökad samverkan mellan socialförvaltningarna och stadsmiljöförvaltningen. Det behövs också en fördjupad kunskap hos de berörda aktörerna om samspelet mellan social utsatthet och den fysiska omgivningen.

Ansvariga: Stadsmiljönämnden ska, tillsammans med socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, identifiera platser där socialt utsatta grupper samlas och skapa övergripande strategier för att säkerställa tryggheten i det offentliga rummet. Syftet med insatsen är att stärka samverkan i utvecklingen av den befintliga staden.

Insats: Stärka samverkan med socialförvaltningarna i utvecklingen av nya områden

För att förbättra samhällsplaneringen behöver socialnämndens insikter om levnadsvillkoren i kommunen integreras mer effektivt. Det är viktigt att förstärka och införliva kunskapsinhämtningen i plan- och exploateringsprocessen[43]. De sociala aspekterna och de befintliga utmaningarna måste beaktas redan från början av dialogen, både i taktisk planering och styrning samt i plan- och exploateringsprocessen (PLEX).

Även om staden genomför sociala konsekvensanalyser i nya detaljplaner, inkluderas sällan perspektivet från personer som lever i hemlöshet och deras användning av staden. Detta gäller både offentliga platser och områden där sociala boenden finns. Bristen på gemensamma strategier för att hantera förutsebara konsekvenser blir ett resultat av detta.

Det är avgörande att de som arbetar med stadsutvecklingsfrågor får ökad kunskap om den sociala utsattheten. Detta gäller särskilt för utvecklingsprojekt som pågår i områden med redan befintlig social utsatthet. Socialnämnderna behöver utveckla arbetssätt för hur den lokala sociala problematiken beskrivs och förmedlas. Hur hemlöshetens lokala karaktär och omfattning ser ut behöver tydligare sammanställas för att vara ett underlag i stadsutvecklingsprocesserna, vilket kommer kräva ett ökat samarbete mellan socialtjänsten och de funktioner som har kännedom om medborgarnas behov och de lokala förhållandena.

Ansvariga: Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, stärka samverkan i utvecklingen av nya områden med fokus på personer som befinner sig i hemlöshet och social utsatthet för att utveckla strategier som förebygger utträngning och otrygghet.

---

[42] Kvalitetskriterier för trygga offentliga platser, socialförvaltningarna i Göteborgs Stad 2022

[43] En gemensam process för plan- och exploatering för att effektivisera stadsutvecklingsprojekt från idé till iordningställd plats.

Medverkande parter: Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst.

Insats: Genomföra årliga kartläggningar av hemlöshetens omfattning och utveckling

Staden behöver säkerställa den fortsatta kartläggningen av hemlösheten. Arbetet mot hemlöshet förutsätter relevant och tillförlitlig statistik samt uppföljning. Staden har sedan flera år genomfört årliga mätningar av hemlöshetens omfattning och karaktär.

Kartläggningen visar hur många hemlösa som finns i Göteborg vid en given tidpunkt och bakgrundsfakta om personerna. Resultatet används som planeringsunderlag av tjänstemän och andra aktörer för att bättre möta hemlösas behov av bostad, boende och stöd. Stadens kartläggningar har legat till grund för flera satsningar, till exempel lägenheter till strukturellt hemlösa barnfamiljer och målgruppen inom Bostad först.

Hemlösheten ska fortsätta kartläggas utifrån Socialstyrelsens definition av hemlöshet. Definitionen beskriver fyra situationer som personer kan befinna sig i under en kortare eller längre tid. Det är viktigt att betona att definitionen är bred och därför rymmer en stor spännvidd av olika målgrupper, från personer som bor utomhus eller i offentliga utrymmen till hushåll som bor i vanliga lägenheter som kan överlåtas till eget.

Ansvarig*:* Exploateringsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, fortsätta att kartlägga hemlösheten årligen. Resultatet av kartläggningarna ska användas som underlag för uppföljning av hemlöshetsplanen och för att öka kunskapen hos politiker, tjänstemän och andra aktörer. Detta för att staden bättre ska kunna möta personer i hemlöshets behov av bostad, boende och stöd.

Medverkande parter*:* Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Insats: Säkra tillgången till bostäder för hemlösa

I Göteborgs Stads budget för 2024 anges att modellen Bostad först ska utökas och Göteborgs Stad ska bli ledande i arbetet. Exploateringsnämnden och AB Framtiden har i uppdrag att utöka tilldelningen av bostäder till Bostad först. Tilldelningen ska i huvudsak ske utanför utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden.

Exploateringsförvaltningen äskar årligen lägenheter från de kommunala bostadsföretagen för olika boendesociala behov utifrån stadens kartläggning av hemlöshet. Därutöver har kommunen möjlighet att kravställa att privata byggaktörer som har fått markanvisning på kommunens mark ska lämna hyreslägenheter utifrån kommunens behov. Lägenheterna kan lämnas ur befintligt bostadsbestånd eller i nybyggnationen.

Staden har ett väl utvecklat system med förtursverksamhet till bostad för hushåll som på grund av sociala eller medicinska skäl inte själva kan ordna med bostad. Socialtjänsten skickar remisser om kommunalt kontrakt till exploateringsförvaltningen. Efter godkänd remiss hyr hushållen en lägenhet i andrahand av kommunen. Efter 18 månaders fungerande boende inleds ett överlåtelseförfarande där hyresgästen har möjlighet att överta hyresavtalet.

Insatsen kommunalt kontrakt riktar sig till personer som bedöms uppfylla kriterierna för rätten till bistånd till boende enligt 4 kap. 1 § SoL och de riktlinjer för bostadsanskaffning

som anges i avsiktsförklaringen för anskaffning av lägenheter[44]. Personen ska även kunna bo i lägenhet i ordinarie bostadsbestånd och följa hyreslagen. I rutinen för kommunala kontrakt[45] preciseras målgrupper som exempelvis personer med tidigare bakgrund av missbruk, personer utsatta för våld i nära relationer och stora barnfamiljer med 11 personer eller fler. Målgruppen för Bostad först omfattas inte av remisshanteringen utan har en egen rutin[46].

Det är framför allt de kommunala bostadsföretagen som levererar lägenheter till kommunens förtursverksamhet, men under senare år har antalet och andelen lägenheter från privata bostadsföretag ökat.

De lägenheter som avsätts för Bostad först kommer från kommunala bostadsföretag, däremot har privata bostadsföretag tidigare bidragit med lägenheter. Idéburna organisationer har genom sina samarbeten möjlighet att få lägenheter från privata bostadsföretag till den egna Bostad först-verksamheten. Lägenheterna bör administreras av exploateringsförvaltningen för att hanteringen ska bli likvärdig för alla hyresavtal inom Bostad först.

Arbetet med att säkra tillgången till lägenheter behöver kontinuerligt följas upp och säkras utifrån aktuella behov. Att värna och utveckla tillflödet av lägenheter från kommunala och privata bostadsföretag är avgörande i arbetet för att motverka hemlöshet.

Ansvarig*:* Exploateringsnämnden ska, tillsammans med medverkande parter, fortsatt säkra tillgången till lägenheter för hushåll som av sociala eller medicinska skäl inte kan ordna en bostad på egen hand. Ett prioriterat område är att öka möjligheterna för privata bostadsföretag att lämna lägenheter till Bostad först-verksamhet inom idéburen organisation.

Medverkande parter*:* Förvaltnings AB Framtiden, privata bostadsföretag, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för funktionsstöd och idéburna organisationer.

[44] Avsiktsförklaring för anskaffning av bostäder i Göteborg
[45] Göteborgs Stads rutin för kommunala kontrakt
[46] Göteborgs Stads rutin för Bostad först

Bilaga 1 – Indikatorer för uppföljning av planen

Antal vuxna och barn i hemlöshet följs upp genom årlig kartläggning i april (BoInvent1). Kartläggningen omfattar även uppföljning av antal personer i akut hemlöshet och antal personer som ska flytta från institutionsvistelse och liknande inom 3 månader utan bostad. Avhysningar och barn som drabbas av avhysning följs upp via Kronofogdens statistik. Antal personer som kommer vidare till eget ordnat boende följs upp via övertagande av kommunala kontrakt (exploateringsförvaltningen). Nettokostnad för socialt boende inklusive nödbistånd följs upp av socialförvaltning Sydväst (SPINK, samlad placerings- och inköpsfunktion).

Tabell 6 - Indikatorer för uppföljning av hemlöshetsplan 2025–2026

Indikatorer	2022	2023	2024
Antal hushåll i hemlöshet	2 359	i.u*	2 169
- varav antal ensamhushåll	2 073	i.u*	*1 796*
- varav antal barnfamiljer	282	i.u*	*346*
- varav övriga hushåll	4	i.u*	*27*
Antal vuxna och barn i hemlöshet	3 221	3 358	3 200
- varav antal vuxna	2 524	2 581	*2 400*
- varav antal barn	697	777	*800*
Antal vuxna och barn som befinner sig i akut hemlöshet	421	i.u*	406
- varav antal vuxna	*301*	*475*	*276*
- varav antal barn	*120*	*i.u**	*130*
Antal personer som blir avhysta från sin bostad	195	210	i.u**
- varav antal hushåll med barn	*12*	*11*	*i.u***
- varav antal berörda barn	*19*	*23*	*i.u***
Antal personer som ska flytta från institutionsvistelse och liknande inom 3 månader utan bostad	562	366	679
Antal hushåll där det förekommer missbruk och/eller psykisk ohälsa	1 486	i.u*	1 379
Antal personer som kommer vidare till eget ordnat boende	370	277	i.u**
Nettokostnad för socialt boende inkl. nödbistånd (mnkr)	475	533**	i.u**

Källa: Göteborgs Stads kartläggning av hemlöshet april 2024. Kronofogden. Barn som berörs av avhysning kan vara permanent - eller växelvis boende eller ha rätt till umgänge med förälder som avhyses.
** Uppgiften saknas i Socialstyrelsen rapport: Kartläggning av hemlösheten 2023, personer i hemlöshet i behov av socialtjänsten.*
*** Vissa uppgifter för 2024 finns endast tillgängliga 2025.*
**** För 2023 uppgick socialnämndernas nettokostnad för socialt boende inklusive nödbistånd till 533 miljoner kronor. Kostnadsökningen förklaras främst av ett underskott på 35 miljoner kronor inom socialförvaltning Sydväst som bland annat beror på tomgångskostnader för lägenheter och rum som inte har varit belagda. I kostnaden ingår även socialförvaltningarnas köp av korttidsboende vilka har en hög dygnskostnad. Från och med 2024 kommer dessa boenden att kunna särskiljas. Ytterligare en förklaring är en hög indexhöjning på grund av inflationen.*

Bilaga 2 – Stödjande dokument

- Regeringens strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026
- Socialstyrelsens kartläggning av hemlöshet 2017, 2023
- Göteborgs Stads kartläggning av hemlöshet 2015, 2016, 2018,2019, 2020, 2021 och 2022.
- Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015–2018
- Utvärdering av Göteborgs Stads strategi och plan mot hemlöshet 2015–2018
- Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022
- Utvärdering av Göteborgs Stads plan mot hemlöshet 2020–2022
- Handbok för handläggning av bistånd till boende i Göteborgs Stad
- Handbok för socialförvaltningarnas arbete med att förebygga avhysning
- Rutin för nödbistånd boende i Göteborgs Stad
- Avsiktsförklaring för anskaffning av bostäder i Göteborg
- Kategoriplan Vuxen IFO
- Socialstyrelsens kunskapsguide om hemlöshet
- Socialstyrelsens vägledning – Stöd för socialtjänsten i arbetet med att förebygga avhysningar 2022